

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-116-16

Druk nr 971
Warszawa, 24 października 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji i Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie uzupełniającej Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanej w Warszawie dnia 9 lipca 2016 r.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Obrony Narodowej oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 9 lipca 2016 r. w Warszawie została podpisana Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji i Naczelnym Dowództwem Sojusznicznych Sił w Europie uzupełniająca Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego został wydany akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ANDRZEJ DUDA

PREZES RADY MINISTRÓW

BEATA SZYDŁO

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji i Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie uzupełniającej Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanej w Warszawie dnia 9 lipca 2016 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji i Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie uzupełniającej Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanej w Warszawie dnia 9 lipca 2016 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową

Umowa uzupełniająca Protokół Paryski¹⁾ (dalej zwana „Umową”) jest umową ramową, która regulować ma funkcjonowanie międzynarodowych dowództw wojskowych lub organizacji o statusie międzynarodowych dowództw wojskowych NATO, zarówno istniejących, jak i tworzonych w przyszłości na terytorium RP. Należy ją rozpatrywać jako wyraz dążenia NATO do unormowania pod względem formalno-prawnym zagadnień wynikających z wypełniania przez Polskę zobowiązań sojuszniczych. Umowa będzie regulowała status, w tym przywileje i uprawnienia personelu wojskowego i cywilnego oraz członków ich rodzin.

Z inicjatywą zawarcia Umowy wystąpiło NATO. Umowy tego typu zawierane są przez Dowództwa Sojusznicze, tj. Dowództwo Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji (HQ SACT) oraz Naczelne Dowództwo Sojuszniczych Sił Zbrojnych w Europie (SHAPE) z państwami zainteresowanymi utworzeniem na swoim terytorium międzynarodowych dowództw lub organizacji wojskowych, powoływanych przez Radę Północnoatlantycką. Do tej pory podobne umowy zawarły m.in. Albania, Estonia, Hiszpania, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia oraz Turcja. Szereg innych państw członkowskich (w tym Węgry, Czechy oraz Słowacja) prowadzi obecnie negocjacje.

Zasadniczym celem Umowy i innych umów tego typu jest zapewnienie standaryzacji funkcjonowania dowództw wojskowych NATO w ramach poszczególnych państw członkowskich Sojuszu, co ułatwić ma tworzenie tych struktur w przyszłości. Zaproponowane rozwiązania wynikają z potrzeby dostosowania ich do współczesnych uwarunkowań funkcjonowania międzynarodowych dowództw wojskowych NATO.

Projektowana Umowa dodatkowo uprości i przyspieszy proces tworzenia dowództw NATO i innych elementów sojuszniczej struktury sił na terytorium Polski. Jej wejście w życie pozwoli uniknąć długotrwałych negocjacji, które dotychczas musiały być prowadzone oddzielnie dla każdej nowej struktury sojuszniczej dyslokowanej na naszym terytorium.

¹⁾ Protokół Paryski dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzony w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r. (Dz. U. z 2000 r. poz. 746).

II. Różnice między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Projektowana Umowa zawiera postanowienia uszczegóławiające przepisy zawarte w Umowie NATO SOFA²⁾ i w Protokole Paryskim, uwzględniając przy tym dotychczasowe doświadczenia związane z obecnością międzynarodowych dowództw wojskowych oraz sił zbrojnych NATO na terytorium RP.

Projektowana Umowa będzie zastępować postanowienia umów międzynarodowych dotyczących Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO (JFTC)³⁾ oraz 3. Batalionu Łączności NATO (3NSB)⁴⁾. Umowa ta ma ponadto uzupełniać postanowienia umów międzynarodowych dotyczących Centrum Doskonalenia Żandarmerii Wojskowej (MP COE)⁵⁾, Centrum Kontrwywiadu Wojskowego (CI COE)⁶⁾ oraz Jednostki Integracyjnej NATO w Bydgoszczy (NFIU)⁷⁾. Możliwe jest ponadto objęcie postanowieniami Umowy Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego

²⁾ Umowa między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych, sporządzona w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. (Dz. U. z 2000 r. poz. 257 oraz z 2008 r. poz. 1052).

³⁾ JFTC działa obecnie na podstawie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji (HQ SACT) dotyczącej ustanowienia i wsparcia Centrum Szkolenia Sił Połączonych (JFTC) NATO na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej dnia 13 kwietnia 2005 r. w Brukseli (Dz. U. poz. 1945).

⁴⁾ 3NSB działa obecnie na podstawie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie (SHAPE) dotyczącej stacjonowania, statusu prawnego i wsparcia 3. Batalionu Łączności NATO (3NSB), elementu podporządkowanego Grupie Systemów Łączności i Informatyki NATO (NCISG) dyslokowanego w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej w SHAPE dnia 17 września 2014 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1825).

⁵⁾ MP COE działa obecnie na podstawie Memorandum o Porozumieniu między Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwem Obrony Republiki Bułgarii, Ministerstwem Obrony Republiki Chorwacji, Ministerstwem Obrony Republiki Czeskiej, Federalnym Ministerstwem Obrony Republiki Federalnej Niemiec, Ministrem Obrony Królestwa Niderlandów, Ministerstwem Obrony Narodowej Rumunii dotyczącego utworzenia, administracji i działania Centrum Eksperckiego Policji Wojskowych NATO, podpisanego w Norfolk dnia 11 grudnia 2013 r. (M.P. z 2014 r. poz. 850).

⁶⁾ CI COE działa obecnie na podstawie Memorandum o Porozumieniu między Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwem Obrony Republiki Słowackiej, Ministerstwem Obrony Republiki Chorwacji, Ministerstwem Obrony Republiki Czeskiej, Federalnym Ministerstwem Obrony Republiki Federalnej Niemiec, Ministerstwem Obrony Węgier, Ministerstwem Obrony Republiki Włoskiej, Ministerstwem Obrony Narodowej Republiki Litewskiej, Ministerstwem Obrony Narodowej Rumunii, Ministerstwem Obrony Republiki Słowenii dotyczące utworzenia, administracji i działania Centrum Eksperckiego Kontrwywiadu NATO, podpisanego w Norfolk dnia 29 września 2015 r. (M.P. z 2016 r. poz. 590). W przypadku CI COE objęcie postanowieniami Umowy uzupełniającej Protokół Paryski będzie możliwe po zakończeniu jego procesu certyfikacji przez NATO.

⁷⁾ Memorandum o Porozumieniu między Ministerstwem Obrony Republiki Bułgarii, Ministerstwem Obrony Republiki Estońskiej, Ministerstwem Obrony Republiki Łotewskiej, Ministerstwem Obrony Narodowej Republiki Litewskiej, Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwem Obrony Narodowej Rumunii i Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie dotyczące Grup Integracyjnych NATO (NFIU) zostało podpisane w dniu 4 kwietnia 2016 r. przez Polskiego Przedstawiciela Wojskowego przy Komitetach Wojskowych NATO i UE – gen. broni Andrzeja Fałkowskiego. Umowa ta weszła w życie w dniu 21 kwietnia 2016 r.

w Szczecinie (MNC NE), który pełnić ma rolę dowództwa koordynującego działalność jednostek integracyjnych NATO w naszym regionie. Ponieważ MNC NE został utworzony na podstawie odrębnej, trójstronnej umowy międzynarodowej⁸⁾, dlatego też ostateczna decyzja w tej sprawie zostanie podjęta wspólnie przez państwa ramowe (Danię, Niemcy i Polskę).

W Umowie zawarto m.in. następujące postanowienia, których kształt różni się od dotychczas obowiązujących rozwiązań: w zakresie definicji członka rodziny członka personelu dowództwa (art. 1 ust. 14) zrezygnowano (w stosunku do projektu Umowy będącego przedmiotem negocjacji) z wyłączenia z jej zakresu zastosowania osób posiadających obywatelstwo polskie lub zamieszkałych na stałe na terytorium RP, ponieważ Protokół Paryski nie różnicuje członków rodziny pod względem obywatelstwa. Dodatkowo w art. 1 ust. 15 wprowadzono definicję członka rodziny wykonawcy kontraktowego, której to kategorii osób przysługują ograniczone uprawnienia określone w art. 14 ust. 4. Zróżnicowanie definicji wynika z tego, że w przypadku członków rodziny wykonawców kontraktowych (innych niż małżonkowie lub dzieci będące na utrzymaniu) ich status będzie każdorazowo potwierdzany przez państwo, którego obywatelem jest dana osoba, i przedstawiany do potwierdzenia przez władze polskie. W przypadku członków rodziny wykonawców kontraktowych nie występuje Państwo Wysyłające jako podmiot oficjalnie delegujący daną osobę, tak jak ma to miejsce w przypadku personelu dowództwa oraz towarzyszących im członków rodzin.

W art. 2 ust. 9 wprowadzono ogólną zasadę dotyczącą rozróżnienia niektórych zasad związanych z działalnością dowództw międzynarodowych finansowanych z budżetu międzynarodowego NATO (JFTC, 3NSB, NFIU) oraz tych z nich, których działalność finansowana jest przez państwa współtworzące dane dowództwo (MP COE, CI COE, MNC NE).

⁸⁾ Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Królestwa Danii i Rządem Republiki Federalnej Niemiec dotycząca Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, sporządzona w Szczecinie dnia 5 września 1998 r. (Dz. U. z 2000 r. poz. 259), zmieniona Porozumieniem między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Królestwa Danii i Rządem Republiki Federalnej Niemiec w sprawie zmian do Konwencji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Królestwa Danii i Rządem Republiki Federalnej Niemiec dotyczącej Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, sporządzonej w Szczecinie dnia 5 września 1998 r., podpisanym w Szczecinie dnia 16 kwietnia 2009 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2112).

Treść nowego art. 8, dotyczącego statusu delegowanego personelu innych organizacji, uzasadniona jest systematycznym wzrostem relacji roboczych NATO z podmiotami niepublicznymi. Forma udziału tych podmiotów w procedurach NATO została zinstytucjonalizowana już podczas szczytu w Lizbonie, a następnie potwierdzona w tzw. pakiecie berlińskim w 2011 r. Przykładami tego typu organizacji są: Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Bank Światowy, Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego czy też Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej. W sytuacji, w której Rada Północnoatlantycka podejmie decyzję o przydzieleniu personelu danej organizacji międzynarodowej, pozarządowej lub też międzynarodowego trybunału do dowództwa międzynarodowego, a status tego personelu nie został uregulowany odrębnymi umowami lub porozumieniami, Polska będzie mogła zadecydować o zastosowaniu w stosunku do tego personelu postanowień Umowy. Tego typu decyzja w sposób oczywisty dotyczy obszaru właściwości kilku ministrów (w szczególności MF, MSZ i MON). Dlatego też za optymalne można przyjąć rozwiązanie, w którym decyzja ta będzie podejmowana w formie uchwały przez Radę Ministrów (na wniosek MON), na podstawie przysługującej jej w tym zakresie ogólnej kompetencji wynikającej z art. 146 ust. 4 pkt 9 i 11 Konstytucji RP. Przepis ten pozwala na uniknięcie konieczności zawierania odrębnej umowy w przypadku pilnej potrzeby operacyjnej uzasadniającej oddelegowanie przedstawicieli tych organizacji do dowództw międzynarodowych.

W art. 10 ust. 1 wprowadzono zobowiązanie strony polskiej do wydawania stosownych dokumentów wizowych wówczas, gdy jest to niezbędne⁹⁾, co państwo wysyłające potwierdzi stosownym wnioskiem. Przepis ten zakłada możliwość odmowy przez Rzeczpospolitą Polską wydania wizy m.in. w przypadku braku spełnienia warunków dla wydania wizy Schengen, określonych we Wspólnotowym Kodeksie Wizowym¹⁰⁾. W art. 10 ust. 2 określone zostało zobowiązanie Polski do umieszczenia dowództw sojuszniczych znajdujących się na jej terytorium w rejestrze organizacji międzynarodowych reprezentowanych w RP, a także do wydawania wszystkim członkom Dowództwa Sojuszniczego niebędącym obywatelami RP oraz członkom ich rodzin dokumentów potwierdzających ich status. Zobowiązanie to dotyczy dokumentów,

⁹⁾ Tak jak np. w przypadku osób innych niż członkowie sił zbrojnych podróżujący bezpośrednio do Polski, w stosunku do których wymogi zostały określone w art. III ust. 1 NATO SOFA.

¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1).

o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wiz oraz dokumentów potwierdzających pełnienie funkcji członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych (Dz. U. poz. 535). Dokumenty te będą umożliwiały przekraczanie granicy RP oraz poruszanie się po strefie Schengen, co jest szczególnie istotne w związku z realizacją licznych zadań służbowych związanych z częstymi podróżami do innych dowództw międzynarodowych zlokalizowanych na terytorium państw członkowskich UE.

W art. 13 w odniesieniu do Międzynarodowych Pracowników Cywilnych NATO (NICS) wprowadzono zasadę, zgodnie z którą zasady i warunki ich zatrudnienia regulowane są wyłącznie przez przepisy NATO oraz postanowienia umowy o pracę. Spory związane z takim stosunkiem pracy będą rozstrzygane przez władze NATO, zgodnie z właściwymi przepisami zatwierdzonymi przez Radę Północnoatlantycką i z wyłączeniem możliwości rozstrzygnięcia tego typu sporów przez krajowy sąd, trybunał lub inne gremium powołane do rozstrzygnięcia sporów pracowniczych¹¹⁾. Obecny system rozstrzygnięcia sporów pracowniczych przez NATO zapewnia w pełni dostęp do skutecznego środka ochrony praw pracowniczych, co podkreślił Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku w sprawie *Chapman przeciwko Belgii* (sprawa nr 39619/06). W orzeczeniu tym Trybunał stwierdził, że mechanizm rozstrzygnięcia sporów pracowniczych w NATO spełnia przesłanki prawa do rzetelnego procesu sądowego określone w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka¹²⁾. Podkreślenia wymaga, że przesłanki wskazane w art. 6 ust. 1 Konwencji są tożsame z przesłankami rzetelnego procesu sądowego określonymi w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Dodatkowo w art. 13 zawarto podstawę prawną dla możliwości dokonania przez NICS przeniesienia praw nabytych w ramach programu emerytalnego finansowanego przez NATO do polskich narodowych programów lub dobrowolnego uczestnictwa w polskich narodowych programach, co wymagało będzie zawarcia dodatkowej umowy międzynarodowej.

¹¹⁾ Rozwiązanie to funkcjonuje już obecnie w polskim systemie prawa m.in. w postaci art. 6.2 Umowy dotyczącej 3NSB oraz w art. XXVII załącznika I do Umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Europejską Agencją Kosmiczną w sprawie przystąpienia Polski do Konwencji o utworzeniu Europejskiej Agencji Kosmicznej i związanych z tym warunków, podpisanej w Warszawie dnia 31 lipca 2012 r., oraz Konwencji o utworzeniu Europejskiej Agencji Kosmicznej, sporządzonej w Paryżu dnia 30 maja 1975 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 61).

¹²⁾ Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.).

Istotnym novum jest treść art. 14 odnoszącego się do statusu wykonawców kontraktowych oraz ich pracowników. W trakcie negocjacji dokonano zmiany zakresu podmiotowego tego przepisu poprzez zniesienie wymogu dotyczącego pochodzenia wykonawców kontraktowych oraz ich pracowników wyłącznie z krajów członkowskich NATO. Obowiązujące w NATO przepisy dotyczące zawierania umów o dzieło lub o świadczenie usług wskazują na zasadę preferencyjnego traktowania wykonawców z państw członkowskich Sojuszu. Regulacje te nie wykluczają jednak możliwości zawarcia umowy z wykonawcą kontraktowym spoza NATO w sytuacji, gdy jest to uzasadnione szczególnymi względami operacyjnymi¹³⁾. W przypadku członków rodziny wykonawców kontraktowych zwolnienie z obowiązków dotyczących wiz, zezwolenia na pobyt i zameldowania nie będzie miało zastosowania, jednakże właściwe władze RP zobowiązane są do rozpatrzenia bez zbędnej zwłoki wniosków o uzyskanie tych uprawnień. W przypadku członków rodziny wykonawców kontraktowych, innych niż małżonkowie lub dzieci będący na utrzymaniu, ich status będzie każdorazowo potwierdzany przez państwo, którego obywatelem jest dana osoba, i przedstawiany do potwierdzenia przez władze polskie. Dowództwo sojusznicze będzie pośredniczyć w wymianie dokumentów. Strony postanowiły ponadto o wykreśleniu postanowienia wskazującego na uprawnienie RP do dokonania uprzedniego sprawdzenia pracowników wykonawców kontraktowych oraz członków ich rodzin pod względem zagrożenia obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, zgodnie przyjmując, że jest to suwerenne uprawnienie RP, które dla celów skutecznej realizacji nie wymaga potwierdzenia go w przedmiotowej Umowie. Dodatkowo w art. 14 ust. 4 lit. c wprowadzono zasadę, zgodnie z którą wykonawcy kontraktowi będą mogli wwieźć bezcłowo swoje rzeczy osobiste i meble, z których będą korzystać przez czas realizacji kontraktu na rzecz NATO. Uzasadnieniem takiego rozwiązania postulowanego przez NATO jest to, że w przypadku braku stosownych zwolnień pokrycie cła związanego ze sprowadzeniem mienia przesiedleńczego zostanie przerzucone na budżet wspólny NATO. Ujednolicenie tych zasad skutkować będzie brakiem różnicowanego (dyskryminującego) traktowania osób pochodzących z państw członkowskich NATO, które nie są jednocześnie państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Rozwiązanie to funkcjonuje we wszystkich współczesnych umowach uzupełniających Protokół Paryski regulujących kwestię wykonawców kontraktowych,

¹³⁾ Np. zawarcie umowy z doradcą kulturowym pochodzącym z kraju, w którym planowana jest lub odbywa się misja NATO.

zawartych przez inne państwa, w tym m.in. przez Portugalię, Rumunię, Litwę, Łotwę, Estonię oraz Albanie, a w Polsce – w odniesieniu do pracowników wykonawców kontraktowych sił zbrojnych USA na podstawie art. 21 ust. 1 Umowy SOFA RP-USA¹⁴⁾.

W art. 16 ust. 1 w sposób precyzyjny rozrózniono zasadę dotyczącą wyłączenia stosowania polskich przepisów egzekucyjnych w odniesieniu do środków finansowych pochodzących z budżetu międzynarodowego NATO od zasady dotyczącej udzielenia gwarancji dla tych środków zgromadzonych na rachunku bankowym, której wysokość określana jest zgodnie z przepisami krajowymi (aktualnie do kwoty 100 000,00 euro).

W art. 17 ust. 4 lit. d i e wprowadzono możliwość zakupywania w kantynach Dowództwa przez jego personel oraz członków rodzin (włączając w to obywateli polskich) towarów zwolnionych z ceł i podatków. Zakup towarów racjonowanych takich jak alkohol lub tytoń odbywać się będzie na podstawie limitów uzgodnionych wspólnie przez Rząd RP oraz Dowództwo Sojusznicze. Rozwiązanie to jest wyrazem prymatu zasady jednolitego traktowania personelu dowództwa sojuszniczego, który na gruncie Protokołu Paryskiego obejmuje także personel pochodzący z państwa przyjmującego¹⁵⁾, co strona natowska wielokrotnie podkreślała w trakcie negocjacji. Sytuacje, w których personel Dowództwa inny niż obywatele polscy mógłby korzystać bez ograniczeń z zakupów w kantynach, podczas gdy obywatele polscy pozbawieni byłiby takiej możliwości (tzn. mogliby kupić te same produkty, jednak opodatkowane), strona natowska uznaje za dyskryminujące. Kwestia ta jest w Umowie rozstrzygnięta identycznie jak w obecnie obowiązujących umowach dotyczących MNC NE oraz

¹⁴⁾ Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podpisana w Warszawie dnia 11 grudnia 2009 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 422).

¹⁵⁾ W przypadku NATO SOFA pojęcie siły zbrojne oznacza „personel należący do lądowych, morskich lub powietrznych sił zbrojnych jednej z Umawiających się Stron, przebywający na terytorium innej Umawiającej się Strony, na obszarze Traktatu Północnoatlantyckiego w związku z wypełnianiem obowiązków służbowych, chyba że obie Umawiające się Strony uzgodnią, że pewne osoby, oddziały lub formacje nie będą uważane za tworzące lub wchodzące w skład sił zbrojnych w rozumieniu niniejszej umowy”. Protokół Paryski z kolei definiuje siły zbrojne jako „personel przy Dowództwie Sojuszniczym, należący do lądowych, morskich lub powietrznych sił zbrojnych którejkolwiek ze Stron Traktatu Północnoatlantyckiego”. O ile w przypadku NATO SOFA pojęcie siły zbrojne nie obejmuje sił zbrojnych państwa przyjmującego („przebywający na terytorium innej Umawiającej się Strony”), o tyle w przypadku Protokołu Paryskiego nie ma takiego rozróznienia. Status członka dowództwa sojuszniczego, a w konsekwencji wynikające z niego przywileje (poza wyraźnym wyłączeniem wynikającym z art. 8 ust. 3 Protokołu Paryskiego w związku z art. XI ust. 5 i 6 NATO SOFA), nie zależy więc od tego czy osoba ta jest czy też nie jest obywatelem państwa przyjmującego.

3NSB¹⁶⁾. Podobne rozwiązania funkcjonują w umowach uzupełniających Protokół Paryski zawartych przez inne państwa, w tym m.in. Stany Zjednoczone, Włochy, Holandię, RFN, Grecję, Hiszpanię, Portugalię, Rumunię, Litwę, Łotwę, Estonię oraz Albanie.

Istotne zmiany zostały wprowadzone w art. 18 dotyczącym zwolnień podatkowych dla uprawnionych członków Dowództwa, definiowanych zgodnie z treścią art. 1 ust. 16. W odróżnieniu od obecnych regulacji¹⁷⁾, które zakładają możliwość uzyskania przez uprzywilejowany personel zwrotu podatku od wszelkich zakupywanych towarów lub usług w ilościach niewskazujących na przeznaczenie handlowe (z ograniczeniami dotyczącymi pojazdów samochodowych), projektowane przepisy zakładają wprowadzenie zamkniętego katalogu towarów i usług, które nie podlegają zwolnieniu. Dodatkowo w przypadku usług, w celu ograniczenia obciążeń administracyjnych strony polskiej, wprowadzone zostało ograniczenie w postaci minimalnej kwoty jednorazowego zakupu (450 zł) uprawniającej do wystąpienia o zwrot podatku. Rozwiązanie to jest wzorowane na mechanizmie wprowadzonym w umowie portugalskiej.

Ze stosowaniem przywilejów podatkowych wiąże się treść art. 19, w którym w trakcie negocjacji wprowadzono dwie zmiany. Na wniosek strony polskiej zlikwidowana została możliwość zbywania pojazdów zwolnionych z ceł i podatków po upływie trzech lat od ich wwiezienia lub nabycia. Jednocześnie wprowadzono przepis przejściowy, który zakłada możliwość zbywania pojazdów wwiezionych lub nabytych na dotychczasowych zasadach (tj. przez personel dowództw dotychczas funkcjonujących na terytorium RP) przez okres 36 miesięcy od dnia wejścia w życie Umowy. Ponadto wprowadzony został przepis kodyfikujący powszechnie funkcjonujący zwyczaj, który zakłada możliwość przekazywania przez osoby uprawnione prezentów o niskiej wartości, nie narażając darczyńcy ani też osoby obdarowanej na niekorzystne konsekwencje z tego tytułu. Zasada ta została zawarta w innych współczesnych umowach uzupełniających Protokół Paryski zawartych m.in. przez Portugalię, Rumunię, Litwę, Łotwę, Estonię oraz Albanie. W przeciwieństwie do tych umów

¹⁶⁾ Por. uchwała Rady Ministrów nr 163/2014 z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie udzielenia zgody na podpisanie Umowy dotyczącej 3NSB.

¹⁷⁾ M.in. treść art. 7.13 Umowy dot. JFTC oraz art. 7.2 Umowy dot. MP COE, implementowanych przez właściwe rozporządzenia Ministra Finansów.

rozwiązanie funkcjonujące w umowie polskiej wskazuje wyraźnie maksymalną wartość takiego prezentu (100 zł).

W zakresie przepisów dotyczących ochrony zdrowia, w art. 22 ust. 1 określono ogólną zasadę, zgodnie z którą odpowiedzialność za koszty udzielonych świadczeń medycznych spoczywa na świadczeniobiorcy i będzie ona realizowana zgodnie z prawem Państwa Wysyłającego (w przypadku obowiązkowego ubezpieczenia) lub stosownymi umowami dwustronnymi zawartymi przez RP oraz Państwo Wysyłające. Postanowienie dotyczące punktów kontaktowych wymienionych w art. 21 ust. 5 dotyczy Wojskowych Ośrodków Medycyny Prewencyjnej właściwych ze względu na miejsce zdarzenia lub pobytu wojsk sojuszniczych.

W art. 29 ust. 3 w sposób wyraźny zaznaczono, że ewentualne zwolnienia od przepisów dotyczących budowy, konstrukcji i urządzeń, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony środowiska dla oficjalnych pojazdów samochodowych i przyczep Dowództwa Sojuszniczego dokonywane będą zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie polskim. W art. 29 ust. 5 wprowadzono możliwość przeprowadzania badań technicznych pojazdów oficjalnych dowództwa sojuszniczego w stacjach kontroli pojazdów znajdujących się w obiektach jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ewentualnego ustanawiania przez Dowództwo własnych stacji kontroli pojazdów. Druga ze wskazanych możliwości nie ma przy tym charakteru normy samowykonalnej i nie zawiera zgody blankietowej, ponieważ jej realizacja uzależniona będzie od zawarcia odrębnej umowy lub też porozumienia wykonawczego, przy uwzględnieniu wszystkich niezbędnych szczegółów technicznych dotyczących procedury kontroli pojazdów. Dowództwo Sojusznicze będzie w tym przypadku stanowiło „organizację w tym celu wyznaczoną i nadzorowaną przez państwo”, zgodnie z treścią art. 2 dyrektywy 2009/40/WE¹⁸⁾.

Art. 30 dotyczący rejestracji pojazdów został dostosowany do obowiązujących w tym względzie uregulowań zawartych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.). Dodatkowo w ust. 6 wprowadzona została możliwość wystąpienia przez dowództwo międzynarodowe z wnioskiem,

¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/40/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie badań zgodności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep (Dz. Urz. UE L 141 z 06.06.2009, str. 12).

uzasadnionym względami bezpieczeństwa, o ograniczenie dostępu do danych pojazdów oficjalnych dowództwa oraz pojazdów prywatnych personelu dowództwa zgromadzonych w ramach centralnej ewidencji pojazdów, wyłącznie do uprawnionych podmiotów.

Dodany został art. 38, który określa skutki związane z wejściem w życie Umowy w postaci wygaśnięcia umów dotyczących JFTC oraz 3NSB. Artykuł ten przewiduje ponadto możliwość zastosowania przepisów Umowy do MNC NE, co może nastąpić na podstawie odrębnej decyzji podjętej wspólnie przez państwa ramowe.

Zgodność rozwiązań umownych z prawem UE

Kwestia znaczenia prawa unijnego dla problematyki objętej Umową była szczegółowo analizowana na etapie negocjacji, w konsekwencji czego zawarte w niej rozwiązania mieszczą się zarówno w ramach podstaw prawnych dla tych zwolnień, jak i marginesu uznania przysługującemu każdemu z państw członkowskich w oparciu o przepisy unijne.

Na państwach będących członkami zarówno NATO, jak i Unii Europejskiej, spoczywa obowiązek stosowania postanowień aktów prawnych tworzonych w ramach obu organizacji, w sposób, który umożliwi skuteczną realizację celów, dla których organizacje te zostały powołane. Unia Europejska doskonale rozumie specyfikę i odrębność NATO, włączając w to także zobowiązania poszczególnych państw członkowskich NATO. Filozofia ta znalazła swoje odzwierciedlenie m.in. w treści art. 42 ust. 2 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej, zgodnie z którym wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich. Oznacza to, że polityka Unii Europejskiej nie powinna stać w sprzeczności z polityką bezpieczeństwa i obrony realizowaną w ramach NATO, do której zakresu należy określona polityka dotycząca utrzymywania i rozwijania swojej indywidualnej i zbiorowej zdolności do odparcia zbrojnej napaści, uwzględniająca także zasady tworzenia dowództw międzynarodowych, które zapewniają praktyczną realizację tych celów. Zasadę tę potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swoim orzeczeniu w sprawie C-225/11, w którym w sposób wyraźny wskazał, że rozwiązania zawarte w prawie unijnym powstawały przy świadomości istnienia zobowiązań dla

poszczególnych państw członkowskich wynikających z umów międzynarodowych dotyczących statusu dowództw międzynarodowych NATO.

Wbrew powszechnej opinii Sojusz Północnoatlantycki nie stanowi jednolitej organizacji międzynarodowej. W skład Sojuszu wchodzi zarówno elementy struktury cywilnej (politycznej) – w szczególności Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego, do której zastosowanie ma Umowa Ottawska, jak i struktury wojskowej, do której zastosowanie mają m.in. NATO SOFA oraz Protokół Paryski. Nadrzędnym dokumentem dla obu tych elementów jest Traktat Waszyngtoński¹⁹⁾. Nie jest to sytuacja wyjątkowa w ramach stosunków międzynarodowych. Z analogicznym modelem mamy do czynienia w przypadku systemu Narodów Zjednoczonych, w skład którego, poza organami utworzonymi na podstawie Karty ONZ, wchodzi również szereg organizacji wyspecjalizowanych (UNESCO, WHO, FAO), będących odrębnymi podmiotami prawa międzynarodowego.

Dowództwa międzynarodowe korzystają z przywilejów i immunitetów charakterystycznych dla organizacji międzynarodowych (zwolnienia podatkowe, nietykalność archiwów i dokumentów, immunitet jurysdykcyjny dowódców). Przysługuje im także podmiotowość prawna na gruncie prawa międzynarodowego – dlatego też obecna Umowa zawarta została przez Rząd RP oraz dwa naczelne dowództwa NATO – SHAPE i HQ SACT.

Zaproponowane rozwiązania mieszczą się w ramach dopuszczalnych zwolnień przewidzianych przez art. 143²⁰⁾, art. 151 oraz art. 153 dyrektywy Rady 2006/112/WE²¹⁾ oraz art. 12 dyrektywy Rady 2008/118/WE²²⁾, w sytuacji, w której ich beneficjentem jest zawsze właściwe Dowództwo Sojusznicze (nie zaś Państwo

¹⁹⁾ Traktat Północnoatlantycki, sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r. (Dz. U. z 2000 r. poz. 970).

²⁰⁾ W przypadku mienia przesiedleńczego bezpośrednią podstawę zwolnień stanowi art. 8 ust. 2 i 3 Protokołu Paryskiego w związku z art. XI ust. 4–6 NATO SOFA. Postanowienia te są w pełni zgodne z treścią art. 143 lit. g dyrektywy Rady 2006/112/WE, w związku z czym nie ma w tym przypadku zastosowania dyrektywa Rady 2009/132/WE z dnia 19 października 2009 r. określająca zakres stosowania art. 143 lit. b i c dyrektywy 2006/112/WE w odniesieniu do zwolnienia z podatku od wartości dodanej przy ostatecznym imporcie niektórych towarów (Dz. Urz. UE L 292 z 10.11.2009, str. 5).

²¹⁾ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm.).

²²⁾ Dyrektywa Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylająca dyrektywę 92/12/EWG (Dz. Urz. UE L 9 z 14.01.2009, str. 12).

Przyjmujące, Państwo Wysyłające czy też wykonawca kontraktowy²³⁾), stanowiące osobną organizację międzynarodową. Dotyczy to także działalności dowództwa prowadzonej zgodnie z przepisami o funduszu socjalnym i motywacyjnym²⁴⁾. Zakres przywilejów odzwierciedla funkcjonującą w prawie międzynarodowym zasadę, zgodnie z którą organizacji międzynarodowej przysługują przywileje i immunitety niezbędne do niezależnej realizacji celów, dla których została powołana, a państwo przyjmujące nie powinno czerpać dochodów z tytułu obecności organizacji międzynarodowej na jego terytorium. Organizacji międzynarodowej przysługuje autonomia określania własnych wewnętrznych zasad funkcjonowania, włączając w to wykorzystywanie przyznanych jej zwolnień podatkowych i celnych na racjonalnie pojmowane potrzeby własnego personelu, o ile pozostają zgodne z celami działalności organizacji (dotyczy to np. działalności mes lub kantyn, o których mowa w dyrektywach UE dotyczących zwolnienia z podatków). Tożsame rozwiązania zostały przyjęte w szeregu umów uzupełniających Protokół Paryski, zawartych przez państwa będące członkami zarówno NATO, jak i Unii Europejskiej (m.in. przez Hiszpanię, Portugalię, Litwę, Łotwę, Estonię, Rumunię).

Również względy praktyczne nie stoją na przeszkodzie realizacji proponowanych zobowiązań, ponieważ ich implementacja może być z powodzeniem zapewniona w oparciu o istniejące przepisy krajowe, z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń związanych z funkcjonowaniem dowództw międzynarodowych oraz stacjonowaniem obcych sił zbrojnych na terytorium RP.

²³⁾ Wyraźnie wskazuje na to treść obecnego art. 17 ust. 2 lit. a i b w związku z art. 17 ust. 3 Umowy. Podkreślenia wymaga ponadto, że analogiczne rozwiązanie polegające na możliwości dokonania zakupu w imieniu i na rzecz podmiotu uprawnionego (jakim są siły zbrojne USA) została zawarte w treści art. 18 Umowy SOFA RP-USA.

²⁴⁾ Jest to fundusz tworzony przez uczestników działalności socjalnej Dowództwa Sojuszniczego (ang. *Morale and Welfare Activities* – MWA). Środki finansowe gromadzone są wyłącznie w trakcie takich przedsięwzięć. Działalność MWA została uznana za oficjalną działalność NATO, jako element dynamizujący społeczność, sprzyjający integracji i organizowaniu środowiska lokalnego (tj. programy rekreacyjne, zgrupowania młodzieżowe, centrum dziecka, itp.). Nie może być ona jednak dofinansowywana ze wspólnego funduszu NATO. Tak więc NAF, jako fundusz „składkowy” znajdujący się poza funduszem wspólnym NATO, może pełnić tę funkcję. W związku z tym, że działalność MWA nie posiada osobowości fiskalnej, audyt ich środków finansowych podlega Regulacjom Finansowym NATO i innym dyrektywom oraz regulacjom Sojuszu (np. Podręcznik Finansowy ACT). W praktyce działalność ta jest w dużej mierze finansowana z wpływów uzyskiwanych ze sprzedaży w kantynach. Tego rodzaju fundusz funkcjonuje już obecnie m.in. w Umowie Wsparcia Garnizonu (GSA) zawartej pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji dotyczącej Wsparcia Bazy Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO, podpisanej w Bydgoszczy dnia 6 października 2014 r. (niepublikowana).

III. Wskazanie przewidywanych skutków związanych z wejściem w życie umowy międzynarodowej

1. Skutki prawne – wejście w życie Umowy nie spowoduje co do zasady konieczności przyjęcia dodatkowych aktów normatywnych ani też uchylecia obowiązujących przepisów prawa polskiego, poza koniecznością dostosowania odpowiednich przepisów wykonawczych dotyczących kwestii podatkowych i celnych, w tym rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku akcyzowego (Dz. U. z 2015 r. poz. 195), rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku od towarów i usług oraz warunków stosowania tych zwolnień (Dz. U. z 2015 r. poz. 736, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie przypadków i trybu zwrotu podatku od towarów i usług siłom zbrojnym, wielonarodowym kwaterom i dowództwom oraz ich personelowi cywilnemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 578), m.in. w związku ze zmianą podstawy prawnej funkcjonujących obecnie zwolnień.

2. Skutki polityczne – lokalizacja na terytorium RP elementów dowództwa NATO ma znaczący wymiar polityczny oraz wpływa w istotny sposób na podniesienie poziomu bezpieczeństwa RP. Zapewnienie członkom Dowództwa Sojuszniczego i członkom ich rodzin odpowiednich praw i przywilejów może mieć pozytywny wpływ na komfort ich pracy, a tym samym zapewnić wzrost zainteresowania pełnieniem służby w dowództwach NATO na terytorium RP. Przedstawiony projekt jest elementem polityki Rządu RP skierowanej na zwiększenie obecności NATO na naszym terytorium. Zgodnie z Załoženiami Polskiej Polityki Zagranicznej na 2016 r., Strategią Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2014 oraz Strategią Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022, Polska opowiada się za wzmocnieniem obrony kolektywnej w ramach NATO poprzez utrzymanie dotychczasowej i pozyskanie nowej infrastruktury NATO na terytorium kraju, a także usytuowanie na terenie Polski sojuszniczych elementów dowodzenia.

3. Skutki gospodarcze i społeczne – zapewnienie sprawnego funkcjonowania sojuszniczych struktur na terytorium RP poprzez ujednoczenie zasad ich tworzenia może wpłynąć na rozmieszczenie kolejnych instalacji NATO. Stanowiłoby to jednocześnie dodatkową szansę dla dalszego rozwoju miejscowości przyjmujących je na swoim terenie oraz lokalnego rynku pracy. Mogłoby to skutkować wzrostem

poziomu zatrudnienia obywateli RP jako lokalnych pracowników cywilnych lub międzynarodowych pracowników cywilnych NATO. Skorzystaliby na tym także polscy przedsiębiorcy zapewniający dowództwom sojuszniczym oraz ich personelowi zaopatrzenie w żywność, sprzęt lub inne usługi.

4. Skutki finansowe – wejście w życie Umowy nie będzie miało negatywnego wpływu na wysokość dochodu i wydatków sektora finansów publicznych. Aktualnie w międzynarodowych dowództwach wojskowych NATO zlokalizowanych na terytorium RP pełni służbę lub też zatrudnionych jest ok. 615 członków personelu polskiego. Spośród tej grupy personel polski MNC NE, w liczbie ok. 360 osób, już obecnie uprawniony jest do nabywania w kantynach, mesach i stołówkach towarów zwolnionych z ceł i podatków. Określone w Umowie zwolnienia będą więc dotyczyły pozostałego personelu polskiego, służącego w bydgoskim garnizonie NATO (JFTC, 3NSB, NFIU, MP COE) oraz w CI COE (co nastąpi dopiero po zakończeniu jego procesu certyfikacji przez NATO). Szacuje się, że roczny koszt zwolnień z tytułu ceł i podatków, uwzględniających zarówno stały personel polski, jak i personel wizytujący lub czasowo oddelegowany do dowództw sojusznicznych, wyniesie ok. 150 000 zł, z czego ok. 100 000 zł – w przypadku zakupów posiłków w mesach lub w stołówkach oraz ok. 50 000 zł – z tytułu zakupu towarów z logo Dowództwa Sojusznicznego. Jeżeli chodzi o zakupy w kantynach (sklepach wolnocełowych), podkreślić należy, że już w aktualnym stanie prawnym funkcjonują limity określone w załącznikach do rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku akcyzowego oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku od towarów i usług oraz warunków stosowania tych zwolnień, umożliwiające bezcłowy import przez kwatery określonych ilości towarów w celu ich sprzedaży m.in. w kantynach. Dlatego też zwiększenie liczby personelu uprawnionego do zakupów w kantynach nie powinno automatycznie skutkować zmianami w zakresie wysokości dochodu i wydatków sektora finansów publicznych. Podkreślenia wymaga przy tym, że w latach 2011–2015 uprawniony (międzynarodowy) personel Dowództw Sojusznicznych otrzymał zwrot zapłaconych ceł i podatków na łączną kwotę ok. 4 860 000 zł rocznie. Zakłada się, że zawarte w Umowie szerokie ograniczenia kategorii towarów i usług, w stosunku do których personel międzynarodowy mógłby ubiegać się o zwrot zapłaconych ceł i podatków, powinny skutkować zmniejszeniem kwot wypłacanych z tego tytułu o ok. 1/3,

tj. o ok. 1 620 000 zł. W efekcie nowe zwolnienia dla personelu polskiego zostaną w pełni pokryte z oszczędności związanych z ograniczeniem istniejących obecnie przywilejów podatkowych dla personelu międzynarodowego. Ewentualne inne skutki finansowe związane z wejściem w życie Umowy Uzupełniającej będą sfinansowane, co do zasady, z części 29. budżetu państwa – Obrona narodowa. Projekt nie wprowadza rozwiązań, które będą miały wpływ na poziom dochodów planowanych w części 39. budżetu państwa – Transport (art. 28 nie wiąże się ze zwolnieniami powodującymi skutki finansowe) oraz w części 76. budżetu państwa – Urząd Komunikacji Elektronicznej (zagwarantowane w art. 24 ust. 5 zwolnienie jest w praktyce realizowane na podstawie art. 185 ust. 8 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243, z późn. zm.), zgodnie z którym opłata za prawo do dysponowania częstotliwością przez jednostki sił zbrojnych państw obcych, przebywające czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie odrębnych przepisów, zawarta jest w opłacie ryczałtowej za prawo do dysponowania częstotliwością, wnoszonej przez Ministra Obrony Narodowej). W przypadku wniosku Dowództwa Sojuszniczego w sprawie zapewnienia kształcenia na terytorium RP (art. 33 ust. 3 i 4) mogą wystąpić dodatkowe skutki finansowe dla budżetu RP. Na obecnym etapie prac wielkość tych skutków finansowych jest trudna do przewidzenia z uwagi na brak informacji na temat liczby uczniów, liczby szkół lub kategorii modelu kształcenia, o które wystąpić może Dowództwo Sojusznicze.

IV. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową

Ze strony polskiej Umowę podpisał Minister Obrony Narodowej – Pan Antoni MACIEREWICZ podczas Szczytu NATO w Warszawie w dniu 9 lipca 2016 r.

Związanie RP postanowieniami Umowy powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w formie ustawy, tj. w trybie określonym w art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) oraz art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. poz. 443, z późn. zm.).

Wybór powyższego trybu wynika z zawartych w Umowie postanowień, które dotyczą spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy, np. kwestii zwolnień podatkowych, co wynika wprost z art. 217 Konstytucji RP. Ponadto dotychczasowa praktyka wskazuje, że właściwym trybem związania RP

umowami międzynarodowymi o utworzeniu jednostek wojskowych, w których znajdują się postanowienia dotyczące statusu dowództw tych jednostek oraz ich personelu i członków rodzin, jest tryb tzw. dużej ratyfikacji. Umowa zastąpi ponadto umowy dotyczące JFTC i 3NSB, którymi RP związała się w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

UMOWA
MIEDZY
RZĄDEM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
A
DOWÓDZTWE M NACZELNEGO SOJUSZNICZEGO DOWÓDCY TRANSFORMACJI
I
NACZELNYM DOWÓDZTWE M SOJUSZNICZYCH SIŁ W EUROPIE
UZUPEŁNIAJĄCA
PROTOKÓŁ DOTYCZĄCY STATUSU
MIĘDZYNARODOWYCH DOWÓDZTW WOJSKOWYCH
USTANOWIONYCH NA PODSTAWIE
TRAKTATU PÓLNOATLANTYCKIEGO

Spis treści

PREAMBUŁA.....	3
ARTYKUŁ 1 DEFINICJE.....	4
ARTYKUŁ 2 POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	6
ARTYKUŁ 3 MIEJSCE STAŁEJ DYSLOKACJI DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO I ZMIANA MIEJSCA JEGO STAŁEJ DYSLOKACJI.....	7
ARTYKUŁ 4 KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO.....	8
ARTYKUŁ 5 NIENARUSZALNOŚĆ OBIEKTÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO...	9
ARTYKUŁ 6 IMMUNITET DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO.....	9
ARTYKUŁ 7 IMMUNITETY I PRZYWILEJE WYSOKIEGO RANGĄ PERSONELU.....	10
ARTYKUŁ 8 STATUS DELEGOWANEGO PERSONELU INNYCH ORGANIZACJI.....	11
ARTYKUŁ 9 LICZEBNOŚĆ PERSONELU DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO.....	11
ARTYKUŁ 10 WJAZD, WYJAZD, PRACA I POBYT OSÓB.....	12
ARTYKUŁ 11 ZDOLNOŚĆ PRAWNA NACZELNEGO DOWÓDZTWA.....	13
ARTYKUŁ 12 ROSZCZENIA.....	14
ARTYKUŁ 13 PERSONEL CYWILNY ZATRUDNIONY PRZEZ DOWÓDZTWO SOJUSZNICZE.....	14
ARTYKUŁ 14 WYKONAWCY KONTRAKTOWI I ICH PRACOWNICY.....	15
ARTYKUŁ 15 OCHRONA INFORMACJI NIEJAWNYCH.....	17
ARTYKUŁ 16 BANKOWOŚĆ I WALUTA.....	18
ARTYKUŁ 17 UPRAWNIENIA I ZWOLNIENIA PODATKOWE PRZYŚLUGUJĄCE DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEMU.....	18
ARTYKUŁ 18 UPRAWNIENIA I ZWOLNIENIA PODATKOWE PRZYŚLUGUJĄCE CZŁONKOM DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO.....	21
ARTYKUŁ 19 STOSOWANIE UPRAWNIENI I ZWOLNIEŃ PODATKOWYCH.....	23
ARTYKUŁ 20 OCHRONA ŚRODOWISKA, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA.....	26
ARTYKUŁ 21 OCHRONA ZDROWIA PUBLICZNEGO.....	27
ARTYKUŁ 22 OPIEKA MEDYCZNA I DENTYSTYCZNA.....	27
ARTYKUŁ 23 EWAKUACJA CZŁONKÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO I CZŁONKÓW ICH RODZIN.....	28
ARTYKUŁ 24 KORESPONDENCJA I ŁĄCZNOŚĆ.....	28
ARTYKUŁ 25 USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE.....	29
ARTYKUŁ 26 UTRZYMANIE PORZĄDKU W OBIEKTACH DOWÓDZTWA I POZA NIMI.....	30
ARTYKUŁ 27 BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA WOJSK.....	30
ARTYKUŁ 28 BRONŃ.....	31
ARTYKUŁ 29 PRZEPISY PRAWA O RUCHU DROGOWYM ORAZ POJAZDY MECHANICZNE.....	31
ARTYKUŁ 30 PRAWA JAZDY.....	32
ARTYKUŁ 31 TABLICE REJESTRACYJNE.....	32
ARTYKUŁ 32 KLUBY WOJSKOWE I INFRASTRUKTURA SPORTOWA.....	33
ARTYKUŁ 33 USŁUGI EDUKACYJNE.....	33
ARTYKUŁ 34 ŚWIADCZENIA SOCJALNE.....	34
ARTYKUŁ 35 IMPLEMENTACJA I ROZSTRZYGANIE SPORÓW.....	34
ARTYKUŁ 36 WEJŚCIE W ŻYCIE.....	35
ARTYKUŁ 37 ZMIANY.....	35
ARTYKUŁ 38 STOSUNEK DO INNYCH UMÓW.....	35
ARTYKUŁ 39 OKRES OBOWIĄZYWANIA I WYGAŚNIĘCIE.....	36

PREAMBUŁA

Mając na względzie postanowienia Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r.;

Mając na względzie postanowienia Umowy między Państwami - Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, podpisanej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r.;

Mając na względzie postanowienia Protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r.;

Mając na względzie postanowienia Umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego oraz innymi państwami uczestniczącymi w Partnerstwie dla Pokoju dotyczącej statusu ich sił zbrojnych i jej Protokołu dodatkowego, sporządzonych w Brukseli dnia 19 czerwca 1995 r. oraz mające zastosowanie jej dodatkowe protokoły;

Uznając zwierzchnictwo Rady Północnoatlantyckiej przy powoływaniu i likwidowaniu organów wojskowych NATO posiadających status międzynarodowy;

Dążąc do zawarcia umów uzupełniających i porozumień dotyczących ustanawiania, funkcjonowania oraz warunków dla personelu oddelegowanego do pracy w organach wojskowych NATO, posiadających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej status wynikający z Protokołu Paryskiego;

Biorąc pod uwagę możliwość zawarcia innych umów z państwami, które biorą udział w programach partnerstwa i współpracy z NATO, w celu ułatwienia obywatelom tych państw działania i funkcjonowania jako integralna część sił dowodzonych przez NATO lub w obrębie Międzynarodowego Dowództwa Wojskowego NATO;

Uwzględniając, że Rada Północnoatlantycka może podjąć decyzję o zawarciu umów z Organizacją Narodów Zjednoczonych, Unią Europejską, jak również z innymi organizacjami międzynarodowymi, pozarządowymi oraz międzynarodowymi trybunałami, przy założeniu, że organizacje te mogą wziąć udział lub w inny sposób udzielić wsparcia dla obiektów, funkcji i działalności NATO posiadających status wynikający z postanowień Protokołu Paryskiego oraz niniejszej Umowy;

Oraz rozumiejąc, że w celu wykonania postanowień niniejszej Umowy, a także w celu spełnienia wymogów wsparcia, mogą zostać zawarte dodatkowe porozumienia wykonawcze;

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej oraz Naczelne Dowództwo Sojusznich Sił w Europie i Dowództwo Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji, zwane dalej Stronami, zgodnie z artykułem 16 ustęp 2 Protokołu Paryskiego, uzgodniły co następuje:

ARTYKUŁ 1 DEFINICJE

W niniejszej Umowie (zwanej dalej „Umową Uzupełniającą”) wyrażenie:

1. „NATO SOFA” oznacza Umowę między Państwami - Stronami Sojuszu Północnoatlantyckiego dotyczącą statusu ich sił zbrojnych, podpisaną w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r.
2. „Protokół Paryski” oznacza Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisany w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r.
3. „PdP SOFA” oznacza Umowę między Państwami - Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego a innymi państwami uczestniczącymi w Partnerstwie dla Pokoju, dotyczącą statusu ich sił zbrojnych, podpisaną w Brukseli dnia 19 czerwca 1995 r. oraz mające zastosowanie jej dodatkowe protokoły.
4. „SHAPE” oznacza Naczelne Dowództwo Sojuszniczych Sił w Europie.
5. „SACEUR” oznacza Naczelnego Dowódcę Sojuszniczych Sił w Europie.
6. „HQ SACT” oznacza Dowództwo Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji.
7. „SACT” oznacza Naczelnego Sojuszniczego Dowódcę Transformacji.
8. „Naczelne Dowództwo” oznacza SHAPE lub HQ SACT, odpowiednio zgodnie z definicją zawartą w artykule I Protokołu Paryskiego oraz wszelkie przyszłe Naczelne Dowództwa lub organizacje stanowiące ich następców prawnych.
9. „Dowództwo Sojusznicze” obejmuje, na potrzeby niniejszej Umowy Uzupełniającej oraz w uzupełnieniu artykułu I Protokołu Paryskiego, wszelkie organy wojskowe NATO, którym na podstawie decyzji Rady Północnoatlantyckiej oraz zgodnie z decyzją przyjętą przez Radę Północnoatlantycką w dniu 19 maja 1969 r. o procedurach aktywacji i reorganizacji wojskowych organów NATO w czasie pokoju oraz zasadach przyznawania im statusu międzynarodowego i międzynarodowego finansowania (C-M(69)22), przyznany został status wynikający z artykułu 14 Protokołu Paryskiego.
10. „Programy partnerstwa i współpracy NATO” oznaczają zatwierdzone przez Radę Północnoatlantycką inicjatywy dotyczące partnerstwa i współpracy NATO, oparte zarówno na geograficznych, jak i funkcjonalnych relacjach.
11. „Organizacje międzynarodowe, pozarządowe oraz międzynarodowe trybunały” oznaczają te organizacje, które biorą udział w działaniach NATO pod auspicjami lub na rzecz wsparcia Dowództwa Sojuszniczego zlokalizowanego lub działającego na terytorium lub z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeśli zostały uznane przez Radę Północnoatlantycką oraz zgłoszone Rzeczypospolitej Polskiej w prawidłowym trybie przez właściwe Dowództwo Sojusznicze.
12. „Dowódca Dowództwa Sojuszniczego” oznacza wyższego rangą przedstawiciela wojskowego lub cywilnego, który w danym momencie został wyznaczony lub wskazany do reprezentowania danego Dowództwa Sojuszniczego.

13. „Członkowie Dowództwa Sojuszniczego” oznaczają:

a. Członków sił zbrojnych przydzielonych do Dowództwa Sojuszniczego przez państwo, które jednocześnie jest:

- (1) Stroną Traktatu Północnoatlantyckiego; lub
- (2) Stroną PdP SOFA;
- (3) Uczestnikiem programów partnerstwa i współpracy NATO.

b. Personel cywilny będący:

- (1) Obywatelami państwa będącego Stroną Traktatu Północnoatlantyckiego, zatrudnionymi przez to państwo i przydzielonymi do Dowództwa Sojuszniczego;
- (2) Obywatelami państwa będącego Stroną PdP SOFA, zatrudnionymi przez to państwo i przydzielonymi do Dowództwa Sojuszniczego;
- (3) Obywatelami państwa biorącego udział w programach partnerstwa i współpracy NATO, zatrudnionymi przez to państwo i przydzielonymi do Dowództwa Sojuszniczego;
- (4) Obywatelami państwa będącego Stroną Traktatu Północnoatlantyckiego, zatrudnionymi przez Dowództwo Sojusznicze w ramach kategorii określonych przez Radę Północnoatlantycką („Międzynarodowi Pracownicy Cywilni NATO”).

14. „Członek rodziny”, oznacza, oprócz osób określonych w artykule 3 ustępie 1 litera c Protokołu Paryskiego, osobę, która z powodów prawnych, finansowych lub zdrowotnych jest zależna od członka Dowództwa Sojuszniczego, pozostaje na jego utrzymaniu, wspólnie z nim zamieszkuje i przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której status został potwierdzony przez odpowiednie władze Państwa Wysyłającego lub w przypadku Międzynarodowych Pracowników Cywilnych NATO przez Dowództwo Sojusznicze.

15. „Członek rodziny pracownika wykonawcy kontraktowego” oznacza małżonka lub dziecko pracownika wykonawcy kontraktowego będące na jego utrzymaniu oraz osobę, która z powodów prawnych, finansowych lub zdrowotnych jest zależna od pracownika wykonawcy kontraktowego, pozostaje na jego utrzymaniu, wspólnie z nim zamieszkuje i przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Status rodzinny osób innych niż małżonek lub dziecko pracownika wykonawcy kontraktowego będących na jego utrzymaniu wymaga potwierdzenia przez państwo, którego obywatelem jest pracownik wykonawcy kontraktowego oraz przedłożenia poprzez Dowództwo Sojusznicze odpowiednim władzom Rzeczypospolitej Polskiej w celu jego uznania i zatwierdzenia.

16. „Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego” oznacza członków Dowództwa Sojuszniczego, zgodnie z definicją określoną w punkcie 13 powyżej, z wyjątkiem członków przydzielonych przez Rzeczpospolitą Polską lub osób zatrudnionych przez Dowództwo Sojusznicze i posiadających obywatelstwo polskie lub zamieszkałych na stałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

17. „Miejscowa Cywilna Siła Robocza” oznacza personel cywilny o statusie lokalnym, określonym w artykule IX ustęp 4 NATO SOFA.

ARTYKUŁ 2 POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Niniejsza Umowa Uzupełniająca ma zastosowanie do każdego Naczelnego Dowództwa oraz do Dowództwa Sojuszniczego określonych zgodnie z treścią preambuły oraz z artykułem 1 niniejszej Umowy Uzupełniającej.
2. Celem niniejszej Umowy Uzupełniającej jest ułatwienie funkcjonowania Dowództwa Sojuszniczego, a także zachowanie integralności oraz niezależności danego Dowództwa i jego członków. Uprawnienia nadawane członkom przez Rzeczpospolitą Polską uwzględniają interesy NATO i przyznawane są w celu wsparcia Dowództwa Sojuszniczego, nie zaś dla osobistych korzyści tych członków. Naczelne Dowództwo oraz Dowództwo Sojusznicze pozostają na straży tych uprawnień.
3. Niniejsza Umowa Uzupełniająca służyć ma zapewnieniu zgodności z decyzjami podjętymi przez Radę Północnoatlantycką oraz przepisami i polityką NATO. Zgodnie z powyższym, oznacza to, że oficjalna działalność obejmuje zarówno działalność prowadzoną w celu wykonywania misji oraz wynikającą z zadań Dowództwa Sojuszniczego, jak również działalność realizowaną z funduszu socjalnego Dowództwa Sojuszniczego.
4. Strony ułatwią realizację postanowień zawartych w niniejszej Umowie Uzupełniającej oraz będą dążyć do współpracy z Dowództwem Sojuszniczym w sposób najbardziej skuteczny dla jej wdrożenia.
5. Bez względu na rodzaj działalności, zarówno Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, jak również jakiegokolwiek organy władzy samorządowej, nie będą czerpały dochodów z działalności lub mienia Dowództwa Sojuszniczego.
6. Zezwala się Dowództwu Sojuszniczemu na posiadanie i wywieszanie własnej flagi razem z flagami NATO, państw członkowskich i państw partnerskich NATO, a także państw biorących udział w programach partnerstwa i współpracy NATO oraz flagami innych organizacji, zgodnie z odpowiednimi przepisami obowiązującymi dane Dowództwo. Dowództwo Sojusznicze może jednocześnie, wyłącznie zgodnie z przepisami NATO, zaprojektować własny znak i oficjalną pieczęć. Insignia te objęte zostaną ochroną prawną Rzeczypospolitej Polskiej, a oficjalna pieczęć, na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, będzie uznana przez odpowiednie władze Rzeczypospolitej Polskiej oraz przedstawiona właściwym agencjom i organom rządowym.
7. Podległe jednostki, a także oddziały NATO, łącznie z tymczasowymi dowództwami lub tymczasowymi jednostkami oraz narodowymi lub międzynarodowymi jednostkami wsparcia lub wojskowymi przedstawicielami narodowymi i biurami łącznikowymi, agencjami cywilnymi NATO łącznie z zespołami łącznikowymi i oficerami przydzielonymi do Dowództwa Sojuszniczego mającymi na celu wsparcie tego Dowództwa Sojuszniczego, jego personelu oraz członków ich rodzin, bez uszczerbku dla statusu nadanego na mocy NATO SOFA lub zastosowania innych porozumień zawartych na podstawie NATO SOFA, posiadać będą taki sam status jak ten przyznany Dowództwu Sojuszniczemu, członkom Dowództwa Sojuszniczego

i członkom ich rodzin w artykułach 5, 6, 10, 12 oraz w artykułach od 14 do artykułu 34 niniejszej Umowy Uzupełniającej, bez uszczerbku dla statusu Dowództwa Sojuszniczego.

8. Status posiadany przez agencje NATO wynika z Umowy dotyczącej statusu organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, przedstawicieli narodowych i personelu międzynarodowego, sporządzonej w Ottawie dnia 20 września 1951 r. Jednakże, jeśli statut agencji NATO określi, że personelowi tej agencji przysługuje status wynikający z Protokołu Paryskiego, to niniejsza Umowa Uzupełniająca, bez względu na artykuł 1 ustęp 9, będzie miała zastosowanie do takiego personelu przydzielonego do Dowództwa Sojuszniczego w celu wsparcia jego misji.
9. W przypadku niezyskania przez Dowództwo Sojusznicze międzynarodowego finansowania zgodnie z dokumentem C-M(69)22, procedury ustalone w artykule 3. artykule 4 ustępie 1, ustępie 3 oraz w ustępie 7 nie będą miały zastosowania do danego Dowództwa Sojuszniczego ustanowionego na podstawie dwu- lub wielostronnych umów między NATO lub państwami partnerskimi; finansowanie, administracja i lokalizacja takiego Dowództwa Sojuszniczego mogą być objęte oddzielną umową zawartą przez państwa będące stronami takiej umowy. Dodatkowo, artykuł 9 ustępy 1, 2, 3 oraz ustęp 5 będą miały zastosowanie tylko do Dowództwa Sojuszniczego, któremu przyznano etat pokojowy zatwierdzony przez Radę Północnoatlantycką.
10. Wszyscy członkowie oraz członkowie ich rodzin posiadający status wynikający z niniejszej Umowy Uzupełniającej, podlegają przepisom NATO SOFA oraz Protokołu Paryskiego, w szczególności obowiązki przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 3
MIEJSCE STAŁEJ DYSLOKACJI DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO
I ZMIANA MIEJSCA JEGO STAŁEJ DYSLOKACJI

1. Miejsce stałej dyslokacji Dowództwa Sojuszniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na czas pokoju zostanie ustalone w drodze porozumienia między właściwym Naczelnym Dowództwem oraz Rządem Rzeczypospolitej Polskiej. Każda zmiana miejsca stałej dyslokacji Dowództwa Sojuszniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju będzie przedmiotem negocjacji między władzami Rzeczypospolitej Polskiej oraz właściwym Naczelnym Dowództwem i podlegać będzie akceptacji Rady Północnoatlantyckiej.
2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie będzie interpretowane jako służące zapobieżeniu lub żądaniu podjęcia decyzji przez właściwy organ NATO odnośnie finansowania kosztów przeniesienia Dowództwa Sojuszniczego, jak również wszelkich bezpośrednich kosztów z tym związanych.

ARTYKUŁ 4
KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO

1. Zgodnie z artykułem IX ustęp 3 NATO SOFA oraz artykułami 4 i 8 Protokołu Paryskiego, działając na wniosek Naczelnego Dowództwa, Rzeczpospolita Polska podejmie odpowiednie działania mające na celu udostępnienie niezbędnych gruntów, nieruchomości oraz instalacji stałych, włączając w to czasowe obiekty i tereny określone w poniższym ustępie 5, będących własnością Rzeczypospolitej Polskiej, na użytek Dowództwa Sojuszniczego (zwanym dalej „obiettami”).
2. Rzeczpospolita Polska udostępni takie obiekty bez opłat, wolne od podatków lub pozwoleń, zgodnie z artykułem 17 poniżej; jednakże bez uszczerbku dla uczestnictwa we wspólnym finansowaniu Programu Bezpieczeństwa i Inwestycji NATO oraz Budżetu Wojskowego NATO, niniejsza Umowa Uzupełniająca nie tworzy zobowiązania dla Rzeczypospolitej Polskiej do ponoszenia jakichkolwiek wydatków dotyczących nabycia, budowy, adaptacji lub modyfikacji obiektów. Szczegóły zostaną ustalone w osobnym porozumieniu właściwym dla danego Dowództwa Sojuszniczego.
3. Dowództwo Sojusznicze, zgodnie z przepisami prawa polskiego oraz pod warunkiem wydania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej zgody wobec danej lokalizacji i w zgodzie z planem zagospodarowania przestrzennego, może samodzielnie zawierać umowy dotyczące budynków, gruntów, instalacji oraz usług. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, władze Rzeczypospolitej Polskiej zapewnią niezbędną pomoc w korzystaniu z tego prawa.
4. Minister Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej jest odpowiedzialny za uzyskanie wszelkich wymaganych przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej zezwoleń związanych z użytkowaniem gruntu, budynków i instalacji. Dowództwo Sojusznicze niezwłocznie zapewni, na wniosek, wszystkie wymagane informacje, dokumenty i analizy techniczne. Dowództwo Sojusznicze nie ponosi opłat za uzyskiwanie takich zezwoleń.
5. Pod warunkiem poinformowania właściwych organów Rzeczypospolitej Polskiej jednakże bez uszczerbku dla praw Państw Wysyłających do ustanawiania i obsługiwania podobnych instytucji zgodnie z artykułem XI, ustęp 4 NATO SOFA, Dowództwo Sojusznicze może, bez konieczności uzyskania licencji, bezpośrednio lub przez koncesjonariusza oraz zgodnie z artykułem 17 ustęp 4 niniejszej Umowy, prowadzić:
 - a. Kantyny, rozumiane jako sklepy lub punkty wymiany ułatwiające nabywanie i odsprzedaż dóbr zwolnionych z cel i podatków;
 - b. Stołówki, rozumiane jako miejsca wydawania posiłków;
 - c. Misy, rozumiane jako miejsca wydawania lekkich posiłków i napojów oraz promujące integrację personelu.
6. Dowództwo Sojusznicze jest upoważnione do udzielania, w obrębie swoich obiektów, koncesji dotyczących tworzenia obiektów usługowych obejmujących, ale nie ograniczających się do takich obiektów jak: fryzjer, salony kosmetyczne, pralnia, pralnia chemiczna, a także placówka banku i bankomat oraz placówka biura podróży. W przypadku świadczenia usług przez koncesjonariusza, wymaga się, aby przestrzegał on przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących koncesji i pozwoleń.

7. W przypadku, gdy majątek pozyskany z funduszy międzynarodowych, jak również majątek (włączając w to obiekty takie jak grunty, budynki i instalacje stałe) przekazany do użytku Dowództwa Sojuszniczego przez Rzeczpospolitą Polską nieodpłatnie (z wyłączeniem opłaty nominalnej) przestaje być potrzebny Dowództwu Sojuszniczemu, będzie on przedmiotem procedur określonych w artykule 9 Protokołu Paryskiego. Dowództwo Sojusznicze powiadamia właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej, gdy taki majątek, lub dowolna jego część, przestaje być potrzebny.
8. Minister Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej może wystąpić do Dowódcy Dowództwa Sojuszniczego o przedstawienie opinii dotyczącej długoterminowych planów, takich jak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w celu określenia wpływu na użytkowanie terenów otaczających obiekty Dowództwa Sojuszniczego.

ARTYKUŁ 5 NIENARUSZALNOŚĆ OBIEKTÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO

1. Obiekty Dowództwa Sojuszniczego są nienaruszalne. Dostęp do tych obiektów w celu wykonywania obowiązków służbowych przez przedstawicieli władz Rzeczypospolitej Polskiej wymaga każdorazowo zgody Dowódcy Dowództwa Sojuszniczego bądź wyznaczonego przedstawiciela. Bez uszczerbku dla nienaruszalności obiektów Dowództwa Sojuszniczego oraz właściwości Dowódcy Dowództwa Sojuszniczego, dostęp taki będzie realizowany zgodnie z zakresem właściwości przedstawicieli władz Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodnie z obowiązującymi porozumieniami dotyczącymi bezpieczeństwa i przepisami bezpieczeństwa NATO. Dowództwo Sojusznicze wspiera polskie władze w wykonywaniu ich obowiązków służbowych.
2. Dowódca Dowództwa Sojuszniczego bądź wyznaczony przedstawiciel niezwłocznie udziela zgody na dostęp do obiektów Dowództwa Sojuszniczego właściwym władzom Rzeczypospolitej Polskiej oraz służbom ratowniczym w celu:
 - a. zareagowania na pożar i poważne wypadki lub klęski żywiołowe bądź katastrofy;
 - b. ścigania osób, które bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa poza Dowództwem Sojuszniczym weszły do jego obiektów;
 - c. wykonania postanowienia wydanego przez sąd lub prokuratora, bez uszczerbku dla immunitetu Dowództwa Sojuszniczego.
3. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wpływa na nienaruszalność archiwów oraz innych oficjalnych dokumentów Dowództwa Sojuszniczego lub procedury weryfikacyjnej określonej w artykule 13 Protokołu Paryskiego.

ARTYKUŁ 6 IMMUNITET DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO

Immunitet od zajęcia, zatrzymania własności i środków finansowych Dowództwa Sojuszniczego lub innych środków egzekucyjnych określonych w artykule 11 ustęp 2 Protokołu Paryskiego, będzie udzielony bez różnicy dla wszelkiej infrastruktury, przedmiotów, funduszy własnych lub będących w posiadaniu Dowództwa

Sojuszniczego. Niniejsze postanowienie nie obejmuje polskich jednostek przydzielonych do Dowództwa Sojuszniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli mienie podlegające egzekucji stanowi własność Rzeczypospolitej Polskiej, chyba, że egzekucja wymierzona jest przeciwko Dowództwu Sojuszniczemu.

ARTYKUŁ 7

IMMUNITETY I PRZYWILEJE WYSOKIEGO RANGA PERSONELU

1. Generałom i admirałom (stopień NATO OF-6 i powyżej) oraz urzędnikom cywilnym równorzędnego stopnia, na czas wykonywania obowiązków służbowych na stanowisku międzynarodowym w Dowództwie Sojuszniczym zostają przyznane następujące immunitety i przywileje:
 - a. immunitet od aresztowania lub zatrzymania;
 - b. immunitet od jakiegokolwiek procedury sądowej w odniesieniu do wypowiedzi ustnych lub pisemnych oraz od wszelkich czynności dokonanych przez nich w charakterze urzędowym;
 - c. nietykalność osobistych pism i dokumentów;
 - d. ułatwienia dotyczące waluty i wymiany takie, jak przysługujące członkom Korpusu Dyplomatycznego o równorzędnym statusie;
 - e. immunitety i ułatwienia w Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące bagażu osobistego takie, jak przysługujące członkom Korpusu Dyplomatycznego o równorzędnym statusie.
2. Dla celów niniejszego artykułu „stanowisko międzynarodowe” oznacza stanowisko uznane za takie decyzją Rady Północnoatlantyckiej lub określone w umowie albo w porozumieniu międzynarodowym.
3. Zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule, oraz jeżeli Dowódca Dowództwa Sojuszniczego lub jego/jej zastępca zajmuje stanowisko o stopniu niższym niż NATO OF-6 lub równorzędne stanowisko cywilne, immunitety wskazane powyżej będą im również przyznane. W odpowiedzi na wniosek Dowództwa Naczelnego oraz dla realizacji określonego celu, personelowi o stopniu niższym niż NATO OF-6 lub równorzędnym stanowiskom cywilnym może zostać przyznany status określony w niniejszym artykule jako rozwiązanie o charakterze doraźnym.
4. W przypadku, gdy osoby wymienione w niniejszym artykule są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub zamieszkują na stałe w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zostały przydzielone do Dowództwa Sojuszniczego przez Rzeczpospolitą Polską, korzystają one z przywileju nietykalności ich osobistych pism i dokumentów, a także z immunitetu od jakiegokolwiek procedury sądowej w odniesieniu do wypowiedzi ustnych lub pisemnych oraz od czynności dokonanych przez nich w charakterze urzędowym.
5. Immunitety ustalone w niniejszym artykule obowiązują również po wygaśnięciu kadencji, w odniesieniu do okresu misji.
6. Immunitety określone w niniejszym artykule przysługują generałom i admirałom (stopień NATO OF-6 i powyżej) oraz osobom zajmującym równorzędne stanowiska cywilne reprezentującym jakiegokolwiek Dowództwo Sojuszniczego położone poza

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podczas ich pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej w charakterze urzędowym.

7. Na podstawie przekazanych przez Dowództwo Sojusznicze pisemnych informacji dotyczących wjazdu i wyjazdu osób wymienionych powyżej, Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej utworzy i będzie prowadził wykaz osób korzystających w pełni lub częściowo z immunitetów i przywilejów określonych w niniejszym artykule.
8. Dowództwo Sojusznicze zobowiązane jest współpracować z władzami Rzeczypospolitej Polskiej w celu ułatwienia stosowania przepisów prawa polskiego oraz zapobiegania nadużyciom w korzystaniu z przyznanych immunitetów i przywilejów, przy założeniu, że status przyznawany jest nie dla ich osobistych korzyści, ale w celu zapewnienia im możliwości swobodnego wykonywania ich funkcji związanych z realizacją Traktatu Północnoatlantyckiego. Bez przesądzania o decyzji dotyczącej wykonywania jurysdykcji na podstawie NATO SOFA, immunitety mogą zostać uchylone odpowiednio przez SACEUR albo SACT, na wniosek Rzeczypospolitej Polskiej, w każdym przypadku, gdy zachowanie immunitetu mogłoby utrudnić normalny bieg postępowań sądowych, oraz pod warunkiem, że uchYLENIE immunitetu odbędzie się bez uszczerbku dla interesów ich dowództw.

ARTYKUŁ 8

STATUS DELEGOWANEGO PERSONELU INNYCH ORGANIZACJI

Rzeczpospolita Polska, uwzględniając decyzję Rady Północnoatlantyckiej dotyczącą przydzielenia do Dowództwa Sojuszniczego personelu organizacji międzynarodowych, pozarządowych oraz międzynarodowych trybunałów, pod warunkiem, że personel ten nie posiada statusu przyznanego na podstawie odrębnych umów lub porozumień, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, rozważy życzliwie wniosek o objęcie tego personelu oraz członków ich rodzin statusem członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin określonego w niniejszej Umowie Uzupełniającej.

ARTYKUŁ 9

LICZEBNOŚĆ PERSONELU DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO

1. Dowództwo Sojusznicze corocznie poinformuje pisemnie Ministra Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej o zatwierdzonej przez Radę Północnoatlantycką faktycznej liczebności personelu Dowództwa Sojuszniczego (zatwierdzonym etacie na czas pokoju), włączając w to personel podmiotów, o których mowa w artykule 2 ustęp 8 oraz w artykule 8 niniejszej Umowy Uzupełniającej oraz dostarczy informacje dotyczące przydziału członków Dowództwa Sojuszniczego i członków ich rodzin, włącznie z przedłużeniem obecności w Rzeczypospolitej Polskiej członków rodzin, zgodnie z artykułem 10 ustęp 5 niniejszej Umowy Uzupełniającej.
2. W czasie pokoju, właściwe Naczelne Dowództwo upoważnione jest do zwiększenia liczebności personelu każdego Dowództwa Sojuszniczego o 10%. Dowództwo Sojusznicze powiadomi uprzednio Rzeczpospolitą Polską o zamiarze takiego

zwiększenia i może dokonać dalszego zwiększania liczebności personelu tylko za uprzednią zgodą Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże przepis ten nie ma zastosowania w przypadku, gdy zwiększenie liczebności personelu nastąpi na podstawie decyzji Rady Północnoatlantyckiej.

3. Podczas przygotowań oraz prowadzenia ćwiczeń i operacji dowodzonych przez NATO. Dowództwa Sojusznicze są upoważnione do zwiększenia liczebności personelu o więcej niż 10% powyżej stanu na dzień podpisania niniejszej Umowy Uzupelniającej (lub rzeczywistego zwiększenia zatwierdzonego na podstawie powyższego ustępu 2). W tym przypadku, Dowództwo Sojusznicze poinformuje Rzeczpospolitą Polską o przewidywanym zwiększeniu.
4. Dowództwa Sojusznicze regularnie informują Ministra Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej o swoich działaniach, łącznie z informacjami na temat obecności sprzętu i dodatkowych osób, które wezmą udział w tych działaniach.
5. Podległe jednostki, a także oddziały NATO i oddziały niepowiązane z NATO, łącznie z tymczasowymi dowództwami lub jednostkami, narodowymi lub międzynarodowymi jednostkami wsparcia, wojskowymi przedstawicielami narodowymi i biurami łącznikowymi, agencjami cywilnymi NATO wraz z łącznikowymi zespołami i oficerami, poza ustanowionymi lub zadeklarowanymi do ustanowienia do daty podpisania niniejszej Umowy Uzupelniającej, nie będą ustanawiane bez uzyskania wcześniejszej zgody odpowiednio Rady Północnoatlantyckiej lub Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 10 WJAZD, WYJAZD, PRACA I POBYT OSÓB

1. W uzupełnieniu do zwolnień ustanowionych w artykule III ustęp 1 NATO SOFA oraz w artykule 4 Protokołu Paryskiego, ale bez uszczerbku dla praw i obowiązków określonych w artykule III ustępy 4 i 5 NATO SOFA oraz w artykule 4 litery b i c Protokołu Paryskiego, Rzeczpospolita Polska wyda członkom Dowództwa Sojuszniczego i członkom ich rodzin niebędącym obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, przed pierwszym wjazdem oraz bez zbędnej zwłoki, odpowiednie wizy do celów oficjalnych, wówczas, gdy jest to wymagane oraz na podstawie zgłoszonego wniosku. Rzeczpospolita Polska zwalnia wyżej wymienione osoby z obowiązków imigracyjnych oraz związanych z rejestracją pobytu.
2. Rzeczpospolita Polska umieszcza wszelkie Dowództwa Sojusznicze znajdujące się na jej terytorium w swoim rejestrze organizacji międzynarodowych mających przedstawicielstwa w Rzeczypospolitej Polskiej, a także, bez uszczerbku dla artykułu III NATO SOFA i artykułu 5 Protokołu Paryskiego, wydaje członkom Dowództwa Sojuszniczego niebędącym obywatelami polskimi oraz członkom ich rodzin, dokumenty potwierdzające ich status, takie same jak te wydawane personelowi organizacji międzynarodowych reprezentowanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub członkom ich rodzin. Dokumenty te uprawniają ich właścicieli do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ich przydzielenia albo zatrudnienia przez Dowództwo Sojusznicze.
3. Rzeczpospolita Polska zezwala na praktykowanie wszystkich zawodów wykonywanych przez członków Dowództwa Sojuszniczego w wyłącznym powiązaniu

z działalnością danego Dowództwa Sojuszniczego, bez żądania jakichkolwiek krajowych lub miejscowych opłat, licencji lub potwierdzenia kwalifikacji oraz danin. Rzeczpospolita Polska w równym stopniu uznaje takie upoważnienia posiadane przez członków rodzin, jeżeli są oni zaangażowani w oficjalną działalność Dowództwa Sojuszniczego. Członkowie rodzin są zwolnieni z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

4. Obecność członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin, nieposiadających obywatelstwa polskiego lub niezamieszkałych na stałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, traktowana jest jako tymczasowa bez względu na czas trwania ich rozkazów lub kontraktów.
5. W przypadku śmierci członka Dowództwa Sojuszniczego lub przeniesienia go na stałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, członkowie jego rodziny będą korzystać ze statusu wynikającego z niniejszej Umowy Uzupełniającej przez okres dziewięćdziesięciu dni (90) od daty śmierci lub przeniesienia, pod warunkiem, że przebywają oni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, Rzeczpospolita Polska życzliwie rozważy przedłużenie dziewięćdziesięciodniowego terminu (90) do jednego roku (1), w celu umożliwienia członkom rodziny zakończenia roku szkolnego lub z powodu innych istotnych okoliczności, rozpatrywanych indywidualnie.
6. Odpowiednie władze Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dowództwa Sojuszniczego mogą zawrzeć odrębne porozumienia lub umowy wykonawcze w celu ustanowienia procedur niezbędnych do wdrożenia statusu i zwolnień określonych w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 11

ZDOLNOŚĆ PRAWNA NACZELNEGO DOWÓDZTWA

1. Naczelne Dowództwo posiada osobowość prawną zgodnie z artykułami 10 i 11 Protokołu Paryskiego i jest uprawnione, w szczególności, do zawierania kontraktów, nabywania, posiadania oraz dysponowania mieniem, bez konieczności uzyskiwania tych uprawnień na mocy odrębnych porozumień na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Rzeczpospolita Polska uznaje, że Dowództwo Sojusznicze może, w przypadku uzyskania właściwego pełnomocnictwa, reprezentować Naczelne Dowództwo lub w inny sposób korzystać w jego imieniu z prawa, w szczególności do zawierania kontraktów i nabywania, posiadania oraz dysponowania mieniem.
3. Na wniosek Naczelnego Dowództwa, Rzeczpospolita Polska będzie występowała w jego imieniu w kwestiach prawnych, w których Dowództwo Sojusznicze jest stroną zainteresowaną. Dowództwo Sojusznicze dokona zwrotu kosztów poniesionych przez Rzeczpospolitą Polską, gdy wydatki te są kosztami sądowymi określonymi przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej. Pozostałe wydatki zostaną zwrócone jedynie na podstawie uprzedniej zgody i porozumienia z Dowództwem Sojuszniczym.
4. Dowództwo Sojusznicze, które zostało ustanowione na mocy dwu- lub wielostronnych porozumień pomiędzy NATO lub państwami partnerskimi, może korzystać z prawa do działania we własnym imieniu. Ta zdolność prawna może być wykonywana niezależnie od artykułu 10 Protokołu Paryskiego, a także zgodnie z dokumentami

ramowymi, na podstawie których Dowództwo to zostało ustanowione i jest kontrolowane, bez uszczerbku dla statusu, praw lub obowiązków Naczelnego Dowództwa lub NATO.

ARTYKUŁ 12 ROSZCZENIA

1. Stosownie do ograniczeń wynikających z artykułu XV NATO SOFA, artykułu 16 Protokołu Paryskiego oraz biorąc pod uwagę powyższy artykuł 11 ustęp 4, roszczenia wynikające ze szkód wyrządzonych na osobach lub w mieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powstałe na skutek działalności Dowództwa Sojuszniczego lub innych operacji i ćwiczeń NATO prowadzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i koordynowanych z właściwymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej, będą rozpatrywane i rozstrzygane odpowiednio zgodnie z artykułem VIII NATO SOFA oraz artykułem 6 Protokołu Paryskiego.
2. Naczelne Dowództwo posiada prawo do bycia swoim własnym ubezpieczycielem w zakresie odpowiedzialności z tytułu szkód, dlatego też jest zwolnione ze stosowania przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących obowiązkowych ubezpieczeń.
3. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, roszczenia wynikające z kontraktów mogą być rozpatrywane i rozstrzygane przez Rzeczpospolitą Polską, pod warunkiem, że do kontraktów tych mają zastosowanie przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Władze Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dowództwo Sojusznicze informują się wzajemnie w sprawie wyznaczonych osób lub organów właściwych w zakresie rozpatrywania roszczeń, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 13 PERSONEL CYWILNY ZATRUDNIONY PRZEZ DOWÓDZTWO SOJUSZNICZE

1. Dowództwo Sojusznicze może podejmować bezpośrednie działania w celu zatrudnienia Międzynarodowych Pracowników Cywilnych NATO, przy czym:
 - a. Zasady i warunki takiego zatrudnienia regulowane są wyłącznie przez właściwe przepisy NATO, włączając w to postanowienia umowy o pracę. Spory dotyczące takiego zatrudnienia będą rozpatrywane przez odpowiednie władze NATO wyłącznie zgodnie z zatwierdzonymi przez Radę Północnoatlantycką przepisami dotyczącymi personelu cywilnego NATO, bez prawa do odwołania się do polskich sądów, trybunałów, agencji lub podobnych forów.
 - b. Zgodnie z artykułem 7 ustęp 2 Protokołu Paryskiego oraz przepisami dotyczącymi personelu cywilnego NATO, Międzynarodowi Pracownicy Cywilni NATO są zwolnieni z wszelkich podatków, jak również składek na polskie świadczenia społeczne i emerytalne, które są pobierane od pensji lub wynagrodzenia wypłacanego z tytułu świadczenia przez nich pracy w charakterze Międzynarodowych Pracowników Cywilnych NATO.
 - c. Możliwość przeniesienia praw emerytalnych lub dobrowolnego uczestnictwa w polskim programie emerytalnym przez Międzynarodowych Pracowników

Cywilnych NATO może być ustanowiona zgodnie z przepisami NATO oraz na podstawie odpowiednich porozumień wykonawczych między wyznaczonymi władzami NATO a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zgodnie z artykułem IX ustęp 4 NATO SOFA, Dowództwo Sojusznicze może zatrudniać Miejscową Cywilną Siłę Roboczą na takich samych warunkach jak każdy inny pracodawca na podstawie prawa Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a. Systemy administrowania i klasyfikacji stanowisk ustalają przepisy NATO lub, jeżeli zaangażowane są narodowe jednostki wsparcia, przepisy prawa Państwa Wysyłającego, zgodnie z odpowiednimi obowiązującymi dwustronnymi lub wielostronnymi porozumieniami.
 - b. Spory związane ze stosunkiem pracy pomiędzy Dowództwem Sojuszniczym a Miejscową Cywilną Siłą Roboczą mogą być rozstrzygane zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa pracy NATO, jednakże bez uszczerbku dla praw tego personelu wynikających z ochrony sądowej zagwarantowanej przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej. W terminie przewidzianym w polskich przepisach prawa pracy, Dowództwo Sojusznicze poinformuje Miejscową Cywilną Siłę Roboczą o zasadach i warunkach zatrudnienia, w tym o odpowiednich przepisach NATO dotyczących sporów związanych ze stosunkiem pracy pomiędzy Dowództwem Sojuszniczym a Miejscową Cywilną Siłą Roboczą.
 - c. Dowództwo Sojusznicze będzie przestrzegać obowiązków wynikających z prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących wymaganych potrąceń oraz składek na ubezpieczenie społeczne od pensji i wynagrodzeń wypłacanych Miejscowej Cywilnej Sile Roboczej. Właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej dokonają niezbędnych uzgodnień z Dowództwem Sojuszniczym w sprawie odprowadzania wyżej wymienionych świadczeń. Narodowe jednostki wsparcia, organizacje międzynarodowe, pozarządowe oraz międzynarodowe trybunały pozostają odpowiedzialne za własne ustalenia dotyczące zatrudnianej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Miejscowej Cywilnej Siły Roboczej.
3. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej zwolnią obywateli polskich zatrudnionych w charakterze Międzynarodowych Pracowników Cywilnych NATO, na czas trwania ich umowy o pracę z Dowództwem Sojuszniczym, ze świadczenia powszechnego obowiązku obrony, włączając w to ćwiczenia rezerwy, mobilizację, szkolenie w zakresie obrony cywilnej, a także z innych podobnych zobowiązań.

ARTYKUŁ 14

WYKONAWCY KONTRAKTOWI I ICH PRACOWNICY

1. Dowództwo Sojusznicze może niezależnie nabywać dobra i usługi przeznaczone do wyłącznego użytku służbowego na podstawie umów zawieranych zgodnie z prawem zobowiązań (umowy komercyjne), zarówno indywidualnie, jak i na podstawie umów ze spółkami, przedsiębiorstwami lub agentami, włączając w to specjalistyczne usługi świadczone przez ekspertów technicznych i specjalistów.

2. Wykonawcy kontraktowi rozumiani jako spółki i przedsiębiorstwa, będą zwolnieni z obowiązku stosowania przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących warunków uzyskania pozwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej i jej rejestracji, pod warunkiem, że:
 - a. nie są spółkami i przedsiębiorstwami polskimi, oraz
 - b. nie posiadają siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
 - c. zapewniają specjalistyczną wiedzę w zakresie wymaganym dla wsparcia funkcjonowania Dowództwa Sojuszniczego lub w inny sposób pełnią funkcje doradcze, oraz
 - d. przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie w celu wykonania umowy zawartej z Dowództwem Sojuszniczym lub na jego rzecz.
3. Zasady i warunki zatrudnienia pracowników, obowiązki sprawozdawczości oraz potrącania podatków i składek na świadczenia społeczne, uwzględniając niżej wymienione wyjątki, podlegają przepisom prawa Rzeczypospolitej Polskiej, w tym odpowiednim umowom międzynarodowym.
4. Pracownicy wykonawców kontraktowych, rozumiani jako eksperci techniczni oraz specjaliści zatrudnieni przez wykonawców kontraktowych, o których mowa w powyższym ustępie 2 lub zatrudnieni na podstawie kontraktu z Dowództwem Sojuszniczym, zgodnie z ustępem 1, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie w celu wykonywania umowy zawartej z Dowództwem Sojuszniczym w Rzeczypospolitej Polskiej lub na jego rzecz, z wyłączeniem obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i osób przebywających na stałe w Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres trwania kontraktu i będąc podmiotem ograniczeń określonych w niniejszej Umowie Uzupełniającej, uzyskują od Rzeczypospolitej Polskiej poniższy status:
 - a. wjazd, pobyt i wyjazd pracowników wykonawców kontraktowych niebędących obywatelami i osobami na stałe zamieszkującymi w Rzeczypospolitej Polskiej jest regulowany na jej terytorium przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku gdy uzyskanie wiz lub zezwoleń na pobyt tymczasowy jest wymagane, Rzeczpospolita Polska wyda je lub odmówi ich wydania bez zbędnej zwłoki. Dotyczy to także członków rodzin pracowników wykonawców kontraktowych, określonych w artykule 1 ustęp 15;
 - b. zwolnienie z obowiązków związanych z uzyskaniem zezwoleń na pracę, zgodnie z artykułem 10 ustęp 3;
 - c. zwolnienie z ceł i podatków w zakresie przywozu rzeczy osobistego użytku oraz mebli, zgodnie z artykułem 18 ustęp 1 litera b;
 - d. uznanie praw jazdy zgodnie z artykułem 30 ustęp 1. Dotyczy to również członków rodzin pracowników wykonawców kontraktowych;
 - e. zgodę na wspieranie i udział w działalności socjalnej Dowództwa Sojuszniczego. Dotyczy to również członków rodzin pracowników wykonawców kontraktowych;
 - f. dostęp członków rodzin pracowników kontraktowych do usług edukacyjnych, zgodnie z artykułem 33.

5. Na podstawie niniejszej Umowy Uzupełniającej pracownicy wykonawców kontraktowych oraz członkowie rodzin pracowników wykonawców kontraktowych nie uzyskują jakiegokolwiek prawa do stałego pobytu lub zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Niniejsza Umowa Uzupełniająca nie zwalnia pracowników wykonawców kontraktowych od podatków od dochodów pochodzących ze świadczenia pracy w Dowództwie Sojuszniczym. Stosownie do okoliczności, opodatkowanie takich dochodów będzie określone w oparciu o obowiązujące umowy międzynarodowe i prawo Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Dowództwo Sojusznicze informuje Rzeczpospolitą Polską o wykonawcach kontraktowych i ich pracownikach oraz o członkach rodzin pracowników wykonawców kontraktowych, którzy posiadają status określony powyżej, a także o wszelkich zmianach ich dotyczących, w tym o wygaśnięciu kontraktów z wykonawcami kontraktowymi, odejściu pracowników wykonawców kontraktowych, lub odebraniu statusu przyznanego przez Dowództwo Sojusznicze.
8. Na wniosek, Dowództwo Sojusznicze w ramach swoich uprawnień, udzieli niezwłocznie właściwym władzom Rzeczypospolitej Polskiej wsparcia w usunięciu z jej terytorium pracowników wykonawców kontraktowych lub członków rodzin pracowników wykonawców kontraktowych, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego.
9. W przypadku potrzeby uzyskania dostępu do polskich informacji niejawnych przez zagranicznych pracowników wykonawców kontraktowych (chyba, że mogą być udostępnione NATO) w związku z realizacją ich kontraktów, Rzeczpospolita Polska określi i przeprowadzi odpowiednie procedury.
10. Odpowiednie władze Rzeczypospolitej Polskiej i Dowództwa Sojuszniczego mogą zawrzeć odrębne porozumienia lub umowy wykonawcze w celu ustanowienia procedur niezbędnych do wdrożenia statusu i zwolnień wynikających z niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 15
OCHRONA INFORMACJI NIEJAWNYCH

1. W odniesieniu do informacji niejawnych NATO stosuje się dokument C-M(2002)49 z dnia 17 czerwca 2002 r. - „Bezpieczeństwo w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego” wraz z uzupełniającymi go zasadami oraz politykami.
2. Cały personel cywilny wymieniony w artykule 13 niniejszej Umowy Uzupełniającej, jak również pracownicy wykonawców kontraktowych, eksperci techniczni i specjaliści wymienieni w artykule 14 niniejszej Umowy Uzupełniającej, bez względu na ich obywatelstwo, powinni posiadać poświadczenie bezpieczeństwa NATO zgodnie z przepisami i wymogami NATO. Poświadczenia bezpieczeństwa NATO dla obywateli polskich są zapewniane przez Rzeczpospolitą Polską.

ARTYKUŁ 16
BANKOWOŚĆ I WALUTA

1. Zgodnie z artykułem XIV NATO SOFA oraz artykułem 12 Protokołu Paryskiego, Dowództwo Sojusznicze może otworzyć i posiadać rachunki bankowe w każdej walucie oraz bez żadnych ograniczeń w zakresie transferów i wymiany. Rachunki te są nienaruszalne zgodnie z artykułem 11 ustęp 2 Protokołu Paryskiego. Rachunki prowadzone przez Dowództwo Sojusznicze są gwarantowane zgodnie z warunkami określonymi w przepisach prawa Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Dowództwo Sojusznicze otrzymujące fundusze międzynarodowe zgodnie z postanowieniami decyzji C-M (69) 22 oraz wszelkie posiadane przez nie rachunki, będą podlegały procedurom ustalonym w Przepisach Finansowych NATO, zarządowi i kontroli odpowiedniego rewidenta oraz audytom przeprowadzanych przez audytora wyznaczonego przez Dowództwo Sojusznicze i Międzynarodową Radę Auditorów NATO.
3. Członkowie Dowództwa Sojuszniczego i członkowie ich rodzin będą mogli bez ograniczeń zakładać i posiadać rachunki bankowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Osobiste rachunki bankowe członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin podlegają właściwym przepisom dotyczącym tego typu rachunków, włączając w to przepisy dotyczące postępowania upadłościowego oraz przymusowej restrukturyzacji banku. Członkowie Dowództwa Sojuszniczego niebędący obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub osobami na stałe zamieszkującymi w Rzeczypospolitej Polskiej, a także członkowie ich rodzin, mają prawo do nielimitowanych transferów środków pieniężnych na i z rachunków bankowych na terytorium w Rzeczypospolitej Polskiej. Rzeczpospolita Polska może żądać uwierzytelnienia przez Państwo Wysyłające kwot oraz informacji na temat rachunków.

ARTYKUŁ 17
UPRAWNIENIA I ZWOLNIENIA PODATKOWE
PRZYŚLUGUJĄCE DOWÓDZTWU SOJUSZNICZEMU

1. Stosownie do artykułu 8 Protokołu Paryskiego oraz artykułu XI NATO SOFA, zgodnie z procedurami wykonawczymi ustanowionymi przez przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej, Dowództwo Sojusznicze jest zwolnione z wszelkich obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej podatków, ceł, składek i opłat dotyczących licencji lub pozwoleń związanych z jego oficjalną działalnością, bez względu na ich wysokość, w zakresie:
 - a. wwozu i wywozu z Rzeczypospolitej Polskiej wszelkich dóbr, jak również wszelkiego innego mienia lub usług pozyskanych na podstawie kontraktu komercyjnego zawartego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczonych do wyłącznego użytku Dowództwa Sojuszniczego;
 - b. odbioru poczty oraz paczek przysyłanych spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wysyłki poczty oraz paczek z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez własne usługi pocztowe, z wyjątkiem opłat pocztowych wprowadzonych zgodnie z umowami międzynarodowymi;

- c. nabycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dóbr, innego mienia oraz usług, włączając w to renowację oraz budowę nieruchomości w obrębie i poza terenem Dowództwa Sojuszniczego, w ramach wspierania jego działalności, a także nabycie paliw i smarów używanych zarówno w samolotach, okrętach i innych pojazdach oraz przyczepach będących własnością lub używanych przez Dowództwo Sojusznicze w ramach wspierania jego oficjalnej działalności, jak również używanych w systemach ogrzewania/chłodzenia lub generatorach prądu w ramach działalności Dowództwa Sojuszniczego;
 - d. wywozu z Rzeczypospolitej Polskiej przez Dowództwo Sojusznicze dóbr, innego mienia lub usług nabytych w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z powyższą literą c;
 - e. środków pieniężnych przekazanych dla lub przez Dowództwo Sojusznicze, jak i każdego obrotu środkami pieniężnymi przeznaczonymi bądź uzyskanymi w ramach oficjalnej działalności Dowództwa Sojuszniczego będącymi składką, opłatą, darowizną lub odsetkami od środków pieniężnych posiadanych przez Dowództwo Sojusznicze;
 - f. nabycia, własności, rejestracji oraz funkcjonowania oficjalnych pojazdów i przyczep, włączając w to korzystanie z publicznych dróg, mostów, tuneli, promów oraz podobnej infrastruktury;
 - g. korzystania z portów, lotnisk i lądowisk, z wyjątkiem kwot stanowiących jedynie opłaty za wykonane usługi;
 - h. nabywania przez Dowództwo Sojusznicze biletów linii lotniczych, kolejowych i promowych dla celów oficjalnych podróży;
 - i. działalności objętej przez programy i przepisy ochrony środowiska, w szczególności złomowania i usuwania mienia oraz użytkowania infrastruktury, z wyjątkiem kwot stanowiących jedynie opłaty za wykonane usługi;
 - j. używania lub obsługi radia, telewizji lub innych urządzeń telekomunikacyjnych oraz sprzętu nabytego dla celów wojskowych, łącznie z opłatą skarbową i koncesyjną oraz opłatą za korzystanie z widma elektromagnetycznego.
2. Zwolnienia uwzględnione w niniejszym artykule mają również zastosowanie do:
- a. przywozu lub dostaw dóbr, innego mienia, jak również usług uzyskanych przez NATO lub Dowództwo Sojusznicze, w przypadku, gdy Rzeczpospolita Polska działa w sposób wyraźny w imieniu lub na rzecz NATO lub Dowództwa Sojuszniczego;
 - b. dóbr, innego mienia, jak również usług przywożonych lub nabytych w Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz Dowództwa Sojuszniczego przez wykonawców kontraktowych, których usługi zostały nabyte przez Dowództwo Sojusznicze na podstawie kontraktu komercyjnego wykonywanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza nim, oraz jeżeli przywóz lub nabycie dóbr jest niezbędne do wykonania kontraktu;
 - c. działalności programów socjalnych Dowództwa Sojuszniczego w odniesieniu do dóbr, zaopatrzenia, innego mienia, jak również usług, pod warunkiem,

że taka działalność zostanie zatwierdzona przez właściwe Dowództwo Sojusznicze.

3. Zwolnienia podatkowe określone w ustępie 2 litera a i b przysługują pod warunkiem wskazania na fakturach otrzymanych w związku z nabyciem dóbr, innego mienia lub usług, NATO lub Dowództwa Sojuszniczego jako beneficjenta nabywanych dóbr, innego mienia lub usług. Zwolnienia podatkowe przysługujące Dowództwu Sojuszniczemu nie obejmują narodowych jednostek wsparcia Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Kantyny, stołówki i mesy:
 - a. Zwolnienia podatkowe przyznane Dowództwu Sojuszniczemu na podstawie artykułu 8 Protokołu Paryskiego oraz powyższych przepisów, obejmują import i nabycie w Rzeczypospolitej Polskiej zapasów, sprzętu, zaopatrzenia oraz innych dóbr i usług w rozsądnych ilościach dla celów działalności kantyn, mes i stołówek, ustanowionych w celu sprzedaży i dystrybucji wyżej wymienionych zapasów, zaopatrzenia lub usług dla członków Dowództwa Sojuszniczego i członków ich rodzin. Powyższe uprawnienia pozostają bez uszczerbku dla praw Państw Wysyłających do ustanawiania i obsługiwania podobnych instytucji zgodnie z artykułem XI ustęp 4 NATO SOFA.
 - b. Dowództwo Sojusznicze jest zwolnione z podatków dochodowych od sprzedaży i usług świadczonych w jego kantynach, mesach i stołówkach oraz z innej działalności socjalnej wykonywanej zarówno bezpośrednio, jak i poprzez koncesjonariusza. Zwolnienia podatkowe przysługujące Dowództwu Sojuszniczemu nie obejmują dochodów lub zysków uzyskanych przez koncesjonariusza, które koncesjonariusz ma obowiązek zgłosić dla celów podatkowych zgodnie z prawem obowiązującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 - c. Wszystkie osoby wpuszczone do obiektów Dowództwa Sojuszniczego, niezależnie od ich obywatelstwa, mogą zakupić lub zostać zaopatrzone w posiłki i napoje do spożycia w stołówkach lub mesach Dowództwa Sojuszniczego, a także mogą zakupić na użytek własny produkty oznaczone znakiem Dowództwa Sojuszniczego lub znakiem związanym z ćwiczeniami lub przedsięwzięciami Dowództwa Sojuszniczego o wartości nieprzekraczającej 100 PLN. Powyższe uprawnienie nie obejmuje dostępu do kantyn Dowództwa Sojuszniczego.
 - d. Członkowie Dowództwa Sojuszniczego oraz członkowie ich rodzin mają dostęp do kantyn w celu zakupu towarów zwolnionych z cel i podatków.
 - e. Zakup towarów reglamentowanych, takich jak produkty tytoniowe i napoje alkoholowe w kantynach, stołówkach i mesach będzie ograniczony ze względu na wiek i będzie podlegał racjonowaniu przez Dowództwo Sojusznicze w ilościach uzgodnionych przez Dowództwo Sojusznicze z Rzeczpospolitą Polską.
 - f. Dowództwo Sojusznicze określi wewnętrzne przepisy dotyczące zarządzania zakupami dokonywanymi w kantynach Dowództwa Sojuszniczego dla celów oficjalnych tego Dowództwa.
 - g. Towary zwolnione z opodatkowania na podstawie niniejszego ustępu nie będą podlegały sprzedaży, wymianie, darowiźnie, ani przekazaniu jakimkolwiek osobom.

- h. Pod warunkiem przestrzegania szczegółowych ograniczeń w zakresie uprawnień dotyczących dozwolonych ilości i rozporządzania oraz w przypadku, gdy Dowództwo Sojusznicze nie ustanowiło swoich własnych kantyn, mes lub stołówek w Rzeczypospolitej Polskiej, członkowie Dowództwa Sojuszniczego i członkowie ich rodzin uprawnieni są do korzystania z obiektów najbliższego Dowództwa Sojuszniczego oraz z obiektów sił narodowych członków Sojuszniczego Dowództwa, jeżeli jest to dozwolone przez państwo dysponujące tego typu obiektami. Korzystanie z kantyn, mes lub stołówek prowadzonych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej odbywać się będzie bez zwolnienia z podatków i cel.

ARTYKUŁ 18

UPRAWNIENIA I ZWOLNIENIA PODATKOWE PRZYSŁUGUJĄCE CZŁONKOM DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO

1. Stosownie do uprawnień zawartych w artykule 8 ustępy 2 i 3 Protokołu Paryskiego, artykule XI ustępy 5 i 6 NATO SOFA oraz postanowień artykułu 17 niniejszej Umowy Uzupełniającej, zgodnie z definicją określoną w artykule 1 ustęp 16 niniejszej Umowy Uzupełniającej:
- a. Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego mogą, na okres pełnienia służby, na użytek własny lub użytek członków ich rodzin, przywozić zgodnie z procedurami przewidzianymi przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej swoje prywatne pojazdy, samochody osobowe o nadwoziu typu van (rekreacyjnym lub kempingowym), przyczepy kempingowe, motocykle oraz łodzie rekreacyjne bez względu na ich rodzaj, bez konieczności uiszczania cła i podatków. Pojazdy w ten sposób przywiezione powinny zostać wywiezione powrotnie do czasu zakończenia służby lub też mogą zostać zbyte zgodnie z wyjątkami określonymi w artykule 19 ustęp 9.
 - b. Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego na okres pełnienia służby mogą, w chwili ich pierwszego wjazdu lub też pierwszego wjazdu członków ich rodzin, przywozić rzeczy osobiste i meble bez konieczności uiszczania cła i podatków; uprawnienie to obowiązuje w okresie sześciu miesięcy począwszy od dnia ich przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmioty te, włączając w to mienie osobiste nabyte podczas służby w NATO, mogą również być wywiezione bez konieczności uiszczania cła i podatków.
 - c. Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego są zwolnieni z wszelkich ceł i podatków z tytułu przywozu przesyłek otrzymywanych z poszczególnych Państw Wysyłających poprzez systemy pocztowe Państwa Wysyłającego, Dowództwa Sojuszniczego lub Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem, że ich zawartość przeznaczona jest do ich osobistego użytku lub do użytku członków ich rodzin, a łączna wartość przesyłki nie przekracza limitów przewidzianych w przepisach prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej lub we właściwych porozumieniach wykonawczych.
 - d. Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego są zwolnieni z opłat abonamentowych i opłat licencyjnych dotyczących każdego osobiście posiadanego radia, telewizora i innych urządzeń telekomunikacyjnych.

2. Uprawnieni członkowie Dowództwa Sojuszniczego mogą nabywać w Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności uiszczania podatków i akcyzy niżej określone towary w ilościach niewskazujących na przeznaczenie handlowe oraz pod warunkiem ich wykorzystania na użytek własny lub na użytek zamieszkujących z nimi członków ich rodzin:
 - a. rzeczy osobiste przeznaczone do użytku we własnym gospodarstwie domowym, za wyjątkiem określonych w ustępie 3 poniżej;
 - b. usługi, inne niż usługi budowlane, restauracyjne i cateringowe, hotelowe, których nabycie potwierdzono pojedynczą fakturą o wartości co najmniej 450 zł (wraz z podatkiem VAT);
 - c. benzynę lub paliwo dla prywatnych pojazdów i motocykli w ilości nieprzekraczającej 600 litrów na kwartał, na zarejestrowany pojazd;
 - d. jeden prywatny pojazd na każdą osobę w gospodarstwie domowym, będącą w wieku upoważniającym do prowadzenia pojazdów zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej, w dowolnym momencie;
 - e. jeden prywatny samochód osobowy o nadwoziu typu van i jedną przyczepę kempingową na uprawnionego członka Dowództwa Sojuszniczego;
 - f. jeden motocykl, zgodnie z definicją określoną przez przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej, na każdą osobę w gospodarstwie domowym będącą w wieku upoważniającym do prowadzenia pojazdów zgodnie z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej;
 - g. jeden pojazd sportowo-rekreacyjny, zgodnie z definicją określoną przez przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej, na uprawnionego członka Dowództwa Sojuszniczego.
3. Zakup poniższych dóbr nie jest zwolniony z podatków i akcyzy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a. artykuły konsumpcyjne i dobra o nietrwałym charakterze takie jak żywność (łącznie z napojami, wyrobami tytoniowymi, produktami służącymi konserwacji);
 - b. rzeczy, które służą:
 - (1) do przymocowania do struktury budynku (takie jak kuchnia do zabudowy, łazienka oraz podobne umeblowanie);
 - (2) jako inne dobra przymocowane lub przeznaczone do stałego umieszczenia w domu (wykładziny i podłogi, alarmy i systemy bezpieczeństwa; zamocowane zdobienia, takie jak sztukateria, ramy) lub stanowiące część prywatnej posesji (takie jak garaż, basen, w tym zarówno umieszczone w ziemi, jak i oddzielne);
 - (3) jako elementy instalacji ogrodowej (szopy, bramy, szklarnie, ogrodzenia, słupy, nisze/schronienia dla zwierząt);
 - c. sprzęt i artykuły sportowe, artykuły do fitnessu, sprzęt kempingowy i wypoczynkowy (w tym walizki i wózki); bilety podróży;
 - d. dobra kultury określone zgodnie z polskimi przepisami;
 - e. przedmioty luksusowe (złote, srebrne, pozłacane, posrebrzane, pokryte platyną przedmioty/sztućce, kamienie szlachetne/ klejnoty, futra);

- f. wszelkiego typu sprzęt elektroniczny (w tym oprogramowanie, części komputerowe, filmy, muzyka, gry, konsole, sprzęt fotograficzny, kinematograficzny, wideo, projekcyjny, laboratoryjny, kopiujący, relaksacyjny, sprzęt do użytku osobistego), za wyjątkiem:
 - (1) funkcjonalnych elektrycznych artykułów gospodarstwa domowego (kuchenka, pralka, odkurzacz, kosiarki, oprawy oświetleniowe);
 - (2) komputerów i monitorów osobistych (oraz wszelkiego oprogramowania zakupionego z komputerem osobistym);
 - (3) telewizora, radia, odtwarzacz CD, sprzętu hi-fi, odtwarzacza DVD oraz magnetowidu;
 - g. instrumenty muzyczne i książki;
 - h. narzędzia (w tym narzędzia dla majsterkowiczów, sprzęt i materiały; sprzęty i narzędzia ogrodnicze);
 - i. zabawki dziecięce;
 - j. rzeczy osobistego użytku służące zachowaniu zdrowia i higieny (łącznie ze szczoteczkami do zębów, okularami, szklami kontaktowymi, sprzętem medycznym);
 - k. elementy instalacji pojazdu, osprzęt lub inny dodatkowy sprzęt, który nie został zakupiony pierwotnie wraz z pojazdem; części zapasowe pojazdu oraz przedmioty służące jego utrzymaniu; niezarejestrowane przyczepy i quady.
4. Rzeczpospolita Polska zaniecha pobierania podatków albo zwróci ich wartość zgodnie z procedurą określoną w przepisach prawa krajowego w odniesieniu do towarów podlegających zwolnieniu na podstawie niniejszego artykułu.
5. Podatki od dochodów i majątku ruchomego członków Dowództwa Sojuszniczego są zgodne z zasadami określonymi w artykule X ustęp 1 i 2 NATO SOFA oraz w artykule 7 Protokołu Paryskiego, i obejmą, między innymi, zwolnienia dla uprawnionych członków Dowództwa Sojuszniczego z obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej podatków i opłat drogowych.
6. Członkom rodzin nie przysługują odrębne uprawnienia do zwolnień przewidzianych w tym artykule, jednakże mogą oni działać w imieniu uprawnionych członków Dowództwa Sojuszniczego.

ARTYKUŁ 19 STOSOWANIE UPRAWNIENÍ I ZWOLNIEŃ PODATKOWYCH

1. Uprawnienia i zwolnienia podatkowe wynikające z niniejszej Umowy Uzupełniającej zostały przyznane Dowództwu Sojuszniczemu w ramach wsparcia jego misji. Członkowie Dowództwa Sojuszniczego i członkowie ich rodzin nie mogą w związku z tym czerpać z niniejszej Umowy Uzupełniającej żadnych indywidualnych uprawnień. Stosowanie uprawnień podlega prawu Rzeczypospolitej Polskiej i będzie zarządzane przez Dowództwo Sojusznicze, które:
- a. podejmie odpowiednie działania, w ramach swoich uprawnień, służące nadzorowaniu prawidłowego stosowania reguł i przepisów prawa dotyczących zwolnienia z podatków i ceł oraz zapobieganiu nadużyciom;

- b. może zażądać, aby Rzeczpospolita Polska wspierała przeciwdziałanie wszelkim nadużyciom z wykorzystaniem środków prawnych;
 - c. zażąda od wszystkich członków Dowództwa Sojuszniczego oraz od członków ich rodzin podpisania, po ich przybyciu do Dowództwa Sojuszniczego, oświadczeń o zapoznaniu się z ograniczeniami określonymi w niniejszej Umowie Uzupełniającej;
 - d. zgodnie z artykułem XII, ustęp 1 NATO SOFA, a także z artykułem 4 Protokołu Paryskiego, może zawrzeć z Rzeczpospolitą Polską porozumienia wykonawcze dotyczące rachunkowości i zarządzania uprawnieniami określonymi w niniejszej Umowie Uzupełniającej.
2. W celu weryfikacji statusu Dowództwa Sojuszniczego oraz uprawnionych członków Dowództwa Sojuszniczego w ramach niniejszej Umowy Uzupełniającej w odniesieniu do formularzy potrzebnych do realizacji zakupów zwolnionych z podatków w krajach Unii Europejskiej, jak również przywozu, wywozu i powrotnego wywozu towarów, Minister Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej będzie organem właściwym do uwierzytelniania formularzy składanych przez lub za pośrednictwem Dowództwa Sojuszniczego.
 3. Dowództwo Sojusznicze przekaże właściwym organom podatkowym Rzeczypospolitej Polskiej listy personelu posiadającego uprawnienia w ramach niniejszej Umowy Uzupełniającej. W celu zapewnienia ich aktualności, listy te będą dostarczane co kwartał.
 4. Powyższe zwolnienia obejmą jakiekolwiek podatki i opłaty, które mogą zostać wprowadzone przez Rzeczpospolitą Polską w okresie po wejściu w życie niniejszej Umowy Uzupełniającej.
 5. Przepisy artykułu 17 niniejszej Umowy Uzupełniającej nie zastępują procedur dotyczących finansowania projektów infrastruktury NATO i wdrażania Pakietów Zdolności, ani też nie mają na celu ograniczenia lub zastąpienia takich uprawnień przyznanych przez Rzeczpospolitą Polską pojedynczemu państwu lub organizacjom międzynarodowymi, pozarządowym oraz międzynarodowym trybunałom.
 6. Żadnych z postanowień artykułów 17 i 18 niniejszej Umowy Uzupełniającej nie należy interpretować jako ograniczających lub w inny sposób naruszających procedury i prawa przyznane Rzeczypospolitej Polskiej na mocy NATO SOFA, w szczególności w artykule IX ustęp 2, artykule XI ustęp 1 oraz w artykule XII ustęp 2.
 7. Zgodnie z ustępem 1 artykułu XII NATO SOFA Rzeczpospolita Polska może żądać przestrzegania warunków, uznanych za konieczne w celu przeciwdziałania nadużyciom związanym z uprawnieniami i zwolnieniami podatkowymi przyznanymi w artykule 17 i 18 niniejszej Umowy Uzupełniającej. Kwestie te mogą być przedmiotem odrębnych porozumień lub umów wykonawczych.
 8. W uzupełnieniu prawa do wywozu i powrotnego wywozu, oraz bez uszczerbku dla artykułu 9 Protokołu Paryskiego, a także prawa Dowództwa Sojuszniczego do odsprzedaży produktów w kantynach, mesach i stołówkach, Dowództwo Sojusznicze ma prawo do dysponowania sprzętem, jego nadwyżką i złomem. W przypadku nieskorzystania przez Rzeczpospolitą Polską z prawa pierwokupu, przedmioty, które podlegały zwolnieniu zgodnie z artykułem 17 niniejszej Umowy Uzupełniającej, mogą być zbywane w następujący sposób:

- a. przez sprzedaż na rzecz osób indywidualnych lub przedsiębiorstw komercyjnych, które są należycie upoważnione do prowadzenia działalności handlowej w Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem opłacenia obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej podatków i cel, w oparciu o ich wartość z chwili zbycia ustaloną przez właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej;
 - b. bez uiszczania ceł lub podatków, w przypadku ich zniszczenia, kradzieży albo uszkodzenia, uniemożliwiających dalsze używanie tych przedmiotów, pod warunkiem, że okoliczności tych zdarzeń zostały uwierzytelnione przez władze Rzeczypospolitej Polskiej na autoryzowanym formularzu zezłomowania, celnym lub innym właściwym dokumencie, zgodnie z obowiązującymi w Rzeczypospolitej Polskiej przepisami prawa;
 - c. bez uiszczania ceł lub podatków, przy przekazaniu podmiotom, organizacjom charytatywnym oraz podobnym organizacjom, pod warunkiem, że są one zwolnione z obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej podatków oraz są uprawnione do korzystania ze zwolnienia z należności celnych przywozowych. W przypadku pojazdów darowizna może być dokonana wyłącznie po upływie trzech lat od ich nabycia lub wwozu.
9. Dobra nabyte lub wwieszone przez uprawnionych członków Dowództwa Sojuszniczego lub członków ich rodzin na podstawie artykułu 18 ustępy od 1 do 3, nie będą odstępowane w Rzeczypospolitej Polskiej przez sprzedaż, wymianę lub darowiznę, za wyjątkiem:
- a. zbycia przez sprzedaż, wymianę albo darowiznę towarów innych niż pojazdy po upływie trzech lat od ich nabycia lub wwozu. W okresie 36 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy Uzupelniającej, pojazdy nabyte lub wwieszone zgodnie z warunkami określonymi w przepisach obowiązujących przed wejściem w życie niniejszej Umowy Uzupelniającej, mogą być zbywane po upływie trzech lat od ich nabycia lub wwozu;
 - b. wywozu lub powrotnego wywozu przez członka Dowództwa Sojuszniczego korzystającego z przywileju;
 - c. zbycia przez sprzedaż, wymianę albo darowiznę dokonaną między osobami korzystającymi z takich samych przywilejów;
 - d. darowizny na rzecz podmiotów, organizacji charytatywnych i podobnych organizacji, pod warunkiem, że są one zwolnione z obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej podatków od ofiarowanych przedmiotów oraz są uprawnione do korzystania ze zwolnień z należności celnych przywozowych oraz pod warunkiem, że zostały one dokonane po upływie trzech lat od ich wwozu;
 - e. przypadków, w których obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej podatki i cła zostały opłacone w oparciu o ich wartość z chwili zbycia ustaloną przez właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej;
 - f. utraty w przypadku zniszczenia, kradzieży albo uszkodzenia, wykluczającego dalsze użytkowanie, pod warunkiem, że okoliczności tych zdarzeń zostaną potwierdzone przez władze Rzeczypospolitej Polskiej na odpowiednim formularzu zezłomowania, celnym lub innym właściwym dokumencie, zgodnie z obowiązującymi w Rzeczypospolitej Polskiej przepisami prawa;

- g. prezentów o niskiej wartości nieprzekraczającej kwoty 100 zł.

ARTYKUŁ 20
OCHRONA ŚRODOWISKA, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA

1. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu II NATO SOFA i uznając zwolnienia określone w niniejszej Umowie Uzupełniającej, Dowództwo Sojusznicze przestrzega przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących ochrony środowiska w zakresie, w jakim mają one zastosowanie do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając przy tym obowiązek stosowania wszystkich właściwych Porozumień Standaryzacyjnych i wytycznych NATO.
2. Dowództwo Sojusznicze, wspólnie z właściwymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej, analizuje zgodność działań Dowództwa Sojuszniczego z przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącymi ochrony środowiska, w szczególności w zakresie stosowania i przechowywania paliw, smarów i amunicji, jak również emisji gazów, poziomu hałasu, obszarów szkoleń i ćwiczeń oraz usuwania wszystkich rodzajów odpadów.
3. Transport amunicji, towarów ciężkich i materiałów niebezpiecznych odbywa się zgodnie z normami i przepisami prawa mającymi zastosowanie do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i przy uwzględnieniu umów międzynarodowych obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również właściwych Porozumień Standaryzacyjnych i wytycznych NATO.
4. Dla prac budowlanych i inżynierskich podjętych przez Dowództwo Sojusznicze, właściwe Dowództwo ustanowi standardy ochrony środowiska, budownictwa i prac inżynierskich (włączając w to ochronę zdrowia i bezpieczeństwa) co najmniej porównywalne do standardów, zasad i przepisów mających zastosowanie do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Bez uszczerbku dla zobowiązań odnoszących się do zatrudnienia Miejscowej Cywilnej Siły Roboczej na podstawie artykułu IX ustęp 4 NATO SOFA, Dowództwo Sojusznicze przestrzega przepisów prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, a tam gdzie jest to z przyczyn operacyjnych lub technicznych niemożliwe, władze Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dowództwo Sojusznicze uzgodnią bezzwłocznie inne sposoby osiągnięcia pożądanego poziomu ochrony w odrębnej umowie lub porozumieniu wykonawczym.
5. Wwóz towarów, zaopatrzenia i zapasów żywnościowych będzie podlegał przepisom Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącym ochrony zdrowia, za wyjątkiem wwozu tych towarów, które mają być użyte wyłącznie przez Dowództwo Sojusznicze w obrębie jego obiektów, lub które są wwożone w celu dalszej dystrybucji w kantynach, mesach i stołówkach ustanowionych na terenie jego obiektów. W sytuacji, gdy przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej zabraniają wwozu niektórych wyrobów, takie przedmioty mogą być wwożone przez Dowództwo Sojusznicze, za zgodą władz Rzeczypospolitej Polskiej. Dowództwo Sojusznicze i Rzeczpospolita Polska uzgodnią kategorie artykułów, których wwóz jest zatwierdzany przez Rzeczpospolitą Polską na podstawie niniejszego przepisu.
6. Wszystkie cła, podatki, opłaty i należności dotyczące ochrony środowiska rozstrzygane są zgodnie z artykułami 17 i 19 niniejszej Umowy Uzupełniającej.

ARTYKUŁ 21
OCHRONA ZDROWIA PUBLICZNEGO

1. Dowództwo Sojusznicze, przy wsparciu Rzeczypospolitej Polskiej, będzie stosować obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej przepisy w zakresie ochrony zdrowia publicznego, dotyczące m.in. zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych ludzi, zwierząt i roślin, postępowania z odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, a także zapobiegania lub zwalczania szkodników roślin.
2. Rzeczpospolita Polska zapewnia środki koordynacji i wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych związanych z wystąpieniem lokalnych, krajowych lub międzynarodowych chorób zakaźnych, a także postępowania i wywozu zwłok członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin.
3. Dowództwo Sojusznicze i władze Rzeczypospolitej Polskiej niezwłocznie informują się wzajemnie o wybuchu lub podejrzeniu wybuchu, rozprzestrzenianiu się oraz o zwalczeniu wszelkich epidemii chorób zakaźnych, a także o podjętych działaniach.
4. W przypadku, gdy Dowództwo Sojusznicze uzna za konieczne podjęcie działań służących ochronie zdrowia na terenie obiektów oddanych do jego użytku, podejmie się ono koordynacji realizacji takich działań, po uzgodnieniu z właściwymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej zakresu środków jakie powinny zostać podjęte.
5. Władze Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dowództwa Sojuszniczego wymienią się informacjami dotyczącymi wyznaczonych punktów kontaktowych właściwych w zakresie implementacji niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 22
OPIEKA MEDYCZNA I DENTYSTYCZNA

1. Zgodnie z artykułem IX ustęp 5 NATO SOFA oraz z uwzględnieniem właściwych polskich przepisów dotyczących ochrony zdrowia, Rzeczpospolita Polska umożliwi korzystanie członkom Dowództwa Sojuszniczego oraz członkom ich rodzin z opieki medycznej i dentystycznej, łącznie z hospitalizacją. Zwrot kosztów leczenia jest sprawą indywidualną zgodnie z treścią właściwych przepisów narodowych lub umów dwustronnych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a odpowiednimi Państwami Wysyłającymi. Rzeczpospolita Polska może ewentualnie, na podstawie takich umów, odstąpić od uzyskania zwrotu kosztów świadczenia opieki medycznej i stomatologicznej.
2. Rzeczpospolita Polska doloży wszelkich starań, aby zapobiec opóźnieniom lub odmowie opieki medycznej i dentystycznej ze względu na brak osobistych numerów rejestracyjnych lub identyfikacyjnych, bądź innych dowodów stwierdzających uprawnienia do tych świadczeń zwykle stosowanych przez obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 23
EWAKUACJA CZŁONKÓW DOWÓDZTWA SOJUSZNICZEGO
I CZŁONKÓW ICH RODZIN

Na podstawie odrębnych porozumień z właściwymi Państwami Wysyłającymi, Państwa, które przydzieliły członków do Dowództwa Sojuszniczego, otrzymują, w przypadku sytuacji nadzwyczajnych, prawo wstępu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu ewakuacji swojego personelu oraz członków ich rodzin. Rzeczpospolita Polska i Dowództwo Sojusznicze będą koordynowały odpowiednie procedury w celu zapewnienia szybkiej ewakuacji członków Dowództwa Sojuszniczego i członków ich rodzin niepodlegających ewakuacji przez Państwo Wysyłające.

ARTYKUŁ 24
KORESPONDENCJA I ŁACZNOŚĆ

1. Na użytek oficjalnej łączności i korespondencji, Dowództwo Sojusznicze posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dostęp do usług telekomunikacyjnych i informacyjnych świadczonych za pomocą łącz stacjonarnych, systemów telefonii mobilnej i satelitarnej, Internetu, systemów telekomunikacyjnych, łączności oraz informacyjnych, w tym także radia i telewizji naziemnej i satelitarnej, a także do usług pocztowych, niezależnie od tego, czy są one realizowane na zasadach komercyjnych czy też powszechnych. Dostęp ten realizowany jest w oparciu o właściwe przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem wykorzystania zakresu częstotliwości fal radiowych oraz współpracy na rzecz zapobiegania powstawaniu i minimalizowania wpływu przypadków występowania szkodliwych zaburzeń elektromagnetycznych oraz pod warunkiem uiszczenia należnych opłat umownych za korzystanie z tych usług.
2. Dowództwo Sojusznicze posiadać będzie co najmniej dostęp do systemów łączności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym do wojskowych usług kurierskich i usług pocztowych, na warunkach porównywalnych do warunków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i określonych we właściwych umowach.
3. Dowództwo Sojusznicze oraz Strona Traktatu Północnoatlantyckiego, zgodnie z zatwierdzoną polityką Rady Północnoatlantyckiej, Porozumieniem Standaryzacyjnym NATO 2109 i późniejszymi umowami, może utworzyć i posługiwać się na własny koszt łączem stacjonarnym, systemami telefonii mobilnej oraz satelitarnej, usługami internetowymi, pocztowymi i wojskowymi usługami kurierskimi oraz każdym innym systemem łączności i informacyjnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla celów oficjalnych i prywatnych Dowództwa Sojuszniczego oraz jego członków.
4. Dowództwo Sojusznicze jest upoważnione do ustanawiania, obsługiwania i użytkowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej sieci jawnej i niejawnej oraz systemów i środków łączności bezpiecznej i szyfrowanej.
5. W uzupełnieniu artykułu XI ustęp 3 NATO SOFA, korespondencja służbowa lub inne środki komunikacji Dowództwa Sojuszniczego oznaczone, czy też w inny sposób zdeklarowane jako oficjalne, nie będą przedmiotem jakichkolwiek ograniczeń.

inspekcji, cenzury, opóźnień lub innej kontroli ze strony władz Rzeczypospolitej Polskiej, chyba, że Dowództwo Sojusznicze zrzeknie się tego immunitetu.

6. Dowództwo Sojusznicze jest uprawnione do wysyłania i otrzymywania oficjalnej korespondencji i paczek za pomocą wojskowej służby kurierskiej lub w zapieczętowanych opakowaniach, korzystając z tych samych przywilejów i immunitetów, jakie mają zastosowanie do kurierów i poczty dyplomatycznej.
7. Korespondencja oficjalna oraz paczki Państwa Wysyłającego reprezentowanego w Dowództwie Sojuszniczym mogą być wysłane z wykorzystaniem usług pocztowych tego państwa, jeżeli są one dostępne, bez opłat lub ograniczeń, inspekcji, cenzury, opóźnień czy też innej kontroli ze strony władz Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 25 USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

1. Stosownie do dalszych uzgodnień z odpowiednimi władzami Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie lokalizacji oraz danych technicznych sprzętu, Dowództwo Sojusznicze może na terenie zajmowanych przez siebie obiektów oraz poza nimi przywozić, utworzyć, uzyskać dostęp, korzystać i obsługiwać takie obiekty telekomunikacyjne i radiostacje wojskowe, zarówno czasowo, jak i na stałe, które mają na celu zabezpieczenie jego działalności operacyjnej, ćwiczeń wojskowych i szkoleń, w sytuacjach nadzwyczajnych lub w celach realizacji programów socjalnych.
2. Zarządzanie widmem elektromagnetycznym pozostaje w gestii i odpowiedzialności Rzeczypospolitej Polskiej. Częstotliwości wraz z ich parametrami wykorzystywane przez Dowództwo Sojusznicze są określane przez Dowództwo Sojusznicze oraz właściwe organy Rzeczypospolitej Polskiej odpowiedzialne za zarządzanie widmem elektromagnetycznym, zgodnie z procedurami określonymi przez odpowiedni organ NATO. Rzeczpospolita Polska oraz Dowództwo Sojusznicze dołożą wszelkich starań, aby uniknąć i wyeliminować wzajemne szkodliwe zakłócenia między swoimi sieciami oraz w stosunku do cywilnej działalności telekomunikacyjnej i do obiektów energetycznych. W oparciu o wspólne ustalenia z odpowiednimi władzami Rzeczypospolitej Polskiej, Dowództwo Sojusznicze może ze względów bezpieczeństwa i ochrony wojsk wprowadzić niezbędne środki do ochrony łączności Dowództwa Sojuszniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Obiekty telekomunikacyjne oraz radiostacje wojskowe będą wykorzystywane wyłącznie w celach służbowych, zgodnie z ustępem 2 powyżej.
4. Rzeczpospolita Polska zwalnia Dowództwo Sojusznicze z wszelkich opłat związanych z widmem częstotliwości radiowych.
5. Wnioski dotyczące telefonii przewodowej oraz usług telegraficznych/transmisji danych będą składane zgodnie z procedurami ustanowionymi przez odpowiedni organ NATO i będą przyznawane na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które mają zastosowanie do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Rozwijając wszelką infrastrukturę telekomunikacyjną Dowództwo Sojusznicze stosuje się do zasad zatwierdzonych przez Międzynarodową Unię Telekomunikacyjną oraz do innych międzynarodowych bądź regionalnych regulacji w zakresie telekomunikacji.

wiążących dla Rzeczypospolitej Polskiej, jak również do przepisów z zakresu prawa telekomunikacyjnego Rzeczypospolitej Polskiej. Dowództwo Sojusznicze jest zwolnione z tego obowiązku w zakresie, w jakim zwolnione są z niego Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 26

UTRZYMANIE PORZĄDKU W OBIEKTACH DOWÓDZTWA I POZA NIMI

1. Zgodnie z artykułem VII ustęp 10 NATO SOFA oraz artykułem 4 ustęp b Protokołu Paryskiego, Dowództwo Sojusznicze ma prawo do patrolowania wszelkich zajmowanych przez nie obiektów oraz do podejmowania, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi regulacjami i z należytym poszanowaniem prawa Rzeczypospolitej Polskiej, właściwych środków mających na celu utrzymanie porządku, dyscypliny i bezpieczeństwa tych obiektów. Na wniosek Dowódcy Dowództwa Sojuszniczego lub wyznaczonego przedstawiciela, Rzeczpospolita Polska udzieli wsparcia poprzez właściwe służby policyjne.
2. Za działania policyjne poza terenem Dowództwa Sojuszniczego odpowiedzialne są władze Rzeczypospolitej Polskiej. Poza terenem Dowództwa Sojuszniczego międzynarodowy personel bezpieczeństwa Dowództwa Sojuszniczego może być użyty wyłącznie w przypadkach i na warunkach określonych w NATO SOFA.
3. Zgodnie z postanowieniami artykułu VII ustęp 5 litera b NATO SOFA oraz artykułu 4 Protokołu Paryskiego, Dowódca Dowództwa Sojuszniczego lub jego wyznaczony przedstawiciel będzie niezwłocznie informowany o aresztowaniu i każdej innej formie zatrzymania członków Dowództwa Sojuszniczego lub członków ich rodzin, którzy nie są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub osobami na stałe zamieszkałymi na jej terytorium.
4. Pozwy, mandaty oraz wezwania do stawienia się w stosunku do członków Dowództwa Sojuszniczego można kierować za pośrednictwem Dowódcy Dowództwa Sojuszniczego, do którego zostali przydzieleni.
5. Szczegóły dotyczące utrzymania porządku na terenie Dowództwa Sojuszniczego i poza nim mogą zostać określone w porozumieniu wykonawczym.

ARTYKUŁ 27

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA WOJSK

1. Zgodnie z Polityką Bezpieczeństwa NATO oraz Polityką Ochrony Wojsk NATO, Rzeczpospolita Polska jest odpowiedzialna za wszystkie aspekty ochrony wojsk, w tym oszacowanie ryzyka, planowanie, zabezpieczenie i ich wdrożenie zgodnie ze standardami Rzeczypospolitej Polskiej dla danego szczebla, w odniesieniu do dowództw, osób, grup itp., w przypadku zaistnienia poniższych zdarzeń:
 - a. ochrony ogrodzenia Dowództwa Sojuszniczego;
 - b. ochrony spotkań organizowanych przez Dowództwo Sojusznicze, ale prowadzonych poza obiektami danego Dowództwa Sojuszniczego;

- c. ochrony osób o statusie VIP urzędujących na terenie Dowództwa Sojuszniczego bądź odwiedzających je lub biorących udział w przedsięwzięciach organizowanych przez Dowództwo Sojusznicze.
2. Rzeczpospolita Polska i Dowództwo Sojusznicze będą dokonywały wymiany informacji dotyczących zarówno ochrony wojsk, jak i zagrożeń dla bezpieczeństwa.
3. Dowództwo Sojusznicze nie będzie prowadzić żadnych działań w zakresie bezpieczeństwa lub ochrony wojsk poza obiektami Dowództwa Sojuszniczego, o ile nie poczyni wcześniejszych uzgodnień w tym zakresie z właściwymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 28

BRONĀ

1. Zgodnie z artykułem VI NATO SOFA, Dowództwo Sojusznicze dokona uzgodnień z właściwymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie transportu i przechowywania broni oraz amunicji. Na podstawie tych uzgodnień Dowództwo Sojusznicze wyda wewnętrzne regulacje, uwzględniające zarówno przepisy prawa Państwa Wysyłającego, jak i Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie posiadania, przechowywania i transportu broni wojskowej i amunicji, w celu zapewnienia, że żaden z członków Dowództwa Sojuszniczego nie będzie mógł bez zezwolenia posiadać ani też nosić broni.
2. Do posiadania, przechowywania, zbycia oraz noszenia prywatnej broni i amunicji mają zastosowanie odpowiednie przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 29

PRZEPISY PRAWA O RUCHU DROGOWYM ORAZ POJAZDY MECHANICZNE

1. Poza wyjątkami zwolnień określonych w niniejszej Umowie Uzupelniającej, przepisy prawa o ruchu drogowym obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej mają zastosowanie do służbowych pojazdów mechanicznych i przyczep Dowództwa Sojuszniczego, jak również do prywatnych pojazdów mechanicznych, przyczep i pojazdów pływających należących do członków Dowództwa Sojuszniczego i członków ich rodzin, bez względu na ich rodzaj.
2. Należące do Dowództwa Sojuszniczego służbowe pojazdy mechaniczne i przyczepy, bez względu na ich rodzaj, podlegają zwolnieniom w zakresie stosowania przepisów prawa o ruchu drogowym Rzeczypospolitej Polskiej analogicznym do tych przyznanych Siłom Zbrojnym Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej udzielają, zgodnie z procedurami przewidzianymi przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej, zwolnień od przepisów dotyczących budowy, konstrukcji i urządzeń, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony środowiska dla oficjalnych pojazdów samochodowych i przyczep Dowództwa Sojuszniczego, niezależnie od ich rodzaju, jeżeli takie zwolnienia są konieczne dla realizacji funkcji Dowództwa Sojuszniczego.
4. Właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej udzielają, zgodnie z procedurami przewidzianymi przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej, zwolnień od przepisów

dotyczących budowy, konstrukcji i urządzeń, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony środowiska dla prywatnych pojazdów i przyczep tymczasowo wwożonych zgodnie z artykułem XI ustęp 6 NATO SOFA oraz artykułem 8 ustęp 3 Protokołu Paryskiego, w okresie ich czasowego pozostawania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. W odniesieniu do potwierdzania standardów technicznych dla pojazdów silnikowych wymienionych powyżej dla wszystkich oficjalnych pojazdów samochodowych i przyczep, Dowództwo Sojusznicze może korzystać ze stacji kontroli technicznych prowadzonych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej lub, z zastrzeżeniem odrębnych umów i porozumień wykonawczych, ustanawiać własne stacje kontroli pojazdów.

ARTYKUŁ 30 PRAWA JAZDY

1. Postanowienia artykułu IV NATO SOFA obejmują wszystkich członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin, pod warunkiem, że spełniają oni wymagania w zakresie prawa jazdy dotyczące odpowiedniego wieku kierowcy w Rzeczypospolitej Polskiej. Na wniosek właściwych władz Rzeczypospolitej Polskiej, Dowództwo Sojusznicze przedstawi dokument zaświadczający, że dana osoba jest członkiem Dowództwa Sojuszniczego bądź członkiem jego rodziny.
2. Członkowie rodziny, którzy podczas pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej osiągnęli wiek umożliwiający uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami, oraz inne osoby nieposiadające ważnego prawa jazdy lub pozwolenia wydanego przez Państwo Wysyłające, mogą uzyskać polskie prawo jazdy po spełnieniu wymogów określonych przez właściwe przepisy Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 31 TABLICE REJESTRACYJNE

1. Właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, dokonają rejestracji, tymczasowej rejestracji i wyrejestrowania oraz wydadzą tablice rejestracyjne, a także dowody rejestracyjne lub tymczasowe dowody rejestracyjne oraz wymagane oznaczenia dla służbowych pojazdów mechanicznych oraz przyczep Dowództwa Sojuszniczego, bez względu na ich rodzaj oraz zgodnie z warunkami niniejszej Umowy Uzupełniającej i przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej dokonają rejestracji, tymczasowej rejestracji, wyrejestrowania, czasowego wycofania pojazdu z ruchu oraz wydadzą tablice rejestracyjne, dowody rejestracyjne, tymczasowe dowody rejestracyjne a także inne decyzje i wymagane oznaczenia dla prywatnych pojazdów i przyczep członków Dowództwa Sojuszniczego, członków ich rodzin oraz pracowników wykonawców kontraktowych zgodnie z warunkami niniejszej Umowy Uzupełniającej i przepisami prawa Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Za rejestrację, tymczasową rejestrację, wyrejestrowanie tymczasowe wycofanie pojazdu z ruchu oraz wydanie tablic rejestracyjnych, dowodów rejestracyjnych, tymczasowych

dowodów rejestracyjnych i innych decyzji oraz wymaganych oznaczeń o których mowa w ustępach 1 i 2, zostanie pobrana opłata nominalna w celu pokrycia kosztów administracyjnych. Za pokrycie kosztów wszelkich badań technicznych przeprowadzanych w Rzeczypospolitej Polskiej odpowiada właściciel pojazdu.

4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie powinno być rozumiane jako sprzeczne bądź naruszające prawo nadane Dowództwu Sojuszniczemu na podstawie artykułu 4, 8 i 13 Protokołu Paryskiego, a także Państwu Wysyłającemu na podstawie artykułu XI NATO SOFA, do czasowego wwozu i wywozu pojazdów służbowych, pod warunkiem i z uwzględnieniem dokumentacji przewidzianej w NATO SOFA.
5. Bez uszczerbku dla postanowień ustępu 1 powyżej oraz artykułu XI NATO SOFA, Dowództwo Sojusznicze, z zastrzeżeniem konieczności zawarcia dalszych porozumień wykonawczych z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, będzie uprawnione do dokonywania rejestracji swoich służbowych pojazdów i przyczep, niezależnie od ich rodzaju.
6. W przypadku, gdy Naczelne Dowództwo uzna to za niezbędny ze względu na bezpieczeństwo środków ochrony wojsk, dostęp do ewidencji służbowych pojazdów i przyczep oraz prywatnych pojazdów i przyczep, zostanie na wniosek Dowództwa Sojuszniczego ograniczony do właściwych podmiotów uprawnionych na podstawie prawa Rzeczypospolitej Polskiej do posiadania pełnego dostępu do tych danych. Nie oznacza to dobrowolnego zrzeczenia się zwolnień i immunitetów określonych w artykułach 7 oraz 17 niniejszej Umowy Uzupelniającej.

ARTYKUŁ 32

KLUBY WOJSKOWE I INFRASTRUKTURA SPORTOWA

Bez uszczerbku dla ustępu 6 artykułu IX NATO SOFA, Rzeczpospolita Polska przyznaje członkom Dowództwa Sojuszniczego oraz członkom ich rodzin dostęp do wojskowych obiektów rekreacyjnych i klubów oraz infrastruktury sportowej na takich samych zasadach i po takich samych kosztach, jak w przypadku członków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich rodzin.

ARTYKUŁ 33

USŁUGI EDUKACYJNE

1. Członkowie Dowództwa Sojuszniczego oraz członkowie ich rodzin mogą odbywać kształcenie w przedszkolach, szkołach i instytucjach szkolnictwa wyższego Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Za nadzór nad realizacją narodowych wymagań związanych z edukacją członków rodzin członków Dowództwa Sojuszniczego odpowiedzialne jest Państwo Wysyłające.
3. Na wniosek Dowództwa Sojuszniczego, Rzeczpospolita Polska umożliwi świadczenie kształcenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków rodzin Dowództwa Sojuszniczego w sposób uwzględniający programy narodowe Państw Wysyłających lub program ustalony przez międzynarodową instytucję edukacyjną.

4. Dowództwo Sojusznicze oraz sekcje narodowe Państwa Wysyłającego są uprawnione do założenia i prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej szkół („szkoła międzynarodowa”). Takie szkoły funkcjonują na podstawie oddzielnych zasad i regulacji dotyczących spraw organizacyjnych i administracyjnych, włączając w to programy nauczania i kwalifikacje kadry dydaktycznej.
5. Szczegóły dotyczące zapewnienia kształcenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków rodzin członków Dowództwa Sojuszniczego, w tym ewentualnego założenia i prowadzenia szkoły międzynarodowej oraz jej nadzorowania, wydawania i uznawania świadectw, a także sposobu proporcjonalnego podziału kosztów przez Państwa Wysyłające z których pochodzą uczniowie pobierający naukę, zostaną określone w odrębnych porozumieniach lub umowach wykonawczych.

ARTYKUŁ 34 ŚWIADCZENIA SOCJALNE

W ramach programów socjalnych utworzonych przez Dowództwo Sojusznicze zgodnie z zasadami obowiązującymi w NATO, dopuszczalne jest zaangażowanie członków Dowództwa Sojuszniczego oraz członków ich rodzin we wsparcie tych programów, pod warunkiem otrzymania zwrotu ponoszonych kosztów oraz w zamian za honorarium. Tego rodzaju zaangażowanie nie będzie traktowane na równi z zatrudnieniem i niezależnie od obywatelstwa osób zaangażowanych, nie będzie podlegało przepisom prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących pracy, zatrudnienia, świadczeń socjalnych, itp., a zwrot kosztów poniesionych z tego tytułu lub uzyskane honorarium nie będą podlegały opodatkowaniu w Rzeczypospolitej Polskiej.

ARTYKUŁ 35 IMPLEMENTACJA I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

1. Strony zobowiązują się do podjęcia wymaganych środków w celu ułatwienia wdrożenia i wykonania niniejszej Umowy Uzupełniającej.
2. Rzeczpospolita Polska dostarcza na bieżąco Dowództwu Sojuszniczemu kopie wszelkich obowiązujących przepisów prawa dotyczących zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony środowiska i udziela wsparcia przy określaniu zgodności działalności Dowództwa Sojuszniczego z prawem i standardami stosowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub określonymi w porozumieniach międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną.
3. Wszelkie komunikaty wymieniane pomiędzy Stronami na podstawie niniejszej Umowy Uzupełniającej będą sporządzane w języku angielskim lub francuskim, uznanych za jedyne języki oficjalne NATO.
4. Wszelkie spory lub kwestie powstałe w związku z wykonywaniem niniejszej Umowy Uzupełniającej między Dowództwem Sojuszniczym a Rzeczpospolitą Polską będą rozwiązywane przez negocjacje, bez odwoływania się do procedur sądowych lub administracyjnych. Strony wyrażają zgodę na wspólne rozwiązywanie wszelkich rozbieżności dotyczących interpretacji bądź stosowania niniejszej Umowy

Uzupełniającej. Spory, które nie mogą zostać rozwiązane poprzez negocjacje będą rozstrzygane zgodnie z artykułem 15 Protokołu Paryskiego.

ARTYKUŁ 36 WEJŚCIE W ŻYCIE

Niniejsza Umowa Uzupełniająca wchodzi w życie następnego dnia po dacie otrzymania ostatniego pisemnego powiadomienia, informującego pozostałe Strony o wypełnieniu wszystkich niezbędnych wewnętrznych procedur każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 37 ZMIANY

1. Treść niniejszej Umowy Uzupełniającej może być zmieniona w formie pisemnej w dowolnym czasie na podstawie porozumienia Stron.
2. Zmiany sporządza się w formie pisemnej i wchodzi one w życie zgodnie z warunkami określonymi w artykule 36 niniejszej Umowy Uzupełniającej.

ARTYKUŁ 38 STOSUNEK DO INNYCH UMÓW

W wykonaniu artykułu 2 ustęp 1 niniejsza Umowa Uzupełniająca:

- a. zastąpi postanowienia Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji (HQ SACT) dotyczącej ustanowienia i wsparcia Centrum Szkolenia Sił Połączonych (JFTC) NATO na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej dnia 13 kwietnia 2005 r. w Brukseli;
- b. zastąpi postanowienia Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie (SHAPE) dotyczącej stacjonowania, statusu prawnego i wsparcia 3. Batalionu Łączności NATO (3NSB), elementu podporządkowanego grupie systemów łączności i informatyki NATO (NCISG) dyslokowanego w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej w SHAPE dnia 17 września 2014 r., która zgodnie z jej artykułem 12.2. wygaśnie z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy Uzupełniającej;
- c. może, na podstawie pisemnej zgody wszystkich Państw Założycielskich, uzupełniać Konwencję między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Królestwa Danii i Rządem Republiki Federalnej Niemiec dotyczącą Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, sporządzoną w Szczecinie dnia 5 września 1998 r., z późniejszymi zmianami.

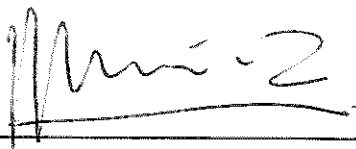
ARTYKUŁ 39
OKRES OBOWIĄZYWANIA I WYGASNIĘCIE

1. Niniejsza Umowa Uzupelniająca pozostaje w mocy na czas nieokreślony oraz bez względu na stałą obecność Dowództwa Sojuszniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dopóki Rzeczpospolita Polska jest Stroną Protokołu Paryskiego.
2. Niniejsza Umowa Uzupelniająca może zostać wypowiedziana przez każdą ze Stron w dowolnym czasie, jednakże nie wcześniej niż dwa (2) lata po jej wejściu w życie, na podstawie wcześniejszego pisemnego powiadomienia przekazanego drogą dyplomatyczną. Niniejsza Umowa Uzupelniająca wygasa po upływie jednego (1) roku od daty otrzymania takiego powiadomienia, o ile nie uzgodniono inaczej.
3. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu XV NATO SOFA oraz artykułu 16 Protokołu Paryskiego, a także poniższego ustępu 4, niniejsza Umowa Uzupelniająca będzie obowiązywała w przypadku działań zbrojnych, w stosunku do których ma zastosowanie Traktat Północnoatlantycki. Jednakże w przypadku działań zbrojnych, postanowienia dotyczące lokalizacji oraz liczebności personelu Dowództwa Sojuszniczego zostaną niezwłocznie poddane analizie przez Rzeczpospolitą Polską oraz właściwe Naczelne Dowództwo w celu wprowadzenia pożądaných zmian w stosowaniu niniejszej Umowy Uzupelniającej.
4. W przypadku działań zbrojnych określonych powyżej, każda ze Stron ma prawo, po notyfikowaniu pozostałym Stronom z terminem sześćdziesięciodniowym (60), do zawieszenia stosowania jakiegokolwiek z postanowień niniejszej Umowy Uzupelniającej, za wyjątkiem artykułu 35, w zakresie uznanym za konieczny. W przypadku skorzystania z tego prawa, Strony powinny niezwłocznie przystąpić do konsultacji w celu uzgodnienia odpowiednich zasad zastępujących te, w stosunku do których stosowanie zostało zawieszone.

Podpisano w Warszawie, dnia ...9 lipca... 2016 r. w trzech egzemplarzach, każdy w języku polskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie umocowani, złożyli podpisy pod niniejszą Umową Uzupełniającą.

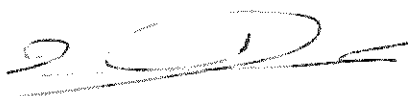
Z UPOWAŻNIENIA RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Pan Antoni Macierewicz

Minister Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej

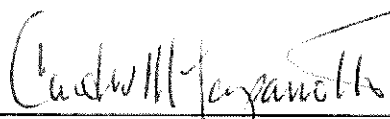
Z UPOWAŻNIENIA DOWÓDZTWA NACZELNEGO SOJUSZNICZEGO DOWÓDCY TRANSFORMACJI

General Denis Mercier

Naczelny Sojusznicy Dowódca Transformacji

Z UPOWAŻNIENIA NACZELNEGO DOWÓDZTWA SOJUSZNICZYCH SIŁ W EUROPIE

General Curtis M. Scaparrotti

Naczelny Dowódca Sojusznicych Sił w Europie

SUPPLEMENTARY AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF POLAND

AND

HEADQUARTERS, SUPREME ALLIED COMMANDER TRANSFORMATION

AND

THE SUPREME HEADQUARTERS ALLIED POWERS EUROPE

**TO THE PROTOCOL ON THE STATUS
OF INTERNATIONAL MILITARY HEADQUARTERS
SET UP PURSUANT TO THE NORTH ATLANTIC TREATY**

Contents

PREAMBLE.....	3
ARTICLE 1 DEFINITIONS.....	4
ARTICLE 2 GENERAL PROVISIONS.....	6
ARTICLE 3 PERMANENT LOCATION AND CHANGE OF PERMANENT LOCATION OF AN ALLIED HEADQUARTERS.....	7
ARTICLE 4 USE OF PREMISES OF AN ALLIED HEADQUARTERS.....	8
ARTICLE 5 INVIOALABILITY OF PREMISES OF AN ALLIED HEADQUARTERS.....	9
ARTICLE 6 ALLIED HEADQUARTERS' IMMUNITY.....	10
ARTICLE 7 IMMUNITIES AND PRIVILEGES OF HIGH RANKING PERSONNEL.....	10
ARTICLE 8 STATUS OF STAFF MEMBERS ASSIGNED BY OTHER ORGANISATIONS.....	11
ARTICLE 9 PERSONNEL STRENGTH OF AN ALLIED HEADQUARTERS.....	12
ARTICLE 10 ENTRY, DEPARTURE, WORK, AND STAY.....	12
ARTICLE 11 LEGAL CAPACITY OF A SUPREME HEADQUARTERS.....	14
ARTICLE 12 CLAIMS.....	14
ARTICLE 13 CIVILIAN PERSONNEL EMPLOYED BY AN ALLIED HEADQUARTERS.....	15
ARTICLE 14 CONTRACTORS AND THEIR EMPLOYEES.....	16
ARTICLE 15 PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION.....	18
ARTICLE 16 BANKING AND CURRENCY.....	18
ARTICLE 17 FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS OF AN ALLIED HEADQUARTERS ..	19
ARTICLE 18 FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS OF MEMBERS OF AN ALLIED HEADQUARTERS.....	21
ARTICLE 19 APPLICATION OF THE FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS.....	23
ARTICLE 20 PROTECTION OF THE ENVIRONMENT, HEALTH, AND SAFETY.....	26
ARTICLE 21 PROTECTION OF PUBLIC HEALTH.....	27
ARTICLE 22 MEDICAL AND DENTAL SERVICES.....	27
ARTICLE 23 EVACUATION OF MEMBERS OF AN ALLIED HEADQUARTERS AND THEIR DEPENDENTS.....	28
ARTICLE 24 CORRESPONDENCE AND COMMUNICATION.....	28
ARTICLE 25 TELECOMMUNICATION SERVICES.....	29
ARTICLE 26 POLICING ON AND OFF AN ALLIED HEADQUARTERS' PREMISES.....	30
ARTICLE 27 SECURITY AND FORCE PROTECTION.....	31
ARTICLE 28 ARMS.....	31
ARTICLE 29 TRAFFIC REGULATIONS AND MOTOR VEHICLES.....	31
ARTICLE 30 DRIVING LICENCES.....	32
ARTICLE 31 REGISTRATION PLATES.....	33
ARTICLE 32 MILITARY CLUBS AND SPORT FACILITIES.....	34
ARTICLE 33 EDUCATIONAL SERVICES.....	34
ARTICLE 34 WELFARE SERVICES.....	34
ARTICLE 35 IMPLEMENTATION AND DISPUTE SETTLEMENT.....	35
ARTICLE 36 ENTRY INTO FORCE.....	35
ARTICLE 37 AMENDMENTS.....	35
ARTICLE 38 RELATION TO OTHER TREATIES.....	36
ARTICLE 39 DURATION AND TERMINATION.....	36

PREAMBLE

In view of the North Atlantic Treaty signed in Washington D. C. on 4 April 1949;

In view of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces, signed in London on 19 June 1951;

In view of the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty, signed in Paris on 28 August 1952;

In view of the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces, and its additional Protocol, signed in Brussels on 19 June 1995 and any Additional Protocols thereto, as applicable;

In acknowledgement of the authority of the North Atlantic Council to activate and deactivate NATO Military Bodies with international status;

Desiring to conclude supplementary agreements and arrangements for the establishment, operation of, and conditions for personnel attached to NATO Military Bodies enjoying status under the Paris Protocol within the territory of the Republic of Poland;

Considering that other agreements may be reached with States which are members of NATO partnership and cooperation programmes to facilitate the ability of the nationals of these States to operate or function as an integral part of NATO-led Forces or within a NATO International Military Headquarters;

Recognizing that the North Atlantic Council may come to a decision to conclude agreements with the United Nations, the European Union, and other international, non-governmental organisations, and international tribunals that such organisations may participate in or otherwise support NATO facilities, functions, and activities, which enjoy status under the Paris Protocol and this Supplementary Agreement;

And understanding that further implementing arrangements may be required in execution of this Agreement and to accommodate implementing requirements;

The Government of the Republic of Poland and the Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation, in the following referred to as the Parties, have, pursuant to paragraph 2 of article 16 of the Paris Protocol, reached the following agreement:

ARTICLE 1
DEFINITIONS

In this Agreement (hereinafter referred as the "Supplementary Agreement"), the term:

1. "NATO SOFA" means the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces, signed in London on 19 June 1951.
2. "Paris Protocol" means the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty, signed in Paris on 28 August 1952.
3. "PfP SOFA" means the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of Their Forces, signed in Brussels on 19 June 1995, and any Additional Protocols thereto, as applicable.
4. "SHAPE" means the Supreme Headquarters Allied Powers Europe.
5. "SACEUR" means Supreme Allied Commander Europe.
6. "HQ SACT" means Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation.
7. "SACT" means Supreme Allied Commander Transformation.
8. "Supreme Headquarters" means SHAPE or HQ SACT, as appropriate and as defined by the Paris Protocol, Article 1, as well as any future Supreme Headquarters or successor organisations.
9. "Allied Headquarters" shall for the purpose of this Supplementary Agreement and in addition to the Paris Protocol, Article 1, include any NATO Military Body which, pursuant to a decision by the North Atlantic Council and as anticipated in decision adopted by the North Atlantic Council 19 May 1969 on Procedures for the Activation and Reorganization in Peacetime of NATO Military Bodies and Rules for Granting them International Status and International Financing (C-M (69)22), is granted status in accordance with the Paris Protocol, Article 14.
10. "NATO partnership and cooperation programmes" mean NATO partnership and cooperation initiatives, whether based on a geographical or functional relationship, approved by the North Atlantic Council.

11. "International, non-governmental organisations, and international tribunals" mean those organisations that participate in NATO activities under the auspices of or in support of an Allied Headquarters located on or otherwise operating in or from the Republic of Poland's territory, when approved by the North Atlantic Council and duly so reported by the concerned Allied Headquarters to the Republic of Poland.
12. "Head of an Allied Headquarters" mean the senior responsible officer, military or civilian, who at any given time is appointed or designated to represent that Allied Headquarters.
13. "Members of an Allied Headquarters" means:
 - a. Members of the armed forces attached to an Allied Headquarters and belonging to a State who is either:
 - (1) A Party to the North Atlantic Treaty, or
 - (2) A Party to the PfP SOFA;
 - (3) Participating in NATO Partnership and Cooperation Programmes.
 - b. Civilian personnel who are:
 - (1) Nationals of and employed by a Party to the North Atlantic Treaty and attached to an Allied Headquarters;
 - (2) Nationals of and employed by a Party to the PfP SOFA and attached to an Allied Headquarters;
 - (3) Nationals of and employed by a Nation participating in NATO Partnership and Cooperation Programmes and attached to an Allied Headquarters; or
 - (4) Nationals of a Party to the North Atlantic Treaty and employed by Allied Headquarters in categories determined by the North Atlantic Council ("NATO International Civilians").
14. "Dependent" means in addition to persons defined in the Paris Protocol, Article 3, paragraph 1 (c), a person who for legal, financial or health reasons is dependent upon Allied Headquarters member, is supported by him or her, who resides with such member and who is present in the territory of the Republic of Poland with the confirmation of the relevant authorities of the sending State or, in case of NATO International Civilians, with the confirmation of the Allied Headquarters.
15. "Dependent of a contractor employee" means the spouse or a child depending on the contractor employee for support or a person who for legal, financial or health reasons is dependent upon the contractor employee, is supported by him or her, who resides with such employee and who is present in the territory of the Republic of Poland. The family status of a dependent of a contractor employee other than the spouse or a child depending on him or her for support, shall be affirmed through the State of which the contractor employee is a national and be presented through an Allied Headquarters to the appropriate authorities of the Republic of Poland for their recognition and approval.

16. "Entitled members of an Allied Headquarters" means members of an Allied Headquarters, in accordance with definition in paragraph 13 above, except for such members attached by the Republic of Poland or employed by an Allied Headquarters and holding Polish citizenship or being ordinarily resident in the Republic of Poland.
17. "Local Wage Rate (LWR) Personnel" means civilian personnel, who hold local status, as defined in the NATO SOFA, Article IX, paragraph 4.

ARTICLE 2
GENERAL PROVISIONS

1. This Supplementary Agreement shall be applicable to any Supreme Headquarters and Allied Headquarters, as defined in the preamble and in Article I of this Supplementary Agreement.
2. The purpose of this Supplementary Agreement is to facilitate the operation of Allied Headquarters and to preserve the integrity and independence of such Headquarters and their members. Entitlements afforded to members are granted by the Republic of Poland in the interests of NATO and in support of an Allied Headquarters and not for the personal benefit of such members. The Supreme Headquarters and Allied Headquarters remain the custodians of the entitlements.
3. This Supplementary Agreement is intended to ensure compliance with decisions passed by the North Atlantic Council, as well as NATO regulations and policies. In accordance herewith, it is understood that the official activities comprise both those conducted in execution of the mission and tasks of that Allied Headquarters, and those activities conducted under the provisions of non-appropriated funds of the Allied Headquarters.
4. The Parties shall facilitate the execution of this Supplementary Agreement and shall endeavour to cooperate with an Allied Headquarters in the most efficient manner to effectively implement it.
5. Irrespective of the nature of the activities, the Government of the Republic of Poland, or any local authorities thereof, shall not derive revenue from the activities or property of an Allied Headquarters.
6. An Allied Headquarters shall be permitted to have its own flag and to display this flag along with the flags of NATO, NATO Member States and Partner Nations, Nations participating in NATO Partnership and Cooperation Programmes, and flags of any other organisations, in accordance with regulations in force for that Headquarters. Allied Headquarters may

equally, and subject only to NATO regulations, design its own crest and official seal. Such insignias of the Headquarters shall be duly protected under the laws of the Republic of Poland, and the official stamp shall, on request of Allied Headquarters, be recognised by the appropriate authorities of the Republic of Poland and be communicated to the relevant governmental departments and agencies.

7. Subordinated entities, as well as NATO detachments, including temporary headquarters or units, national or international support units and military national representatives and liaison offices, NATO civil agencies together with liaison teams and officers attached to an Allied Headquarters, and supporting that Allied Headquarters, and their members as well as their dependents shall, without prejudice to the status granted under the NATO SOFA or the application of other agreements concluded pursuant to the NATO SOFA, enjoy the same status as granted to an Allied Headquarters and its members and their dependents in this Supplementary Agreement, Articles 5, 6, 10, 12, and Article 14 through Article 34, without prejudice to the status of an Allied Headquarters.
8. The status held by NATO Agencies derives from the Agreement on the status of the North Atlantic Treaty Organization, National Representatives and International Staff signed in Ottawa on 20 September 1951. However, should the Charter of a NATO Agency decide that the personnel of that Agency enjoy status under the Paris Protocol, this Supplementary Agreement shall, irrespective of its paragraph 9 of Article 1, extend to such personnel assigned to an Allied Headquarters in order to support its mission.
9. Unless such Allied Headquarters have been afforded international financing in accordance with C-M (69)22, the procedures agreed in Article 3, Article 4, paragraph 1, paragraph 3 and paragraph 7 shall not extend to such Allied Headquarters which are established through bi- or multilateral arrangements amongst NATO and/or Partner Nations; the funding, administration and location of such Allied Headquarters may be subject to separate arrangements concluded by the Nations participating in such arrangements. Additionally, Article 9, paragraphs 1, 2, 3 and 5 shall only apply to such Allied Headquarters assigned with a Peacetime Establishment authorised by the North Atlantic Council.
10. All members and dependents deriving status under this Supplementary Agreement remain subject to the provisions of the NATO SOFA and the Paris Protocol, in particular the obligation to respect the law of the Republic of Poland.

ARTICLE 3
PERMANENT LOCATION AND CHANGE OF PERMANENT LOCATION
OF AN ALLIED HEADQUARTERS

1. The peacetime location of Allied Headquarters on the territory of the Republic of Poland shall be established through arrangements between the respective Supreme Headquarters

and the Government of the Republic of Poland. Any change of a permanent location of Allied Headquarters in the Republic of Poland in time of peace shall be subject to negotiations between the authorities of the Republic of Poland and the respective Supreme Headquarters, and shall remain subject to North Atlantic Council approval.

2. Nothing in this Article shall be interpreted as preventing or requiring the appropriate authority within NATO to decide on funding of the costs of relocation of Allied Headquarters, and any direct costs associated herewith.

ARTICLE 4 USE OF PREMISES OF AN ALLIED HEADQUARTERS

1. Subsequent to the NATO SOFA, Article IX, paragraph 3, and the Paris Protocol, Articles 4 and 8, and acting on a request from a Supreme Headquarters, the Republic of Poland shall take all adequate measures to provide all land, buildings and fixed installations, to include temporary facilities and areas and the facilities defined in paragraph 5 below, owned by the Republic of Poland for the use of the Allied Headquarters ("premises").
2. The Republic of Poland shall make such premises available without charge and free of fees, taxes or licences in accordance with Article 17 below; however, without prejudice to participation in common funding of NATO Security Investment Programme and NATO Military Budget, this Supplementary Agreement shall not establish for the Republic of Poland obligations of incurring expenses of acquisition, construction, adaptation or modification of premises. The details shall be set out in a separate arrangement specific to the particular Allied Headquarters.
3. An Allied Headquarters, consistent with Polish law, and subject to the Polish authorities' approval of the site and of the general plan, may contract independently for buildings, land and installations, as well as services. At the request of an Allied Headquarters, the Polish authorities shall provide any assistance necessary for the exercise of this right.
4. The Minister of National Defence of the Republic of Poland is responsible for holding any authorisations regarding the use of land, buildings and installations required by the Polish law. The Allied Headquarters shall promptly provide, on request, any required information, documents and technical studies. There shall be no charge to an Allied Headquarters for such authorisations.
5. Subject to notification of the authorities of the Republic of Poland, but without infringing on the rights of sending States to establish and operate similar facilities in accordance with the NATO SOFA, Article XI, paragraph 4, Allied Headquarters may, without the need of licence, either directly or by a concessionaire, and subject to Article 17, paragraph 4 of this Supplementary Agreement, operate:

- a. Canteens, understood as shops or exchanges, facilitating the provision of and reselling of tax- and duty-free goods;
 - b. Cafeterias, understood as dining facilities;
 - c. Messes, understood as facilities serving light meals, beverages, and promoting staff socialization.
6. An Allied Headquarters shall be authorised to grant, within its premises concessions relating to the establishment of service functions such as, but not limited to, barber and beauty shops, laundry and dry cleaning and bank agency, cash machine or travel agency. Conversely, the concessionaires shall comply with the regulations on licences and permits in force in the Republic of Poland.
 7. Assets acquired from international funds and assets (to include premises such as land, buildings, and fixed installations) provided for the use of an Allied Headquarters by the Republic of Poland without charge (other than nominal charge), when no longer required by the Allied Headquarters, shall be subject to the procedures laid down in the Paris Protocol, Article 9. An Allied Headquarters shall inform the appropriate authorities of the Republic of Poland, when such assets, or any parts thereof, are no longer needed.
 8. The Minister of National Defence of the Republic of Poland may request an Allied Headquarters for an opinion with regard to long-term planning, such as zoning, to identify the impact on the use of areas surrounding the Allied Headquarters' premises.

ARTICLE 5
INVIOABILITY OF PREMISES OF AN ALLIED HEADQUARTERS

1. The premises of an Allied Headquarters are inviolable. Any access to such premises by the officials of the Republic of Poland, for the performance of their official duties shall require the approval of the Head of the Allied Headquarters or the designated representative. Without prejudice of the inviolability of those premises and the authority of the Head of the Allied Headquarters, such access shall be conducted within the scope of the authority of the officials of the Republic of Poland and in accordance with the applicable security agreements and NATO security regulations. An Allied Headquarters shall assist the Polish authorities in the performance of their official duties.
2. The Head of an Allied Headquarters or the designated representative shall promptly grant a permission to access Allied Headquarters premises to the appropriate authorities of the Republic of Poland and emergency services to:
 - a. respond to fire and serious accidents or man-made/natural disasters;
 - b. to pursue individuals who have committed an offence outside Allied Headquarters premises and directly after the offence was committed has entered those premises;

- c. execute an order issued by a court or a prosecutor, without prejudice of the immunities of the Allied Headquarters.
3. Nothing in this Article shall be interpreted to affect the inviolability of the archives and other official documents of Allied Headquarters or the verification procedure provided by the Paris Protocol, Article 13.

ARTICLE 6
ALLIED HEADQUARTERS' IMMUNITY

The immunity from seizure, attachment of property and funds of an Allied Headquarters or other enforcement measures provided in Article 11, paragraph 2, of the Paris Protocol, shall be afforded without distinction to any infrastructure, items or funds owned by or in the possession of an Allied Headquarters. This provision shall not extend to Polish units assigned to an Allied Headquarters in the Republic of Poland, if the property subject to the enforcement is owned by the Republic of Poland, unless the enforcement is directed against an Allied Headquarters.

ARTICLE 7
IMMUNITIES AND PRIVILEGES OF HIGH RANKING PERSONNEL

1. The following immunities and privileges shall be accorded to General and Flag Officers (NATO grade OF-6 and above) and civilian officials of equivalent grades of an Allied Headquarters for the duration of their mission, provided these persons serve in an international post:
 - a. immunity from personal arrest or detention;
 - b. immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and all acts done by them in their official capacity;
 - c. inviolability of their personal papers and documents;
 - d. facilities with respect to currency or exchange such as accorded to Foreign Diplomatic Staff of equivalent status;
 - e. immunities and facilities in the Republic of Poland with respect to personal baggage such as accorded to Foreign Diplomatic Staff of equivalent status.
2. For the purposes of this Article, "international post" means a post identified as such in a decision of the North Atlantic Council or in an international agreement or arrangement.
3. Subject to the conditions stated in this Article, and if the Head of an Allied Headquarters or his/her Deputy holds a grade below NATO grade OF-6 or an equivalent civilian grade, the immunities stated above shall extend to the Head or his/her Deputy. Responding to a request by a Supreme Headquarters and based on the functional requirement, other functions of the staff below NATO grade OF-6 and the equivalent civilian grade may be granted the status

set out in this Article as an *ad hoc* measure.

4. If the persons referred to in this Article are nationals of the Republic of Poland or ordinarily residents in the Republic of Poland and attached to an Allied Headquarters by the Republic of Poland, they shall be accorded inviolability of their personal papers and documents and immunity from legal process of every kind with respect to words spoken or written and acts committed by them in their official capacity and while acting within the scope of their authority.
5. The immunities stipulated in this Article shall be maintained after the appointment ceases, with respect to the period of the mission.
6. When in the Republic of Poland in their official capacity, the immunities set out in this Article shall equally apply to General and Flag Officers (NATO grade OF-6 and above), and civilian officials of equivalent grades of any Allied Headquarters located outside the Republic of Poland.
7. Based upon written information provided by an Allied Headquarters on the arrival and departure of persons mentioned above, the Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland shall establish and maintain a list of persons who benefit from all or part of the immunities and privileges set out in this Article.
8. An Allied Headquarters shall cooperate with the authorities of the Republic of Poland to facilitate adherence to Polish legislation and prevent abuse of the afforded immunities and privileges, it being understood that the status is accorded not for the personal advantage of those who receive it but in order to enable them to perform their functions in furtherance of the North Atlantic Treaty. Without predisposing a decision on the exercise of jurisdiction under the NATO SOFA, immunities may be withdrawn by SACEUR or SACT, as appropriate, upon request of the Republic of Poland whenever the immunity would otherwise inhibit the normal course of legal process, and on the condition that the waiver would not prejudice the interests of their commands.

ARTICLE 8

STATUS OF STAFF MEMBERS ASSIGNED BY OTHER ORGANISATIONS

The Republic of Poland, subject to a decision by the North Atlantic Council to attach personnel of international, non-governmental organisations or international tribunals to an Allied Headquarters, and unless such personnel enjoy status under separate agreements or arrangements to which the Republic of Poland is a Party, shall give sympathetic consideration to a request to extend the status granted to members of an Allied Headquarters and their dependents under this Supplementary Agreement to such personnel and their dependents.

ARTICLE 9
PERSONNEL STRENGTH OF AN ALLIED HEADQUARTERS

1. An Allied Headquarters shall annually submit, in writing, information to the Minister of National Defence of the Republic of Poland on the actual strengths of an Headquarters authorized by North Atlantic Council (authorized personnel strength in time of peace), including personnel mentioned in Article 2, paragraph 8 and Article 8 of this Supplementary Agreement, and shall provide information on the assignment of members of an Allied Headquarters and their dependents, including extensions of the presence in the Republic of Poland of dependents in accordance with Article 10, paragraph 5 of this Supplementary Agreement.
2. In time of peace, the respective Supreme Headquarters is authorised to annually increase the personnel strength of each Allied Headquarters by 10%. An Allied Headquarters shall provide the Republic of Poland with prior notification of such increases and may only increase the personnel strength further with the prior approval of the Republic of Poland. However, this provision shall not apply in case an increase is provided through decisions passed by the North Atlantic Council.
3. During the preparations and conduct of exercises and NATO-led operations, Allied Headquarters are authorised to increase authorised personnel strengths by more than 10% above the level existing on the day of signature of the present Supplementary Agreement (or effective increase approved under paragraph 2 above). In this case, an Allied Headquarters shall inform the Republic of Poland of the anticipated increase.
4. An Allied Headquarters shall regularly inform the Minister of National Defence of the Republic of Poland of their activities, including the presence of equipment and additional members to perform such activities.
5. Subordinated entities, as well as NATO and non-NATO detachments, including temporary headquarters or units, national or international support units and military national representatives and liaison offices, NATO civil agencies together with liaison teams and officers, beyond those established or declared to be established by the date of signature of the present Supplementary Agreement, shall not be established without prior approval of the North Atlantic Council or the Republic of Poland, as appropriate.

ARTICLE 10
ENTRY, DEPARTURE, WORK, AND STAY

1. In addition to the exemptions provided in the NATO SOFA, Article III, paragraph 1, and the Paris Protocol, Article 4, but without prejudice to the rights and obligations set out in the NATO SOFA, Article III, paragraphs 4 and 5, and in the Paris Protocol, Article 4. (b) and

(c). the Republic of Poland shall prior to the first arrival and without unnecessary delay issue to non-Polish members of an Allied Headquarters and their dependents, appropriate visas serving official purpose, when so required and requested. The Republic of Poland shall exempt the above-mentioned persons from immigration and registration requirements.

2. The Republic of Poland shall include any Allied Headquarters located on its territory in its registry of international organisations with representation in the Republic of Poland, and shall, without prejudice to the NATO SOFA, Article III, and the Paris Protocol, Article 5, issue to non-Polish members of an Allied Headquarters and their dependents the same identity cards as issued to personnel of international organisations with representation in the Republic of Poland or their dependents. Such documents shall entitle the holders to enter and stay in the territory of the Republic of Poland for the period of their attachment to or employment with the Allied Headquarters.
3. The Republic of Poland shall permit the practice of all professions performed by the members of an Allied Headquarters in sole connection with the activities of that Allied Headquarters, without requiring any kind of national or sub-division fees, licence, or credentials and taxation. The Republic of Poland shall equally recognise such authorisations held by dependents if engaged in the official activities of an Allied Headquarters. The dependents shall be exempt from requirements to hold work permits.
4. The presence of members of an Allied Headquarters and their dependents, who are not Polish citizens or ordinarily residents in the Republic of Poland, is of a temporary non-resident nature, despite any length of orders or contract.
5. In case a member of an Allied Headquarters dies or is transferred permanently beyond the territory of the Republic of Poland, the dependents of the member shall continue to be considered as dependents under this Supplementary Agreement for a period of up to ninety (90) days after such death or transfer, on the condition that the dependents are present in the Republic of Poland. Upon request of an Allied Headquarters, the Republic of Poland will give sympathetic consideration to extend the ninety (90) days up to one (1) year, in order to enable dependents to complete a school year or due to other compelling circumstances, to be determined on a case-by-case basis.
6. The appropriate authorities of the Republic of Poland and of an Allied Headquarters may conclude separate arrangements or implementing agreements to institute the procedures necessary to implement the status and exemptions stipulated in this Article.

ARTICLE 11
LEGAL CAPACITY OF A SUPREME HEADQUARTERS

1. Supreme Headquarters have juridical personality in accordance with Articles 10 and 11 of the Paris Protocol, and have capacity to, in particular, conclude contracts and acquire, own, and dispose of property, without being subject to any further arrangements in the Republic of Poland.
2. The Republic of Poland recognises that an Allied Headquarters may represent or otherwise exercise the capacity to, in particular, conclude contracts and acquire, own, and dispose of property on behalf of a Supreme Headquarters, when duly authorised to do so.
3. When requested to do so by a Supreme Headquarters, the Republic of Poland shall act on behalf of such Headquarters in legal matters in which an Allied Headquarters is an interested party. The Allied Headquarters shall reimburse expenditures incurred by the Republic of Poland when such expenditures are legal fees directed by the laws of the Republic of Poland. Other expenditures will be reimbursed only subject to prior approval and agreement with the Allied Headquarters.
4. It is understood that an Allied Headquarters, which is established through bi- or multilateral arrangements amongst NATO and/or Partner Nations may exercise its capacity to act on its own behalf. This legal personality shall be executed irrespective of Paris Protocol, Article 10, and in accordance with the framework by which it is established and controlled, and without affecting the status, rights, or obligations of a Supreme Headquarters or NATO.

ARTICLE 12
CLAIMS

1. Subject to the limitations provided in the NATO SOFA, Article XV, the Paris Protocol, Article 16, and taking due account of Article 11, paragraph 4 above, claims for damage or injury to persons or property in the Republic of Poland resulting out of either the activities of an Allied Headquarters or other NATO operations or exercises in the Republic of Poland and coordinated with the appropriate authorities of the Republic of Poland, shall be adjudicated and settled in accordance with the NATO SOFA, Article VIII, and with the Paris Protocol, Article 6, as appropriate.
2. Supreme Headquarters shall have the right to self-insure against liabilities, and shall thus be exempt from any mandatory insurance requirements under the laws of the Republic of Poland.
3. On the request of an Allied Headquarters, claims arising out of contracts may be processed

and adjudicated by the Republic of Poland, on the condition that such contracts are applying the laws of the Republic of Poland.

4. The authorities of the Republic of Poland and of an Allied Headquarters shall exchange information regarding the designated points of contacts in its administration, responsible for the settlement of claims referred to in paragraph 1 of this Article.

ARTICLE 13
CIVILIAN PERSONNEL EMPLOYED BY AN ALLIED HEADQUARTERS

1. An Allied Headquarters may make direct arrangements for the hiring of NATO International Civilians:
 - a. The terms and conditions of such employment shall be governed exclusively by the applicable NATO regulations, including the contract of employment. Disputes pertaining to such employment shall be handled by the appropriate NATO authorities and solely in accordance with the North Atlantic Council approved NATO Civilian Personnel Regulations, without recourse to Polish courts, tribunals, agencies or similar fora.
 - b. In accordance with the Paris Protocol, Article 7, paragraph 2, and the NATO Civilian Personnel Regulations, NATO International Civilians are exempt from all taxes as well as contributions to the Republic of Poland social and pension schemes on the salaries and emoluments paid to them in their capacity as NATO International Civilians.
 - c. The possibility of NATO International Civilians to conduct transfer of pension rights or voluntarily participate in Polish pension schemes may be established in accordance with NATO regulations, and following the appropriate implementing agreements between the designated NATO authority and the Government of the Republic of Poland.
2. As envisaged in the NATO SOFA, Article IX, paragraph 4, an Allied Headquarters may employ Local Wage Rate personnel under the same conditions as any employer under the laws of the Republic of Poland:
 - a. Systems of administration and classification of positions shall be set by NATO regulations or, where national support units are involved, sending State regulations, as per any bilateral or multilateral arrangements in force.
 - b. Labour disputes between an Allied Headquarters and Local Wage Rate personnel may be adjudicated in accordance with the appropriate NATO labour regulations, without prejudice, however, to the right of such personnel to the jurisdictional protection afforded by the laws of the Republic of Poland. Within the timelines prescribed for in the Polish labour law, an Allied Headquarters shall inform the Local Wage Rate Personnel of the terms and conditions of employment, to include the appropriate NATO regulations regarding labour disputes between an Allied

Headquarters and Local Wage Rate Personnel.

- c. An Allied Headquarters shall comply with the obligations under the laws of the Republic of Poland to make required deductions and social security contributions on salaries and emoluments paid to Local Wage Rate personnel. The appropriate authorities of the Republic of Poland shall make the necessary arrangements with an Allied Headquarters for the collection of the financial contributions mentioned above. National support units, international, non-governmental organisations, and international tribunals are responsible for making their own arrangements regarding their Local Wage Rate personnel in the Republic of Poland.
3. Upon request of an Allied Headquarters, the appropriate authorities of the Republic of Poland shall grant exemptions from the Polish military service and reserve training, mobilisation, recall, civil defence duties and similar services for the nationals of the Republic of Poland for the duration of their employment contracts with an Allied Headquarters.

ARTICLE 14
CONTRACTORS AND THEIR EMPLOYEES

1. An Allied Headquarters may independently acquire goods and services for its official use through contracts under the law of obligations (commercial contracts), either individually or under a contract concluded with companies, firms, or agents, to include specialized services by technical experts and specialists.
2. Contractors, understood as companies and firms, shall be exempt from the laws and regulations of the Republic of Poland regarding the terms of economic activities licensing and registration, provided they are:
 - a. Non-Polish companies and firms, and
 - b. Not resident in the Republic of Poland, and
 - c. Providing specialized knowledge in a domain required to support the operation of an Allied Headquarters, or otherwise performing consultative functions, and
 - d. Exclusively in the Republic of Poland to execute a contract with or in support of an Allied Headquarters.
3. The terms and conditions of the employment of employees, obligations to report and withhold taxes and social contributions shall, with the exceptions identified below, be determined in accordance with the laws of the Republic of Poland, including applicable international agreements.
4. Contractors' employees, understood as technical experts and specialists engaged by contractors as defined in paragraph 2 above or under a contract with an Allied Headquarters as envisaged in paragraph 1, and present in the Republic of Poland for the sole purpose of

executing a contract with or in support of an Allied Headquarters in the Republic of Poland, and excluding nationals of and persons ordinarily resident in the Republic of Poland, shall for the duration of their contract and subject to the limitations and restrictions set out in this Supplementary Agreement, be granted by the Republic of Poland the following status:

- a. Entry, stay and exit of contractors' employees who are not nationals of and persons ordinarily resident in the Republic of Poland shall be regulated in its territory by the laws of the Republic of Poland. If visas or temporary residence permits are required, the Republic of Poland shall issue or deny them without unnecessary delay. This shall equally extend to their dependents, as described in Article 1, paragraph 15;
 - b. Exemption from requirements for work permits in accordance with Article 10, paragraph 3;
 - c. Exemption from customs and taxes on the import and re-export of personal effects and furniture in accordance with Article 18, paragraph 1 (b);
 - d. Recognition of driving licenses in accordance with Article 30, paragraph 1. This shall equally extend to dependents of contractor employees;
 - e. Permission to support and take part in Allied Headquarters' Morale and Welfare Activities. This shall equally extend to dependents of contractor employees;
 - f. Access to educational services in accordance with Article 33 by dependents of contractor employees.
5. Contractor employees and dependents of contractor employees shall not derive any right to permanent stay or residence in the Republic of Poland by virtue of this Supplementary Agreement.
 6. Contractor employees are not exempt from taxes on income earned from their employment in an Allied Headquarters by virtue of this Supplementary Agreement. Accordingly, taxation of such income shall be determined by applicable international agreements and the laws of the Republic of Poland.
 7. An Allied Headquarters shall inform the Republic of Poland of the contractors, contractor employees and dependents of contractor employees, who shall enjoy the status set out above, and of any changes affecting them, including the termination of contracts with contractors, resignation of contractor employees, or withdrawal of the status afforded by the Allied Headquarters.
 8. Upon request Allied Headquarters shall, within its capacity, promptly assist the appropriate Polish authorities in removing from its territory contractor employees or dependents of contractor employees on the grounds of national security or defence, or the protection of public safety and order.
 9. In case of a need of access by foreign contractor employees to Polish classified information

(unless releasable to NATO) in order to execute their contract, the Republic of Poland will define and manage appropriate procedures.

10. The appropriate authorities of the Republic of Poland and of an Allied Headquarters may conclude separate arrangements or implementing agreements to institute the procedures necessary to implement the status and exemptions stipulated in this Article.

ARTICLE 15 PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION

1. In reference to NATO classified information, C-M (2002)49 - Security within the North Atlantic Treaty Organization, dated 17 June 2002, including its supporting policy and guidance, shall apply.
2. All civilian personnel mentioned in Article 13 of this Supplementary Agreement and contractor employees, technical experts, and specialists, mentioned in Article 14 of this Supplementary Agreement, irrespective of their nationality, shall possess a NATO Personnel Security Clearance in accordance with NATO regulations and requirements. The NATO Personnel Security Clearance for Polish nationals shall be provided by the Republic of Poland.

ARTICLE 16 BANKING AND CURRENCY

1. Subsequent to the NATO SOFA, Article XIV, and the Paris Protocol, Article 12, Allied Headquarters may hold and operate bank accounts in currencies of any kind and without any restrictions on transfers and conversions. Such accounts shall enjoy inviolability in accordance with the Paris Protocol, Article 11, paragraph 2. Accounts held by an Allied Headquarters shall be guaranteed under the conditions stipulated in the laws of the Republic of Poland.
2. An Allied Headquarters which is afforded international funding in accordance with C-M (69)22, and any accounts held by it, shall furthermore be subject to the procedures set out in NATO Financial Regulations, the management and control of the relevant Financial Controller and to audits performed by the auditor appointed for the Allied Headquarters and NATO International Board of Auditors.
3. There shall be no restrictions on the access of members of an Allied Headquarters and their dependents to open and hold bank accounts in the Republic of Poland. The personal bank accounts of Allied Headquarters members and their dependents are subject to the appropriate regulations governing such accounts, including bank insolvency and reorganisation procedures. Members of an Allied Headquarters who are not Polish citizens

or ordinary residents in the Republic of Poland and their dependents, shall be allowed unlimited transfers of funds to and from accounts in the Republic of Poland. The Republic of Poland may request that the amounts and account information be certified by the sending State.

ARTICLE 17
FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS OF AN ALLIED HEADQUARTERS

- i. Pursuant to the Paris Protocol, Article 8, and to the NATO SOFA, Article XI, an Allied Headquarters, subject to the implementing procedures established in the laws of the Republic of Poland, shall enjoy exemptions in the Republic of Poland from all taxes, duties, fees, and charges related to licences or permits, irrespective of the level at which they may be levied on all its official activities, to include:

 - a. The importation into and re-exportation from the Republic of Poland of any goods as well as any other property or services, for the sole use by an Allied Headquarters, obtained under a commercial contract concluded outside the territory of the Republic of Poland.
 - b. Receiving of mail and packages from outside the Republic of Poland or dispatch of mail and packages within the Republic of Poland through its postal services, with the exception of postal charges enforced in accordance with international agreements.
 - c. The acquisition of goods, other property, as well as services in the Republic of Poland, including refurbishment and construction of buildings within and outside Allied Headquarters premises in support of its functions and acquisition of fuels and lubricants for the use of aircraft, vessels, or any other vehicles and trailers owned by or operated in support of Allied Headquarters' official activities as well as used for heating/cooling systems or power generators in the operation of Allied Headquarters.
 - d. The exportation from the Republic of Poland by an Allied Headquarters of goods, other property, as well as services, obtained in the Republic of Poland in accordance with subparagraph c above.
 - e. Funds transferred to or by an Allied Headquarters, as well as any turnover, funds, or income allocated or returned through the official activities of the Allied Headquarters be it as fees, charges, or donations, or interest generated on funds held by it.
 - f. The purchasing, ownership, registration, and operation of its official vehicles and trailers, including their use of public roads, bridges, tunnels, ferries, and similar infrastructure.
 - g. Use of harbours, airports and airfields with the exception of amounts, which are no more than charges for services rendered.
 - h. Purchasing airline, train and ferry tickets by an Allied Headquarters for official travels.
 - i. Activities covered by environmental regulations and programmes, in particular scrapping and disposal of property, and use of infrastructure with the exception of amounts, which are no more than charges for services rendered.

- j. Use or operation of radio, TV, or other telecommunication devices and equipment procured for military purposes, to include stamp duties and license fees and use of electromagnetic spectrum.
2. The exemptions provided for in the present Article shall also apply to:
- a. Import or supply of goods, other property, as well as services obtained by NATO or an Allied Headquarters, when the Republic of Poland acts specifically for them or on their behalf.
 - b. Goods, other property, as well as services, imported or acquired in the Republic of Poland on behalf of an Allied Headquarters by contractors, whose services are acquired by an Allied Headquarters through a commercial contract performed within or outside the Republic of Poland, when the import or acquisition is required for the performance of the contract.
 - c. The activities of an Allied Headquarters morale and welfare programmes with regard to goods, supplies, other property, as well as services, on the condition that such activities are duly approved by the responsible Allied Headquarters.
3. Tax exemptions provided in paragraph 2 (a) and (b) shall be applied on the condition that invoices received in connection with acquisition of goods, other property or services indicate NATO or Allied Headquarters as the beneficiaries of such goods, other property or services. Tax exemptions enjoyed by Allied Headquarters do not extend to the national support elements of the Republic of Poland.
4. Canteens, cafeterias, and messes:
- a. The tax exemptions granted to Allied Headquarters in the Paris Protocol, Article 8, and above, include import of and purchases in the Republic of Poland of provisions, equipment, supplies, and other goods and services in reasonable quantities for the operation of canteens, messes and cafeterias, established with the purpose of sales or distribution of such provisions, supplies or services to members of an Allied Headquarters and their dependents. Entitlements mentioned above shall apply without infringing on the rights of sending States to establish and operate similar facilities in accordance with the NATO SOFA, Article XI, paragraph 4.
 - b. An Allied Headquarters shall be exempt from taxes on income deriving from sales and services rendered in their canteens, messes, and cafeterias and from other morale and welfare activities, whether operated directly or through a concessionaire. The tax exemption enjoyed by the Allied Headquarters does not extend to income or profit earned by a concessionaire and which the concessionaire under the laws of the Republic of Poland may be responsible to report for tax purposes.
 - c. All persons permitted onto the premises of an Allied Headquarters, no matter their nationality, may buy or be provided food and drink items to be consumed in the Headquarters cafeterias or messes, and may purchase Allied Headquarters and exercise/event labelled items of a value not to exceed 100 PLN for their personal use.

This shall not *per se* include access to Allied Headquarters canteens.

- d. Members of an Allied Headquarters and their dependents shall have access to canteens to purchase tax- and duty-free goods.
- e. Purchase of rationed items, to include tobacco products and spirits in canteens, cafeterias and messes shall be limited by age restriction and be subject to rationing at the discretion of the Allied Headquarters and in amounts to be agreed between an Allied Headquarters and the Republic of Poland.
- f. An Allied Headquarters shall determine internal regulations concerning the management of purchases made in Allied Headquarters canteens for the official activities of the Allied Headquarters.
- g. Rationed items exempted from taxation under this paragraph shall not be disposed of by sale, barter, gift or otherwise ceded to any person.
- h. Subject to the specified restrictions on the extent of entitlements in terms of permitted quantities and disposal, and where Allied Headquarters has not established its own canteens, messes, or cafeterias in the Republic of Poland, members of an Allied Headquarters and their dependents shall be permitted to use the facilities of the nearest Allied Headquarters or such facilities of the national forces of the members of the Allied Headquarters, if so permitted by the State operating such facilities. Use of Polish Armed Forces canteens, messes, or cafeterias shall not be exempt from taxes and duties.

ARTICLE 18
FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS OF MEMBERS
OF AN ALLIED HEADQUARTERS

1. In accordance with the entitlements in the Paris Protocol, Article 8, paragraphs 2 and 3; the NATO SOFA Article XI, paragraphs 5 and 6; and Article 17 of this Supplementary Agreement and as defined in this Supplementary Agreement, Article 1, paragraph 16:
 - a. Entitled members of an Allied Headquarters may, for the term of their service and for their personal use of themselves and their dependents, import, in accordance with procedures established in the laws of the Republic of Poland, their private vehicles, vans (recreation and camper), caravans, trailers, motor cycles and pleasure boats regardless of their type, free of duties and taxes. Vehicles so imported shall be re-exported by the end of the service or may be disposed of in accordance with exceptions described in Article 19, paragraph 9.
 - b. Entitled members of an Allied Headquarters may for the term of their service, at the time of their first arrival or the first arrival of their dependents, import their personal effects and furniture free of duties and taxes; this entitlement extends to six months from the date of their arrival in the territory of the Republic of Poland. Such items, to include other personal effects acquired during the period of NATO service, may also be re-exported duty and tax-free.
 - c. Entitled members of an Allied Headquarters shall be exempt from all duties and taxes

in respect of parcels received from their sending State through the sending State's or Allied Headquarters' or Polish postal systems, provided the contents are for the personal use of themselves and their dependents and that the total value of the parcel does not exceed limits established in the laws of the Republic of Poland or in appropriate implementing agreements.

- d. Entitled members of an Allied Headquarters shall be exempt from stamp duties, and license fees on any personally owned radio, TV and other telecommunication devices.
2. Entitled members of an Allied Headquarters may purchase free of taxes and excise duties in the Republic of Poland, in non-commercial quantities and for the personal use of themselves and their residing dependents the following:
 - a. Personal effects for the use in their daily household, with the exception of those specified in paragraph 3 below.
 - b. Services, other than construction services, restaurant and catering services, hotel services, when the total value of services purchased exceeds 450 PLN (VAT included) according to one invoice.
 - c. Petrol or fuels for privately owned vehicles and motor cycles limited up to the amount of 600 litres per quarter per registered vehicle.
 - d. One privately owned vehicle per person in the household above the driving age in the Republic of Poland at any one time.
 - e. One recreation or camper van or caravan per entitled Allied Headquarters member.
 - f. One motor cycle, as defined in the laws of the Republic of Poland, per person in the household above the driving age in the Republic of Poland.
 - g. One recreational craft, as defined in the laws of the Republic of Poland, per entitled Allied Headquarters member.
 3. The purchase of the following effects is not exempt from taxes and excise duties in the Republic of Poland:
 - a. Non-durable and consumable goods such as food stuff (including beverages, tobacco, and maintenance products).
 - b. Items which become:
 - (1) Fitted to the structure of a building (such as fitted kitchen, bathroom and similar furniture);
 - (2) Otherwise are fitted for or permanently fitted to a house (fitted carpets or flooring; alarms and safety systems; fitted ornamentation such as moulding, frames), or form part of a private property (such as garage, swimming pool, in ground or separate);
 - (3) Garden fixtures (sheds, gates, greenhouse, fence, stakes, animal niches/shelters).
 - c. Sports articles and equipment, fitness articles, camping and leisure articles (including suitcases and trolleys); travel tickets.

- d. Cultural Goods, as defined by Polish legislation.
 - e. Luxury items (gold, silver, gilded, silver plated, platinised items/utensils, gems/jewels, fur).
 - f. All electronic equipment (including software, computer parts, movies, music, games, consoles, photographic, cinematographic, video, projection, laboratory, copying, relaxation equipment, personal care equipment) other than:
 - (1) Functional electrical household appliances (kitchen, laundry, cleaner, lawn movers, light fixtures);
 - (2) Personal computers/screens (and any software bought with the PC);
 - (3) Television, radio, CD players, hi-fi, DVD, and video equipment.
 - g. Musical instruments and books.
 - h. Tools (including do-it yourself tools, equipment, and materials; garden tools and utensils).
 - i. Children's toys.
 - j. Personal items such for health or hygiene (including toothbrush, glasses, contact lenses, medical equipment).
 - k. Vehicle fittings, tackles, or other additional equipment where such is not included in the original purchase of the vehicle; vehicle spare parts and maintenance items; unregistered trailers and quads.
4. Taxes and duties of the Republic of Poland on exempted goods subject to this Article shall be either waived or reimbursed in a procedure to be established under the laws of the Republic of Poland.
5. Taxation on income and moveable property of members of an Allied Headquarters shall be as provided in the NATO SOFA, Article X, paragraphs 1 and 2, and the Paris Protocol, Article 7, and shall include, inter alia, exemptions for entitled members of an Allied Headquarters from annual circulation and road taxes and fees in the Republic of Poland.
6. Dependents have no separate entitlements to exemptions provided in this Article, but can act on behalf of the entitled member of an Allied Headquarters.

ARTICLE 19
APPLICATION OF THE FISCAL IMMUNITIES AND ENTITLEMENTS

1. Tax entitlements and exemptions under this Supplementary Agreement are afforded to the Allied Headquarters in support of its mission. The members of an Allied Headquarters and their dependents shall not derive any individual rights from this Supplementary Agreement in this regard. The administration of the entitlements shall be subject to the laws of the Republic of Poland and to the management of the Allied Headquarters, which:
- a. Shall take the appropriate measures, within the scope of its authority, to oversee the correct application of the rules and regulations on relief from taxes and duties and to

prevent abuse:

- b. May request the assistance of the Republic of Poland to legally pursue any abuse:
 - c. Shall request all members of an Allied Headquarters and their dependents to sign a statement on their arrival in Allied Headquarters acknowledging the restrictions set out in this Supplementary Agreement;
 - d. Pursuant to the NATO SOFA, Article XII, paragraph 1. and the Paris Protocol, Article 4, may conclude mutual arrangements with the Republic of Poland on the accounting and management of the entitlements described in this Supplementary Agreement.
2. For the purposes of verifying the status of an Allied Headquarters and of entitled members of an Allied Headquarters under this Supplementary Agreement with regard to forms required to accomplish tax and duty-free purchases in EU countries as well as import, export and re-export of goods, the Minister of National Defence of Republic of Poland shall be the authority to certify forms submitted by or through an Allied Headquarters.
 3. An Allied Headquarters shall provide the appropriate Polish fiscal authorities with a list of personnel upholding entitlements under this Supplementary Agreement. For the sake of accurateness, such lists shall be provided quarterly.
 4. The exemptions mentioned above shall be granted for any taxes or fees, which may be applied in the Republic of Poland after this Supplementary Agreement enters into force.
 5. The provisions in Article 17 of this Supplementary Agreement shall not supersede procedures regarding funding of NATO infrastructure projects and implementation of Capability Packages, nor is it the intent to limit or supersede such entitlements granted to a single State or to international, governmental and non-governmental organisations, and international tribunals by the Republic of Poland.
 6. Nothing in Articles 17 and 18 of this Supplementary Agreement shall be understood to limit or otherwise prejudice the procedures and rights granted to the Republic of Poland under the NATO SOFA, in particular Article IX, paragraph 2; Article XI, paragraph 1; and Article XII, paragraph 2.
 7. In accordance with Article XII, paragraph 1, of the NATO SOFA, the Republic of Poland may require an Allied Headquarter to observe conditions deemed necessary in order to prevent the abuse of the fiscal immunities and entitlements provided in Article 17 and 18 of this Supplementary Agreement. This may be subject to separate arrangements or implementing agreements.
 8. In addition to the right to export and re-export, and without prejudice to the Paris Protocol, Article 9, and to the right of an Allied Headquarters to resell items in canteens, messes, and

cafeterias, an Allied Headquarters shall have the right to dispose of equipment, surplus, and scrap. Acknowledging that the Republic of Poland shall have the prior right to acquire, items that were subject to exemption in accordance with Article 17 of this Supplementary Agreement, may otherwise be disposed of:

- a. By sale to individuals or to commercial enterprises, which are duly authorised to trade in the Republic of Poland on the condition that the Republic of Poland taxes and duties are paid, as ascertained by the competent Polish authorities and based on their value at the time of disposal;
 - b. Without payment of duties or taxes due to destruction, theft or damage, preventing their further use, on the condition that the circumstances of those occurrences are certified by the authorities of the Republic of Poland on an authorised scrapping form, customs or other appropriate document, in line with applicable the laws of the Republic of Poland;
 - c. Without payment of duties or taxes, to entities, charities, and similar organisations, on the condition that they are exempt from the Republic of Poland taxes and are entitled to benefit from exemptions from import duties. In case of vehicles, the donation can only be done after three years from purchase or importation.
9. Goods purchased or imported by entitled members of an Allied Headquarters or their dependents pursuant to Article 18, paragraphs 1 to 3, shall not be disposed of through sale, barter or gift in the territory of the Republic Poland with exception of:
- a. Disposal through sale, barter or gift of goods, other than vehicles, after three years from purchase or importation. Within a period of 36 months after entry into force of this Supplementary Agreement, vehicles purchased or imported in accordance with conditions provided by the laws existing prior to entry into force of this Supplementary Agreement, may be disposed of after three years from their purchase or importation.
 - b. Export and re-export by the member of an Allied Headquarters enjoying the privilege;
 - c. Disposal through sale, barter or gift between persons enjoying the same privileges;
 - d. Donations to entities, charity organisation and similar organisations, on the condition that they are exempt from the Republic of Poland taxes on donated items and are entitled to benefit from exemptions from import duties and are done after three years from importation;
 - e. Cases, when taxes and duties due to the Republic of Poland have been paid, as ascertained by the competent Polish authorities and based on their value at the time of disposal;
 - f. Disposal due to destruction, theft or damage, preventing their further use, on the condition that the circumstances of those occurrences are certified by the Republic of Poland authorities on an authorised scrapping form, customs or other appropriate document, in line with applicable the laws of the Republic of Poland;
 - g. Low value hospitality gifts up to the amount of 100 PLN.

ARTICLE 20
PROTECTION OF THE ENVIRONMENT, HEALTH, AND SAFETY

1. Without prejudice to the NATO SOFA, Article II, and acknowledging exemptions provided in this Supplementary Agreement, an Allied Headquarters shall respect the laws of the Republic of Poland regarding protection of the environment, in the same manner, as they are applicable to Polish Armed Forces, and taking into account the obligation to apply all relevant NATO Standardisation Agreements and guidance.
2. The Allied Headquarters shall, together with the appropriate authorities of the Republic of Poland, analyse the compatibility of an Allied Headquarters activities with the Republic of Poland environmental laws and regulations, in particular regarding use and storage of fuels, lubricants and ammunitions, as well as emissions of gases, levels of noise, areas for training and exercises, and disposal of all kinds of refuse.
3. Transportation of munitions, heavy goods and hazardous materials shall be in accordance with the standards and regulations applicable to the Polish Armed Forces and shall take due account of international agreements in force in the Republic of Poland, as well as relevant NATO Standardisation Agreements and guidance.
4. For construction and engineering works undertaken by an Allied Headquarters, the concerned Headquarters shall set environmental, construction and engineering (to include health and safety) standards, as a minimum comparable to the standards, rules and regulations applicable to the Polish Armed Forces. Without prejudice to the obligations relating to the employment of Local Wage Rate Personnel under the NATO SOFA, Article IX, paragraph 4, an Allied Headquarters shall respect the occupational health and safety regulations of the Republic of Poland, and where compliance is operationally or otherwise technically impossible, the authorities of the Republic of Poland and the Allied Headquarters shall, without delay, determine other means to achieve the desired protections in a separate arrangement or an implementing agreement.
5. The importation of goods, supplies and provisions shall be subject to the health regulations of the Republic of Poland, except for those imports which are to be used exclusively by an Allied Headquarters within its premises, or which are imported for distribution by the canteens, messes, and cafeterias established on its premises. Where the laws of the Republic of Poland prohibit the importation of certain articles, such articles may with the approval of the Republic of Poland, be imported by an Allied Headquarters. An Allied Headquarters and the Republic of Poland shall agree on the categories of articles, which is approved for importation by the Republic of Poland under this provision.

6. All environmental duties, taxes, fees, and charges shall be resolved as laid down by Articles 17 and 19 of this Supplementary Agreement.

ARTICLE 21
PROTECTION OF PUBLIC HEALTH

1. An Allied Headquarters shall, with the support of the Republic of Poland, apply the regulations in force in the Republic of Poland for the protection of public health concerning, inter alia, prevention and control of infectious diseases of humans, animals and plants, processing of medical and veterinary wastes, as well as preventing and counteracting of plant pests.
2. The Republic of Poland shall provide the means to coordinate and assist in case of emergencies involving local, national, or international infectious diseases, as well as handling and repatriation of deceased members of an Allied Headquarters and their dependents.
3. An Allied Headquarters and the authorities of the Republic of Poland shall promptly inform each other of the outbreak or suspected outbreak, dissemination and elimination of any severe epidemic infectious diseases and of the measures taken in this regard.
4. If an Allied Headquarters deems it necessary to take health protection measures within the agreed facilities and areas made available for its use, it shall coordinate the execution of such measures, after agreeing with the appropriate Polish authorities on the scope of means to be taken.
5. The authorities of the Republic of Poland and an Allied Headquarters shall exchange information regarding the designated necessary points of contacts in its administration, responsible for implementation of this Article.

ARTICLE 22
MEDICAL AND DENTAL SERVICES

1. Pursuant to the NATO SOFA, Article IX, paragraph 5, and as foreseen in the appropriate Polish health and safety regulations, the Republic of Poland shall permit members of an Allied Headquarters and their dependents to receive medical and dental care, including hospitalization. Reimbursement of costs is an individual responsibility in accordance with particular national regulations or bilateral arrangements between the Republic of Poland and the respective sending States. Based upon such bilateral agreements, the Republic of Poland may waive the reimbursement of costs of providing medical and dental care, where applicable.
2. The Republic of Poland shall take all necessary measures to prevent delay or denial of

medical and dental care by reason of lack of a personal or identification number, registration or other proof of status normally used by citizens of the Republic of Poland.

ARTICLE 23
EVACUATION OF MEMBERS OF AN ALLIED HEADQUARTERS
AND THEIR DEPENDENTS

Subject to separate arrangements with the sending States in question, the States having assigned members to an Allied Headquarters shall, in case of emergencies, be granted access to the Republic of Poland for the purpose of evacuating such personnel and their dependents. The Republic of Poland and an Allied Headquarters shall coordinate adequate procedures to ensure prompt evacuation of members of an Allied Headquarters and their dependents not subject to evacuation by a sending State.

ARTICLE 24
CORRESPONDENCE AND COMMUNICATION

1. For the use of official communications and correspondence an Allied Headquarters on the territory of the Republic of Poland is granted an access to telecommunication and information services rendered via a stationary telephone network, mobile and satellite telephony systems, Internet, telecommunications and other communication and information systems, inclusive of radio programs and TV satellite services transmissions and reception as well as mail services, irrespective of whether the services are provided commercially or publicly. This access is based on appropriate regulations of the laws of the Republic of Poland and shall take due account of the use of radio frequency and cooperation for prevention and minimization of harmful electromagnetic interference, and subject to payment of fees for the use of these services.
2. An Allied Headquarters shall, as a minimum, have access to the communication systems of the Polish Armed Forces, including military courier and postal services on terms and conditions comparable to the Polish Armed Forces, and specified in appropriate agreements.
3. An Allied Headquarters and a Party to the North Atlantic Treaty, in accordance with North Atlantic Council approved policy, NATO Standardisation Agreement 2109 and subsequent agreements, may establish and operate, at their own expense, fixed line, mobile as well as satellite phone systems, internet services, postal and military courier services, and any other communication and information system services in the territory of the Republic of Poland for the official and private use of an Allied Headquarters and its members.
4. An Allied Headquarters shall be allowed on the territory of the Republic of Poland to establish, operate and use classified and unclassified networks, systems and means of secure and cipher communication.

5. In addition to the NATO SOFA, Article XI, paragraph 3, any official correspondence or communication of an Allied Headquarters marked or otherwise declared as official shall not be subject to any restrictions, inspection, censorship, delay, or other control by the authorities of the Republic of Poland, unless the Allied Headquarters has waived this immunity.
6. An Allied Headquarters shall be entitled to send and receive official correspondence and packages by military courier or in sealed bags, and shall enjoy immunities and privileges accorded to diplomatic couriers and bags.
7. Official correspondence and packages of a sending State, represented at the Allied Headquarters, may be sent through national postal services, where such are available, without charges or any restrictions, inspection, censorship, delay, or other control by the authorities of the Republic of Poland.

ARTICLE 25
TELECOMMUNICATION SERVICES

1. Subject to further arrangements with the appropriate authorities of the Republic of Poland regarding locations and technical details of equipment, an Allied Headquarters may import, establish, access, operate and maintain, on either a temporary or non-temporary basis, inside or outside the premises occupied by it, such telecommunications facilities and military radio stations as may be required for its operational functions, military training and exercises, emergencies or for morale and welfare purposes.
2. The Republic of Poland shall remain responsible and liable for electromagnetic spectrum management. Frequencies to be used by an Allied Headquarters, together with their parameters, shall be established by an Allied Headquarters and appropriate authorities of the Republic of Poland responsible for electromagnetic spectrum management in accordance with the procedures set up by the appropriate NATO authority. The Republic of Poland and an Allied Headquarters shall take all necessary measures to avoid and eliminate harmful interference with each other's networks and with civilian telecommunication services and electrical power facilities. Subject to prior coordination with the appropriate authorities of the Republic of Poland, an Allied Headquarters may employ necessary security measures to protect an Allied Headquarters' communications in the Republic of Poland for reasons of security and force protection.
3. Telecommunication facilities and military radio stations shall be used exclusively for official purposes in accordance with paragraph 2 above.
4. The Republic of Poland shall exempt an Allied Headquarters from any and all frequency spectrum pricing.

5. Applications regarding wire telephone and telegraph/data systems and circuits shall be submitted in accordance with the procedures established by the appropriate NATO authority, and provided on conditions not less favourable than those applicable to the Polish Armed Forces.
6. In establishing and operating telecommunications facilities, an Allied Headquarters shall apply the provisions approved by the International Telecommunications Union and any other international or regional telecommunications regulations binding upon the Republic of Poland, as well as the telecommunications laws and regulations of the Republic of Poland. An Allied Headquarters shall be exempt from this duty to the extent that such exemption is granted to the Polish Armed Forces.

ARTICLE 26
POLICING ON AND OFF AN ALLIED HEADQUARTERS' PREMISES

1. In accordance with the NATO SOFA, Article VII, paragraph 10, and the Paris Protocol, Article 4, paragraph b, an Allied Headquarters shall have the right to police any premises occupied by it and shall, pursuant to its internal regulations, and with due regard for the laws of the Republic of Poland, take the appropriate measures to maintain order, discipline, and security of such premises. The Republic of Poland shall render assistance by the appropriate police authorities to the Head of an Allied Headquarters or the designated representative, when so requested.
2. The exercise of the police powers outside an Allied Headquarters shall be the responsibility of the authorities of the Republic of Poland. Outside an Allied Headquarters premises, the Allied Headquarters international security staffs shall only be employed in the circumstances and under the conditions specified in the NATO SOFA.
3. Subsequent to the NATO SOFA, Article VII, paragraph 5 (b), and the Paris Protocol, Article 4, the Head of an Allied Headquarters, or the designated representative thereof, shall be promptly notified of the arrest or other form of detention of members of an Allied Headquarters or of their dependents, who are not Polish citizens or ordinarily residents in the Republic of Poland.
4. Writs, fines, and summons issued against members of an Allied Headquarters may be served through the Head of Allied Headquarters to which they are attached.
5. Details regarding the policing on and off premises of Allied Headquarters may be defined in an implementing agreement.

ARTICLE 27
SECURITY AND FORCE PROTECTION

1. In accordance with NATO Security Policy and NATO Force Protection Policy, the Republic of Poland is responsible for all aspects of force protection, including risk assessment, planning, provision and implementation in accordance with the national standards of the Republic of Poland for an equivalent entity (headquarters, individual, group, etc.), in the following scenarios:
 - a. Perimeter protection of an Allied Headquarters,
 - b. Protection of meetings organised by an Allied Headquarters, but held outside of the premises of that Allied Headquarters,
 - c. Protection of VIPs, either based within the Allied Headquarters or visiting the Allied Headquarters, or otherwise taking part in events organised by an Allied Headquarters.
2. The Republic of Poland and an Allied Headquarters shall exchange information concerning both force protection and security threats.
3. An Allied Headquarters shall not conduct security or force protection activities outside the Allied Headquarters' premises, unless prior arrangements have been concluded with the appropriate authorities of the Republic of Poland.

ARTICLE 28
ARMS

1. Pursuant to the NATO SOFA, Article VI, an Allied Headquarters shall make arrangements with the appropriate authorities of the Republic of Poland regarding the transportation and storage of arms and ammunition. In line with such arrangements, an Allied Headquarters shall promulgate internal regulations, taking due account of both sending State regulations and regulations of the Republic of Poland concerning the possession, safekeeping, and transportation of military arms and ammunition, to ensure that no member of the Allied Headquarters shall gain possession or carry arms unless authorised to do so.
2. The laws of the Republic of Poland shall apply to the possession, safekeeping, disposal and carrying of privately owned arms and ammunition.

ARTICLE 29
TRAFFIC REGULATIONS AND MOTOR VEHICLES

1. With the exception of exemptions provided in this Supplementary Agreement, the traffic regulations of the Republic of Poland shall apply to the operation of official motor vehicles

and trailers of Allied Headquarters and to the operation of privately owned motor vehicles, trailers, and water crafts of members of an Allied Headquarters and their dependents, regardless of type.

2. An Allied Headquarters' official motor vehicles and trailers, regardless of their type, shall be afforded the same exemptions from the traffic regulations of the Republic of Poland as are afforded to the Polish Armed Forces.
3. The competent authorities of the Republic of Poland shall, pursuant to procedures established in the laws of the Republic of Poland, in respect of official motor vehicles and trailers of an Allied Headquarters, regardless of their type, grant exemptions from the regulations concerning the construction, design and equipment, paying due regard to public safety and order, and to the protection of the environment, if such exemptions are necessary for the fulfilment of the functions of an Allied Headquarters.
4. The competent authorities of the Republic of Poland shall, pursuant to procedures established in the laws of the Republic of Poland, in respect of privately owned vehicles and trailers temporarily imported according to the NATO SOFA, Article XI, paragraph 6 and Paris Protocol, Article 8, paragraph 3, for the period of their temporary presence in the Republic of Poland, grant exemptions from regulations concerning the construction, design and equipment, paying due regard to public safety and order, and to the protection of the environment.
5. With regard to the certification of the motor vehicle technical standards stated above for all types of official motor vehicles and trailers, an Allied Headquarters may use those technical inspection stations operated by the Republic of Poland Armed Forces or, subject to separate arrangement or implementing agreement, establish its own technical inspection stations.

ARTICLE 30
DRIVING LICENCES

1. The provisions of the NATO SOFA, Article IV, shall apply to all members of an Allied Headquarters and extend to their dependents, on the condition that the dependents meet the age requirements for obtaining a driving license in the Republic of Poland. Upon request of the appropriate authorities of the Republic of Poland, the concerned Allied Headquarters shall provide an endorsement to confirm that an individual is a member of an Allied Headquarters or a dependent of such a member.
2. Dependents, who attain driving age while in the Republic of Poland, or who otherwise do not possess a valid driving license or permit from their sending State, may obtain a Polish driving license after complying with the appropriate regulations of the Republic of Poland.

ARTICLE 31
REGISTRATION PLATES

1. The appropriate authorities of the Republic of Poland shall, upon request of an Allied Headquarters, register, temporarily register, deregister, and issue registration plates and registration certificates or temporary registration certificates and required markings for the official motor vehicles and trailers of an Allied Headquarters, regardless of their type and in accordance with the terms of this Supplementary Agreement as well as regulations of the Republic of Poland.
2. The appropriate authorities of the Republic of Poland shall, upon request of an Allied Headquarters, register, temporarily register, deregister, temporarily withdraw from road traffic, and issue registration plates and registration certificates or temporary registration certificates and other decisions and required markings for privately owned motor vehicles and trailers of members of an Allied Headquarters, their dependents, and contactor employees in accordance with the terms of this Supplementary Agreement as well as regulations of the Republic of Poland.
3. Registration, temporary registration, deregistration, temporary withdrawal from road traffic and issuance of registration plates and registration certificates or temporary registration certificates and other decisions and required markings referred in paragraphs 1 and 2, shall be subject to a nominal fee to defray administrative costs. Costs of all technical inspections conducted in the Republic of Poland shall be borne by the owner of the vehicle.
4. Nothing in this Article shall be understood to contradict or impede the rights afforded to an Allied Headquarters under the Paris Protocol, Articles 4, 8, and 13, or to a sending State under the NATO SOFA, Article XI, to temporarily import and re-export service vehicles on the conditions and subject to the documentation stipulated in the NATO SOFA.
5. Without prejudice to paragraph 1 above, or the NATO SOFA, Article XI, an Allied Headquarters shall, subject to further implementing agreements with the Government of the Republic of Poland, be entitled to perform the registration of its official vehicles and trailers, regardless of their type.
6. If a Supreme Headquarters deems it essential for security reasons and as a force protection measure, and subject to request by an Allied Headquarters, access to the registration data of official motor vehicles and trailers, and privately owned motor vehicles and trailers, shall be limited to institutions authorised under the law of the Republic of Poland to have full access to such data. This shall not be understood as a voluntary waiver of entitlements and immunities set up in Articles 7 and 17 of this Supplementary Agreement.

ARTICLE 32
MILITARY CLUBS AND SPORT FACILITIES

Without prejudice to NATO SOFA, Article IX, paragraph 6, the Republic of Poland shall grant members of an Allied Headquarters and their dependents access to military amenities and clubs and sport facilities at the same costs and rates as those available to members of the Polish Armed Forces and their dependents.

ARTICLE 33
EDUCATIONAL SERVICES

1. Members of an Allied Headquarters and their dependents shall be granted access to education in kindergartens, schools and higher educational institutions of the Republic of Poland.
2. A sending State remains responsible for overseeing that the education of dependents of members of the Allied Headquarters fulfils the national requirements of that sending State.
3. Upon request of an Allied Headquarters, the Republic of Poland will facilitate the provision of education in the territory of the Republic of Poland to dependents of members of an Allied Headquarters, taking into account national programmes of the sending States or programmes established by international educational institutions.
4. An Allied Headquarters and sending States national units are authorised to setup and operate schools in the territory of the Republic of Poland ("international school"). Such schools shall operate under their own rules and regulations concerning operational and administrative procedures, to include curriculum and teachers' qualifications.
5. Details regarding the provision of education in the territory of the Republic of Poland for dependents of members of an Allied Headquarters, including the possibility of establishing, operating and supervising of international school, issuance and recognition of certificates, as well as the proportional apportionment of costs among the States from which pupils undergoing an education originate, shall be determined in separate arrangements or implementing agreements.

ARTICLE 34
WELFARE SERVICES

Under Morale and Welfare programmes established by an Allied Headquarters in accordance with NATO regulations, it is authorised to engage the Allied Headquarters' members and dependents in support of such programmes subject to reimbursement of their associated costs and against honorarium. Such engagement does not amount to employment.

and the engagement shall, irrespective of nationality of the persons so engaged, not be subject to the laws of the Republic of Poland relative to labour, employment, social contributions etc., and the reimbursements or honorarium shall be exempt from any taxation of the Republic of Poland.

ARTICLE 35
IMPLEMENTATION AND DISPUTE SETTLEMENT

1. The Parties agree to take the required measures to facilitate the implementation and execution of this Supplementary Agreement.
2. The Republic of Poland shall continually provide an Allied Headquarters with copies of any health, safety, and environmental regulations in force, and provide assistance to examine the compatibility of the activities of an Allied Headquarters with the laws, regulations, and standards applied in the Republic of Poland or established in international agreements, to which the Republic of Poland is a party.
3. All communications exchanged between the Parties pursuant to this Supplementary Agreement shall be conducted in the English or French languages, being recognised as the only official NATO languages.
4. Any disputes or issues arising out of the execution of this Supplementary Agreement between an Allied Headquarters and the Republic of Poland shall be settled by negotiations and without recourse to any legal or administrative proceedings. The Parties agree to jointly resolve any differences between them relating to the interpretation or application of this Supplementary Agreement. Disputes that cannot be solved by negotiations shall be settled in accordance with the Paris Protocol, Article 15.

ARTICLE 36
ENTRY INTO FORCE

This Supplementary Agreement shall enter into force on the day following the date of receipt of the last written notification informing the other Parties that all necessary internal procedures of each of the Parties have been fulfilled.

ARTICLE 37
AMENDMENTS

1. This Supplementary Agreement may be amended at any time by mutual written consent of the Parties.
2. Amendments shall be done in writing and shall enter into force pursuant to the terms set out in Article 36 of this Supplementary Agreement.

ARTICLE 38
RELATION TO OTHER TREATIES

In furtherance of Article 2 paragraph 1, this Supplementary Agreement:

- a. Shall supersede the provisions of the Memorandum of Agreement (MOA) between the Government of the Republic of Poland and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT) regarding the establishment and support of the NATO Joint Force Training Centre (JFTC) on the territory of the Republic of Poland, signed at Brussels on 13 April 2005;
- b. Shall supersede the provisions of the Agreement between the Government of the Republic of Poland and Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) regarding the basing, legal status and provision of support to the 3rd NATO Signal Battalion, a subordinate element of the NATO Communication and Information Systems Group (NCISG), located in the Republic of Poland, signed at SHAPE on 17 September 2014, which, in accordance with its Article 12.2., will terminate on the day of entry into force of this Supplementary Agreement;
- c. May, subject to a mutual written consent of all Framework Nations, supplement the Convention between the Government of the Republic of Poland, the Government of the Kingdom of Denmark and the Government of the Federal Republic of Germany on the Multinational Corps Northeast, done at Szczecin on 5 September 1998, as amended.

ARTICLE 39
DURATION AND TERMINATION

1. This Supplementary Agreement shall remain in force for an indefinite period of time and irrespective of the permanent presence of an Allied Headquarters in the territory of the Republic of Poland, as long as the Republic of Poland remains a Party to the Paris Protocol.
2. Either of the Parties may, at any time but no sooner than two (2) years after the entry into force, terminate this Supplementary Agreement upon a prior written notification delivered to the other Parties through diplomatic channels. This Supplementary Agreement shall terminate after one (1) year from the date of receipt of such notification of termination, unless otherwise agreed.
3. Without prejudice to the NATO SOFA, Article XV, and the Paris Protocol, Article 16. and subject to the provisions of paragraph 4 below, this Supplementary Agreement shall remain

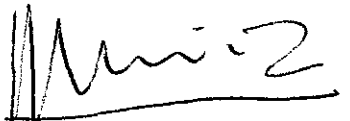
in force in case of hostilities to which the North Atlantic Treaty applies. However, the provisions relating to the location and personnel strength of Allied Headquarters shall, in the event of such hostilities, immediately be the subject of examination by the Republic of Poland and the appropriate Supreme Headquarters, so that any desirable changes may be made in the application of this Supplementary Agreement.

4. In the event of hostilities as defined above, each Party shall be entitled, after 60 days' notice to the other Parties, to suspend the application of any provision of this Supplementary Agreement in so far as it may be necessary, except for Article 35. If this right is exercised, the Parties shall forthwith consult one another so that arrangements may be reached on the proper provisions to replace those in respect of which application has been suspended.

Signed in Warsaw, *9th July*, 2016 in three originals, in the Polish and English languages, all texts being equally authentic.

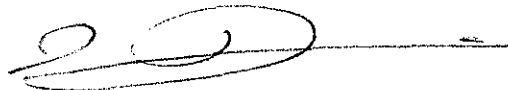
IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorised thereto have signed this Supplementary Agreement.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF POLAND

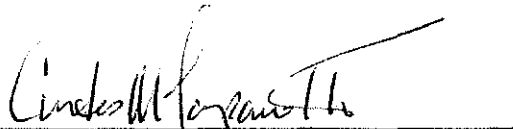
Mr Antoni Macierewicz
Minister of National Defence of the Republic of Poland

FOR HEADQUARTERS, SUPREME ALLIED COMMANDER TRANSFORMATION

General Denis Mercier
Supreme Allied Commander Transformation

FOR THE SUPREME HEADQUARTERS ALLIED POWERS EUROPE

General Curtis M. Scaparrotti
Supreme Allied Commander Europe

Warszawa, 6 października 2016 r.

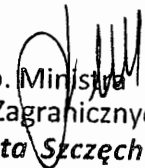
Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.275.2014 / 17/AM

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Dowództwem Naczelnego Sojuszniczego Dowódcy Transformacji i Naczelnym Dowództwem Sojuszniczych Sił w Europie uzupełniającej Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, podpisanej w Warszawie dnia 9 lipca 2016 r. wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Projekt ustawy o ratyfikacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

z up. Ministra
Spraw Zagranicznych
Renata Szczech
Podsekretarz Stanu